

Den Europæiske Unions Tidende

C 93

50. årgang

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

27. april 2007

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	III <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg	
	432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007	
2007/C 93/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om oprettelse af et fællesskabsprogram til forbedring af beskatningssystemernes virkemåde i det indre marked (Fiscalis 2013-programmet) KOM(2006) 202 endelig — 2006/0076 (COD)	1
2007/C 93/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union	6
2007/C 93/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets direktiv om gensidig bistand ved inddrivelse af fordringer i forbindelse med visse bidrag, afgifter, skatter og andre foranstaltninger KOM(2006) 605 endelig — 2006/0192 (CNS)	15
2007/C 93/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 89/665/EØF og 92/13/EØF for så vidt angår forbedring af effektiviteten af klageprocedurerne i forbindelse med indgåelse af offentlige kontrakter KOM(2006) 195 endelig/2 — 2006/0066 (COD)	16
2007/C 93/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 92/49/EØF og direktiverne 2002/83/EF, 2004/39/EF, 2005/68/EF og 2006/48/EF hvad angår procedurereglerne og kriterierne for tilsynsmæssig vurdering af erhvervelser og forøgelse af kapitalandele i den finansielle sektor KOM(2006) 507 endelig — 2006/0166 (COD)	22
2007/C 93/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Revision af det indre marked«	25
2007/C 93/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til rådsforordning om en ordning for godtgørelse af de meromkostninger ved afsætning af visse fiskerivarer fra Azorerne, Madeira, De Kanariske Øer og de franske oversøiske departementer Guyana og Réunion for perioden 2007-2013 KOM(2006) 740 endelig — 2003/0247 (CNS)	31

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2007/C 93/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Lige muligheder for mennesker med handicap	32
2007/C 93/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget Fremme af anstændigt arbejde for alle EU's bidrag til gennemførelsen af dagsordenen for anstændigt arbejde i verden KOM (2006) 249 endelig	38
2007/C 93/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 89/391/EØF, dets særdirektiver og Rådets direktiv 83/477/EØF, 91/383/EØF, 92/29/EØF og 94/33/EF med henblik på forenkling og rationalisering af rapporterne om den praktiske gennemførelse« KOM(2006) 390 endelig — 2006/0127 (COD)	42
2007/C 93/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Status over dagens europæiske samfund	45

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

432. PLENARFORSAMLING DEN 17.-18. JANUAR 2007

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om oprettelse af et fællesskabsprogram til forbedring af beskatningssystemernes virkemåde i det indre marked (Fiscalis 2013-programmet)

KOM(2006) 202 endelig — 2006/0076 (COD)

(2007/C 93/01)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. juni 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Umberto Burani til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. december 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling, mødet den 17. januar 2007, følgende udtalelse med 152 stemmer for, 2 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU tilslutter sig generelt Kommissionens dokument, men gør dog opmærksom på visse overvejelser og har visse forbehold over for nogle elementer, som det mener bør formuleres klarere.

1.2 For så vidt angår uddannelse drejer overvejelserne sig om effektiviteten af de hidtidige tiltag. Afholdelsen af fælles seminarer på fællesskabsniveau forekommer for dyr i forhold til udbyttet, og man kan spørge sig selv, om det ikke er mere hensigtsmæssigt at koncentrere indsatsen om uddannelse i medlemsstaterne med anvendelse af eksperter, som er uddannet af Kommissionen. Uddannelsen af undervisere bør således udgøre hovedhjørnestenen i fællesskabsprogrammet.

1.3 Forbeholdene vedrører de uklare forhold omkring leveringen af oplysninger til offentlige myndigheder, som ikke er skattemyndigheder. Hvordan og på hvilke betingelser de pågældende myndigheder får adgang til oplysningerne, fremgår ikke klart og giver anledning til nogen forvirring, specielt for så vidt angår beskyttelsen af privatlivet. Spørgsmålet om, hvem der ejer, og hvem der kan disponere over oplysningerne, bør ligeledes klarlægges. Der nævnes heller ikke noget om, efter hvilke krite-

rier udgifterne for tredjemand, der anmoder om oplysninger, fastlægges.

2. Indledning

2.1 Told- og skattemyndighederne udfører en væsentlig opgave, der består i kontrol ved de eksterne grænser og beskyttelse af Fællesskabets finansielle og øvrige interesser. I lyset af de nye udfordringer og den aktuelle udvikling er det nødvendigt, at især informationsteknologien forbedres og udvikles. Meddelelsen opstiller et fællesskabsprogram til forbedring af beskatningssystemernes virkemåde i det indre marked (Fiscalis 2013-programmet).

2.2 De operationelle omkostninger, som skal afholdes af Fællesskabet, kan opdeles i to hovedkategorier: fælles tiltag og IT-tiltag. Fælles tiltag dækker over seminarer, projektgrupper, arbejdsbesøg, multilateral kontrol og uddannelsesaktiviteter, mens IT-tiltag dækker over funktionen og videreudviklingen af de eksisterende transeuropæiske systemer og udvikling af nye systemer. Det samlede beløb, som skal betales over Fællesskabets budget, er 156,9 mio. EUR for perioden 2008-2013. 2013-programmet er et 6-årigt program, der falder sammen med de finansielle overslag for 2007-2013.

2.3 I præamblen til midtvejsevalueringen af 2007-programmet ⁽¹⁾ henvises der særligt dels til kandidatlandene, som gives mulighed for at benytte sig af praktiske midler, således at disse landes skatteadministrationer fra deres tiltrædelsesdato bliver i stand til at påtage sig alle de opgaver, som kræves efter fællesskabslovgivningen, dels til lande, der deltager i den europæiske naboskabspolitik, som på visse betingelser får mulighed for at deltage i udvalgte programaktiviteter.

2.4 Denne midtvejsevaluering har endvidere bekræftet, at informationsdelingen og videnudevekslingen mellem administrationerne indbyrdes og mellem administrationerne og Kommissionen samt konsolideringen af den viden, der er opnået i forbindelse med programbegivenheder, må tilrettelægges på en mere struktureret måde. Der bør derfor lægges særlig vægt på informationsdeling og videnforvaltning.

3. Beslutningsforslagets indhold

3.1 Dokumentet indeholder først en kort præsentation af Fiscalis 2013-handlingsprogrammet med fastlæggelse af tidsfrister og indhold, hvorefter der opstilles følgende **mål**:

- a) for så vidt angår merværdiafgift, punktafgifter samt indkomst- og formuebeskatning:
 - i) at sikre virkningsfuld, effektiv og udvidet informationsudveksling og administrativt samarbejde;
 - ii) at give embedsmænd mulighed for at opnå en fælles, ensartet forståelse af fællesskabsretten og dens gennemførelse i medlemsstaterne;
 - iii) at sikre kontinuerlig forbedring af de administrative procedurer og tage hensyn til administrationernes og de skatte- og afgiftspligtige personers behov ved at udvikle og udbrede god administrativ praksis;
- b) for så vidt angår afgifter på forsikringspræmier, at forbedre samarbejdet mellem administrationer og dermed sikre en bedre anvendelse af de gældende regler;
- c) for så vidt angår kandidatlande og potentielle kandidatlande, at imødekomme disse landes særlige behov på områderne skattelovgivning og administrativ kapacitet;
- d) for så vidt angår tredjelande, herunder navnlig dem, som deltager i den europæiske naboskabspolitik, at forbedre samarbejdet med de pågældende landes skatteadministrationer.

3.2 For at opnå disse mål udarbejder Kommissionen hvert år et arbejdsprogram. Dette program udvikles ved brug af de kommunikations- og informationsudvekslingssystemer, som Kommissionen garanterer alle de deltagende lande adgang til. Kommunikationssystemerne består af forskellige fælles net og systemer (CCN/CSI, VIES, EMCS osv.). Systemernes ikke-fælles-

skabelementer består af: nationale databaser, som udgør en del af disse systemer, nettilslutninger mellem fællesskabelementerne og ikke-fællesskabelementerne samt det programmel og maskinel, som hvert deltagende land måtte anse for hensigtsmæssigt for at få det fulde udbytte af systemerne overalt i sin administration. De deltagende lande sikrer, at ikke-fællesskabelementerne holdes operationelle, og sikrer disse elementers interoperabilitet med fællesskabelementerne. Kommissionen koordinerer i samarbejde med de deltagende lande de forhold, der vedrører fastlæggelsen af og virkemåden for såvel fællesskabelementerne som ikke-fællesskabelementerne i systemerne og infrastrukturen.

3.3 Kommissionen og de deltagende lande tilrettelægger i fællesskab seminarer og projektgrupper og sørger for udbredelse af resultaterne heraf. De deltagende lande tilrettelægger selv arbejdsbesøg for embedsmænd. Derudover sikrer Kommissionen i samarbejde med de deltagende lande, at der sker en systematisk og struktureret deling af informationer, der fremkommer som resultat af programmets aktiviteter.

3.4 De nødvendige udgifter til gennemførelsen af programmet deles af Fællesskabet og de deltagende lande.

Fællesskabet afholder følgende udgifter:

- a) udgifter til erhvervelse, udvikling, installering, vedligeholdelse og daglig drift af fællesskabelementerne i kommunikations- og informationsudvekslingssystemer (artikel 6, stk. 3);
- b) rejse- og opholdsudgifter for embedsmænd fra deltagende lande i forbindelse med multilateral kontrol, arbejdsbesøg, seminarer og projektgrupper;
- c) udgifter til tilrettelæggelse af seminarer samt rejse- og opholdsudgifter til deltagelse af eksterne eksperter og deltagere (artikel 11);
- d) udgifter til erhvervelse, udvikling, installering og vedligeholdelse af uddannelsessystemer og -moduler, forudsat at de er fælles for alle deltagende lande;
- e) udgifter til alle øvrige aktiviteter (artikel 1, stk. 2, litra f).

De deltagende lande afholder følgende udgifter:

- a) udgifter til udvikling, erhvervelse, installering, vedligeholdelse og daglig drift af ikke-fællesskabelementerne i de kommunikations- og informationsudvekslingssystemer, der er omtalt i artikel 6, stk. 4;
- b) udgifter til grund- og videreuddannelse, herunder sprogundervisning, af egne embedsmænd.

3.5 Det fremgår uden nærmere detaljer, at programmet underkastes en løbende fælles overvågning af de deltagende lande og Kommissionen. Det er endvidere hensigten, at der skal foretages to evalueringer: en midtvejs- og en slutevaluering.

⁽¹⁾ SEK(2005) 1045 — Kommissionens arbejdsdokument — Midtvejsevaluering af Fiscalis 2007-programmet.

4. Indledning: Hovedprincipperne i programmet

4.1 Kommissionens dokument er et nødvendigt skridt og opfylder reelt forpligtelsen over for Europa-Parlamentet og Rådet i henhold til artikel 15, stk. 4, litra a) i Fiscalis 2003-2007-beslutningen. På grundlag af den forpligtelse vedtog Kommissionen meddelelsen KOM(2005) 111 af 6. april 2005, hvori den anførte, at det var hensigtsmæssigt at oprette to programmer: Fiscalis 2013 og Told 2013 som efterfølgere til henholdsvis Fiscalis 2003-2007 og Told 2007. EØSU fremsætter i dette dokument sine bemærkninger til Fiscalis-programmet, hvorimod Told-programmet behandles i et særskilt dokument.

4.2 Fiscalis 2013-programmet, der dækker perioden 2008-2013, indfører ikke væsentlige nye elementer i forhold til det gældende program. Sigtet er snarere at gøre programmet mere effektivt inden for rammerne af den genlancerede Lissabon-strategi. Formålet er således at **fortsætte og udvikle samarbejdet mellem skatteadministrationerne** i medlemsstaterne (og i tiltrædelseslandene) i forfølgelsen af de mål, der er fastlagt i det oprindelige program:

- fælles anvendelse af *Fællesskabets* skatte- og afgiftslovgivning,
- beskyttelse af *nationale og Fællesskabets* finansielle interesser,
- en gnidningsløs funktion af det indre marked ved at bekæmpe skatte- og afgiftsunddragelse og -svig,
- undgåelse af konkurrencefordrejning,
- reduktion af de byrder, som tynger både administrationer og skatte- og afgiftspligtige personer for at efterleve reglerne.

4.3 Kommissionens dokument er udarbejdet efter forudgående tilbundsående analyser af den nuværende situation suppleret med besøg i adskillige medlemsstater og kontakt med administrationer, eksperter og skatte- og afgiftspligtige personer. Resultatet er, at programmet etableres som en **forlængelse af 2007-programmet, men styrkes med yderligere finansielle midler** »for på den ene side at støtte nye politiske initiativer og på den anden side at give en minimal stigning i budgetterne for alle andre underområder«. EØSU er enig i det valg, der er truffet.

4.4 Som nævnt i pkt. 2.2 beløber **de samlede omkostninger** forbundet med programmet for 2008-2013 sig til 168,47 mio. EUR. Heraf udgøres størstedelen, nemlig 156,9 mio. EUR, af de **operationelle omkostninger**, som skal betales over Fællesskabets budget. Sidstnævnte omkostninger kan inddeles i to hovedkategorier: *fælles tiltag* og *IT-tiltag*. Fælles tiltag dækker over seminarer, projektgrupper, arbejdsbesøg, multilateral kontrol, uddannelses- og andre aktiviteter, der er nødvendige for at opnå målene. IT-tiltag vedrører funktionen og videreudviklingen af de eksisterende transeuropæiske systemer og udvikling af nye systemer.

5. Generelle bemærkninger

5.1 EØSU kan kun være enig i, at det er nødvendigt at fortsætte Fiscalis-programmet inden for de allerede afstukne overordnede rammer. EØSU bakker derfor op om Kommissionens initiativ især i tillid til, at **visse elementer vil blive forbedret** i udførelsesfasen, navnlig dem, der angår effektiviteten af de fælles uddannelsesprogrammer og anvendelsen af sprog. Kommissionen har i øvrigt selv gjort opmærksom på disse mangler i et dokument ⁽²⁾, hvori der også opstilles løsninger på, hvordan de kan udbedres.

5.2 **Uddannelsen** er opdelt i to hovedsøjler: en på fællesskabsniveau, der betales over EU-budgettet, og en på nationalt niveau, der i det store og hele finansieres af de enkelte berørte medlemsstater. Udtrykket »uddannelse« dækker over den egentlige **uddannelse** (dvs. undervisning i afgrænsede emner af teknisk, juridisk eller administrativ karakter af personer med specialviden om hvert emne), **seminarer** (der generelt har tværfaglig karakter og deltagelse af medarbejdere fra forskellige lande) og **personaleudveksling** (individuel og i grupper).

5.3 I pkt. 3.1 i forslaget til beslutning giver Kommissionen en detaljeret gennemgang af de første resultater af **uddannelsesprogrammet**. Det billede, der tegner sig, er kun nogenlunde tilfredsstillende. På ærlig vis dækkes der ikke over de **huller og mangler**, der er, og der peges på, hvordan vanskelighederne kan fjernes eller mindskes. Det kan i øvrigt ikke være anderledes, når man tænker på programmets kompleksitet, antallet af deltagende medlemsstater, de mange forskellige eksisterende systemer, de nationale administrationers forskellige erfarings- og organisationsniveau og ikke mindst de mange sprog. Dette sidste forhold udgør en hindring for alle tværnationale programmer, og betydningen heraf undervurderes alt for ofte. Det største problem er fortsat at **fastlægge en fælles nedre grænse for viden og faglighed**, der i hvert fald skal kunne måles efter minimumsparametre, som kan accepteres og anvendes i alle medlemsstater.

5.4 Som nævnt i pkt. 3.5 **vil Kommissionen overvåge, at programmerne gennemføres korrekt**. EØSU finder, at det **især er vigtigt at kontrollere, at fælles standarder gennemføres korrekt**, og at der er fuldt kendskab til Fællesskabets værdier. **Denne overvågning er et væsentligt element** ikke kun som en kontrol af, at EU-midlerne anvendes korrekt i overensstemmelse med de generelle principper om offentlig regnskabsføring, men også fordi uddannelsesniveaet for tjenestemænd ikke skal kunne fastlægges af den enkelte medlemsstat alene.

5.5 **Da emnet er meget komplekst, vil EØSU afholde sig fra at fremkomme med forslag, men kun fremsætte nogle objektive bemærkninger** uden at bekymre sig om, om de er »politisk korrekte« eller ej.

⁽²⁾ SEK(2005) 1045 — Kommissionens arbejdsdokument — Midtvejsevaluering af Fiscalis 2007-programmet.

5.5.1 For det første er det almindeligt kendt, at de nationale embedsmænds erfaringer og faglige kvalifikationer varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat. Det er derfor overordentlig svært at fastlægge et fælles uddannelsesprogram bestående af **seminarer** for mange forskellige deltagere. De mange sprog giver også anledning til bekymring. Én ting er, hvordan noget opfattes ved at lytte direkte til taleren på dennes eget sprog, noget andet er formidling af et budskab via en tolk. Det bemærkes desuden, at de audiovisuelle redskaber (slides, diagrammer, transparenter osv.) ikke kan ses på deltagernes egne sprog (selv om betydningen af visuel memorering af budskaber er velkendt). Kort sagt er det rimeligt at overveje, om disse seminarer, hvis afholdelse kræver betydelige økonomiske og menneskelige ressourcer, ikke bør **begrænses til et minimum** eller i hvert fald udsættes, indtil programmet er »modnet« yderligere. Den besparelse — af såvel økonomiske som af menneskelige ressourcer, der opnås ved en sådan beslutning kunne — i det mindste delvist — eventuelt anvendes til at **finansiere uddannelsen på nationalt niveau** i de lande, som er forholdsmæssigt dårligere stillet, navnlig de nye medlemslande.

5.5.2 Et element, der derimod synes at være af afgørende betydning, nemlig **uddannelsen på fællesskabsniveau af nationale undervisere**, nævnes slet ikke i Kommissionens evaluering. Dette bør være **hovedhjørnestenen** i hele systemet. Kun en underviser, der taler deltagernes sprog, kan sikre, at budskaberne formidles effektivt, og ikke mindst at *diskussionerne*, som er en væsentlig del af undervisningen, er effektive. Men først og fremmest er det *kun* en national underviser med indgående kendskab til det nationale system, der er i stand til at tilrettelægge et *undervisningsforløb for overgangen fra det nationale system til EU-systemet*. Det bør overlades til de enkelte nationale myndigheder at udvælge de personer, der har kvalifikationerne til at udføre denne opgave. Et højt fagligt niveau og undervisningsevner bør være væsentlige krav. Det samme gælder dem, der skal stå for undervisningen af de nationale undervisere på fællesskabsniveau. Endelig kan en sådan undervisning ifølge eksperterne ikke bestå af seminarer af kort varighed. Den bør bestå af »kurser« af mindst et par måneders varighed.

5.6 Et vigtigt aspekt af en helt anden art er **tilslutningen af Fiscalis-systemet**, og især den del, der vedrører moms og punktafgifter, **til Told 2013-systemet**. EØSU har i sin udtalelse om *Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om papirløse rammer for told og handel* ⁽³⁾ henledt opmærksomheden på forslagens anden betragtning ⁽⁴⁾: »Som led i den paneuropæiske e-forvaltningsaktion ... bør der iværksættes foranstaltninger til at gøre tilrettelæggelsen af toldkontrol mere effektiv ... for at **bekæmpe svig, organiseret kriminalitet og terrorisme** ...«.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om papirløse rammer for told og handel, EUT 2006/C 318/08 af 23.12.2006, punkt.2.5.

⁽⁴⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om papirløse rammer for told og handel, KOM(2005) 609 endelig.

Det blev således i udtalelsen fremhævet, at en systematisk forbindelse mellem arkiverne hos hhv. told- og momsmyndighederne kunne være med til at afsløre svindel med varer importeret fra tredjelande og især med forfalskning af oprindelsesbetegnelser.

5.6.1 I Fiscalis-programmet nævnes der ikke noget om en sådan forbindelse mellem Fiscalis-arkiver og andre myndigheders arkiver. Kun i den femte betragtning i forslaget til beslutning om oprettelse af selve programmet henvises der til, at det bør »være muligt at medtage yderligere informationsudvekslingssystemer på skatteområdet i programmet, f.eks. EMCS (et system til kontrol af punktafgiftspligtige varers bevægelser)«, men der er tydeligvis kun tale om udveksling af informationer mellem toldmyndigheder.

5.6.2 I den i pkt. 5.6 omtalte udtalelse gjorde EØSU også opmærksom på Europa-Parlamentets og Rådets henstilling ⁽⁵⁾, hvori der opstilles en række foranstaltninger, der skal »sikre politi- og toldsamarbejde samt retligt samarbejde« for at gøre det muligt at gennemføre **Haag-programmet** ⁽⁶⁾ om **sikkerheden i EU**, herunder bekæmpelse af handelen med forbudte varer og varer, der er underlagt restriktioner. En forbindelse som den nævnt i det foregående punkt ville muliggøre en kontrol via toldmyndighederne, som i dag ikke er mulig. På denne måde ville skattemyndighederne indirekte kunne bidrage til Haag-programmet. EØSU er vel vidende om, at med de igangværende programmer og allerede fastlagte procedurer er gennemførelsen af et sådant projekt ikke længere mulig. Der udestår kun at opfordre til opmærksomhed om, at **forbindelsen mellem de forskellige databaser i EU og medlemsstaterne** bør indgå som en del af EU's *strategiske programmer* ikke kun af hensyn til sikkerheden, men også til de mange andre målsætninger for den økonomiske og sociale politik.

6. Særlige bemærkninger

6.1 **Artikel 3: Deltagelse i programmet.** Ud over medlemsstaterne er programmet åbent for kandidatlande og potentielle kandidatlande samt visse lande, som er partnere i den europæiske naboskabspolitik, hvis de har nået et tilstrækkeligt tilnærmelsesniveau for den relevante lovgivning. Formålet med denne bestemmelse er helt sikkert prisværdigt og i overensstemmelse med målsætningen om at skabe et så stort »skatteområde« som muligt. EØSU spørger imidlertid sig selv, om projektet mon ikke er for ambitiøst i betragtning af de til rådighed værende ressourcer og de problemer med gennemførelsen, man allerede er stødt på, og som vil blive forøget med inddragelsen af yderligere deltagere.

⁽⁵⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: Et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed: Status over Tammersfors-programmet og retningslinjer for fremtiden, KOM(2004) 401 endelig.

⁽⁶⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om Haag-programmet: Ti prioriteter for de næste fem år. Partnerskabet for fornyelse i EU inden for frihed, sikkerhed og retfærdighed, KOM(2005) 184 endelig.

6.2 **Artikel 6: Kommunikations- og informationsudvekslingsystemer.** Systemets **fællesskabselementer** er begrænset til maskinel, programmel og nettilslutninger, der er fælles for alle deltagende lande. Alt andet (databaser, nettilslutninger mellem fællesskabselementer og ikke-fællesskabselementer samt maskinel og programmel, der er nødvendigt for at få udbytte af systemerne) anses for **ikke-fællesskabselementer**.

6.2.1 Den i det foregående punkt nævnte opdeling synes korrekt. Reglen i **artikel 6** giver imidlertid anledning til nogen forvirring, idet »Kommissionen kan beslutte at gøre kommunikations- og informationsudvekslingsystemerne tilgængelige for andre offentlige tjenester til skatte- og afgiftsmæssig brug eller anden brug, forudsat at der betales et bidrag til programbudgettet«. **Formuleringen »eller anden brug« forekommer noget tvetydig. Kommissionen må specificere »hvilke« myndigheder, der vil få tilladelse til at indhente informationer under hvilke garantier og kontrolforanstaltninger. For at fjerne denne tvivl foreslår EØSU, at det specificeres, at oplysninger kun vil blive leveret inden for rammerne af det retlige samarbejde og med de garantier, der følger af de gældende regler, og altid under iagttagelse af de bestemmelser, der beskytter privatlivet.**

Bruxelles, den 17. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

6.2.2 EØSU mener, at reglen bør formuleres klarere. Umiddelbart virker det ikke som om, Kommissionen har beføjelser til at videregive informationer, der utvivlsomt tilhører en medlemsstat, til tredjemand, hvem dette så end måtte være, hvis disse informationer findes i medlemsstatens database. Hvis det derimod drejer sig om informationer, som Kommissionen er i direkte besiddelse af, opstår spørgsmålet, om Kommissionen frit kan disponere over disse informationer uden medlemsstaternes viden og uden at orientere dem herom. Bliver oplysninger, der er indgivet til Kommissionen eller udarbejdet af Kommissionen på grundlag af meddelelser fra medlemsstaterne, med andre ord automatisk Kommissionens ejendom og anliggende? **Efter hvilke kriterier fastlægges udgifterne for tredjemand, der retter henvendelse, og hvem tilfalder de således indkomne beløb? Og kan de oplysninger, som Kommissionen er i besiddelse af, under alle omstændigheder videregives til tredjemand uden forudgående eller efterfølgende orientering af de berørte medlemsstater? EØSU mener, at disse spørgsmål er af afgørende betydning, og at Kommissionen bør besvare dem på en sådan måde, at der ikke længere er tvivl om Kommissionens holdning.**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union

(2007/C 93/02)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 20. juli 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: *Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union*.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Olivier Derruine til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. december 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling den 17. og 18. januar 2007, mødet den 18. januar 2007, følgende udtalelse med 164 stemmer for, 2 imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Denne sonderende udtalelse er en opfølgning på brevet fra formanden for Europa-Parlamentet af 20. juli 2006, hvor han beder Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalg om at levere input til EP's egen betænkning om strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union.

1.2 EØSU minder om, at samtlige politikker i henhold til i Traktatens ånd (artikel, 2, 158 og 159) skal bidrage til samhørighedsmålsætningen, som ikke kun skal bero på strukturpolitikkerne. Dette budskab blev gentaget af Det Europæiske Råd i marts 2006.

1.3 Efter EØSU's opfattelse kan samhørigheden ikke kun tolkes ud fra BNI-indikatorerne. Det ønsker, at der udformes en »mere objektiv samhørighedsindikator [som] ved siden af BNI [indbefatter] andre parametre som beskæftigelse, arbejdsløshed, social beskyttelse, adgang til almennyttige tjenesteydelser m.m.«

1.4 De nationale reformplaner under Lissabon-strategien, EU-Lissabon-programmet, de integrerede retningslinjer foreslået af Kommissionen og de konsekvensanalyser, den foretager, bør i højere grad afspejle de foranstaltninger, der er truffet for at styrke samhørigheden, herunder også samhørighedens territoriale dimension.

1.5 Struktur- og samhørighedsfondene har gennemført Lissabon-strategien langt før ventet i alle dens dimensioner: vækst, samhørighed, beskæftigelse og arbejdskvalitet, miljømæssig bæredygtighed. De har bidraget til at konsolidere den europæiske samfundsmodel.

1.6 Fondene har haft en uafviselig effekt, som har gjort det muligt at sætte gang i mindre gunstigt stillede lande/regioner indhentning af efterslæbet for så vidt angår beskæftigelse, vækst og infrastrukturer, de har haft løftestangsvirkninger, har forankret princippet (som kan forbedres) om partnerskab ude i marken og har bidraget til at disciplinere lokalforvaltningerne og sikre EU's synlighed.

1.7 Strukturpolitikken støtter samtidig det indre marked via de handelsstrømme og den beskæftigelse, der skabes som følge af udformningen og gennemførelsen af strukturfondsstøtteberet-

tigede projekter, som desuden kun sjældent ville have set dagens lys uden den katalysatorrolle, som EU's interventioner spiller.

1.8 Ikke desto mindre noterer EØSU, at den historiske konsensus, der herskede om udviklingen af strukturpolitikken (instrumenter, bevillinger) i samspil med det indre marked og den økonomiske og monetære union, er forsvundet de seneste år.

1.9 I løbet af historien er der dannet en *polygon*, der udgøres af et område afgrænset af byerne London, Hamborg, München, Milano og Paris, der repræsenterer 20 % af det europæiske territorium, 40 % af EU's befolkning og 50 % af EU's velstand, og som har trukket de andre europæiske regioner med i udviklingen. Efter de seneste og kommende udvidelser bør det overvejes, hvorledes man fremmer andre dynamiske regionale enheder, så man dækker hele EU's territorium.

1.10 Dette kræver infrastrukturer for at forbinde disse zoner med hinanden, men også de bycentre og landdistriktperiferier, de består af. Men de budgetstramninger, der blev vedtaget inden for rammerne af de finansielle overslag og stabilitets- og vækstpagten, hæmmer disses modernisering.

1.11 EØSU mener, at man bør se på de budgetmæssige afgrænsninger, der er defineret i stabilitets- og vækstpagten og disses konsekvenser for finansieringen af de transeuropæiske net og mere præcist på de manglende strækninger, for så vidt som de projekter, der kan få EU-støtte, kræver medfinansiering fra de nationale myndigheders side.

1.12 EØSU gentager sit forslag om at forbedre strukturfondenes finansielle mekanismer og mener, at man bør gå bort fra praksis med at returnere de ikke gennemførte bevillinger fra EU's budget til medlemsstaterne for at mindske deres bidrag.

1.13 EØSU genfremsætter sin anmodning til Kommissionen om, at denne udarbejder (1) forslag — med bindende virkning for medlemsstaterne — om procedurerne for erhvervs- og interesseorganisationerne i forbindelse med strukturpolitikkerne og (2) indikatorer for høringsprocessen i medlemsstaterne. Ifølge udvalget bør medlemsstaterne under alle omstændigheder reddegøre for, hvorledes de sørger for feedback om, hvordan partnerskabsprincippet sættes i værk for opfølgningssudvalgenes vedkommende.

1.14 Udvalget beder om Europa-Parlamentets støtte til, at der tages behørigt højde for budskabet i denne udtalelse, når Kommissionen i 2008/9 præsenterer sin reform af EU-budgettet samt i de senere overvejelser om EU's fremtid og regionalpolitikens bidrag.

2. Samhørighed i traktaten og dennes beskaffenhed

2.1 Fra 1957 er der i Rom-traktaten ambitioner om at »mindske skellet mellem de forskellige regioner samt dårligt stillede regioners efterslæb«. I Amsterdam-traktaten tales der om »en afbalanceret og bæredygtig udvikling som et af de grundlæggende principper for Det Europæiske Fællesskab«. Denne hensigt ses igen i artikel 158: »For at fremme en harmonisk udvikling af Fællesskabet som helhed udvikler og fortsætter dette sin indsats for at styrke sin økonomiske og sociale samhørighed. Fællesskabet stræber navnlig efter at formindske forskellene mellem de forskellige områders udviklingsniveauer og forbedre situationen for de mindst begunstigede områder eller øer, herunder landdistrikter.«

2.2 I artikel 159 hedder det, at »Medlemsstaterne fører deres økonomiske politik og samordner denne med henblik på tillige at nå de mål, der er fastlagt i artikel 158. Udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker og aktioner samt gennemførelsen af det indre marked skal ske under hensyntagen til målene i artikel 158 og skal bidrage til deres virkeliggørelse. Fællesskabet støtter ligeledes denne virkeliggørelse med den virksomhed, som den udøver gennem struktur-fondene (Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget, Udviklingssektionen, Den Europæiske Socialfond, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling), Den Europæiske Investeringsbank og andre eksisterende finansielle instrumenter.«

2.3 Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at samtlige politikker i henhold til Traktatens ånd skal bidrage til samhørighedsmålsætningen, som ikke kun skal bero på strukturpolitikkerne. Dette budskab blev gentaget af Det Europæiske Råd i marts 2006 ⁽¹⁾.

2.4 Inden vi går videre, er det nyttigt at definere, hvad man mener med »samhørighed«. Samhørighed forklares ofte ved en BNI-indikator pr. capita. Men EØSU havde i sin udtalelse om »Andre fællesskabspolitikkers bidrag til økonomisk og social samhørighed« ⁽²⁾ allerede slået til lyd for, at der udformes en »mere objektiv samhørighedsindikator [som] ved siden af BNI [indbefatter] andre parametre som beskæftigelse, arbejdsløshed, social beskyttelse, adgang til almenyttige tjenester m.m.«.

2.5 I forslaget til forfatningstraktat kom der et nyt element ind, idet man knæsatte samhørighedens territoriale dimension. Dette sidste samhørighedsaspekt, som hidtil har været overset trods vedtagelsen af EU's fysiske udviklingsplan og som ellers indeholdt nogle vigtige konklusioner, bør ajourføres under det tyske rådsformandskab, så der kan tages højde for de seneste og planlagte tiltrædelser.

2.6 Derfor bør man ud fra ånden i konklusionerne af det uformelle rådsmøde ⁽³⁾ om territorial samhørighed i de nationale reformplaner under Lissabon-strategien og i EU's Lissabon-program medtage denne territoriale dimension, og Kommissionen bør tage større hensyn hertil i de integrerede retningslinjer såvel som i konsekvensanalyserne, der hidtil kun har taget hensyn til konkurrencekriteriet på bekostning af de andre kriterier.

3. Strukturpolitikker — hvorfor og i hvilken form?

3.1 Siden udformningen af Rom-traktaten i 1957 har De Seks været bevidste om, at målet om økonomisk integration gjorde omstruktureringer i den strategiske stål- og kulsektor uomgængelige. De oprettede således Den Europæiske Socialfond for at mildne virkningerne af disse industrielle omlægninger ved at finansiere ordninger for ansættelsesstøtte og uddannelsesforanstaltninger.

3.2 I 1975 efter den første række optagelser af en gruppe lande, der var mere fattige end de seks oprindelige lande, efter oliekriserne og den deraf følgende alvorlige økonomiske krise og på udtrykkelig anmodning fra Storbritannien, hvor der fandt omfattende industrielle omstruktureringer sted, blev Den Europæiske Regionaludviklingsfond oprettet. Dette instrument omdefineres i 1988 (og forbedres i 1994) for at fuldbyrde Socialfondens og EUGFL-Udviklingssektionens aktiviteter ved at bibringe en finansiel støtte til de mindre udviklede regioner: produktive investeringer til jobskabelse eller bevarelse af bæredygtige arbejdspladser, infrastrukturprojekter, støtte til SMV, overførsel af teknologi, udvikling af finansieringsinstrumenter, direkte investeringsstøtte, støtte til servicestrukturer i nærmiljøet.

3.3 I midten af 80-erne skete der en række nye optagelser af unge demokratier, som skulle styrkes. De europæiske politiske ledere udtrykte ønske om, at disse lande konvergerede i retning af det niveau, de daværende medlemsstater befandt sig på, og var rede til at påtage sig dette finansielle ansvar ved at fordoble midlerne til Strukturfondene (samt EUGFL-Udviklingssektionen via mål nr. 5 b)). Den økonomiske og sociale samhørighed finder sin plads blandt traktatens mål, og bevillingerne til regionalpolitikken fordobles for at styrke konvergensens. Den tanke, at dette at indhente efterslæbet ikke sker via social dumping, men under overholdelse af EU-regelværket og regionaludviklingsprogrammerne, som arbejdsmarkedets parter er inddraget i, er nu fast forankret. Det erkendes også, at de frie markeds kræfter ikke længere er nok til at skabe den af grundlæggerne ønskede samhørighed, og at denne samhørighed nødvendigvis opstår via offentlige interventioner, der skaber en udligning mellem regionerne. I 1988 træder samhørighedspolitikken i kraft. Målet er at mindske udviklingsforskellene mellem de forskellige regioner i EU. Et andet mål er at kompensere for de spændinger og skævheder, der er opstået som følge af de nationale bestræbelser for at efterleve reglerne gældende for ØMU'en.

⁽¹⁾ Punkt 70.

⁽²⁾ EUT C 10 af 14.3.2003, s. 92.

⁽³⁾ Formandskabets konklusioner, EU's uformelle ministermøde om territorial samhørighed, 20/21.5.2005 (jf. pkt. 2.3 ff.).

3.4 Det fremgår klart af de forudgående afsnit, at struktur- og samhørighedsfondene har gennemført Lissabon-strategien langt før tiden i alle dens dimensioner: vækst, samhørighed, beskæftigelse og arbejds kvalitet, miljømæssig bæredygtighed.

3.5 Samhørighedsfonden oprettes i 1994. Her er modtagerne ikke længere regionerne, men derimod landene. Mere præcist er fonden rettet mod lande, hvis BNI pr. capita ikke overstiger 90 % af EU-gennemsnittet, og midlerne skal gå til miljøinfrastruktur- og transportprojekter.

3.6 I forbindelse med Kommissionens udformning af sit forslag til finansielle overslag for 2007-2013 advarede kommissær Barnier om, at bevillingerne til strukturpolitikker, som følge af de øgede skævheder efter den europæiske genforening i 2004, ikke måtte falde til under 0,45 % af EU's BNI, ellers ville samhørigheden komme under pres. Til sidst blev det besluttet at fastsætte budgettet til 0,37 % af BNI, hvilket udvalget ⁽⁴⁾ fandt uacceptabelt. Regeringerne havde ikke vilje til atter at gøre en indsats for solidariteten over for de nye medlemsstater.

3.7 Denne korte opridsning af forhistorien viser, at der fandtes en historisk konsensus, der varede indtil for nogle år siden og som sigtede på at udvikle strukturfondene (indholds- og beløsmæssigt) i forhold til EU's udfordringer (udbygning af det indre marked, enhedsvaluta, nyoptagelser). Det påpeges, at denne konsensus gik på tværs af de politiske familier, der deltog i magtudøvelsen i de europæiske institutioner. Sammenbruddet af denne stiltiende aftale viser, hvad der reelt lå bag den svulstige retorik om betydningen af »den europæiske samfundsmodel«.

4. Struktur- og samhørighedsfondenes virkninger

4.1 Det er svært at vurdere strukturpolitikernes virkninger på samhørigheden, da der ikke er kontinuitet i EUROSTAT's statistiske oplysninger vedrørende BNI og beskæftigelsen på NUTS-2 og NUTS-3-niveau. Men der findes en afstand på flere år eller tilmed mere end 10 år, mellem det tidspunkt, hvor investeringen medfinansieret af EU foretages og det tidspunkt, hvor projektet begynder at være operationelt og rentabelt. Dette tidsmæssige aspekt betyder dog ikke, at strukturfondene er uden virkning på kort sigt.

4.2 »Mellem 1994 og 2001 oversteg BNI pr. capita i samhørighedslandene, også selv om man udelader Irland, EU-gennemsnittet med 1 % pr. år [3 % i forhold til 2 %] og i alle disse lande undtagen Grækenland, steg den andel af befolkningen, der befinder sig i den arbejdsdygtige alder, og som har et arbejde klart hurtigere end gennemsnittet. Desuden var arbejdskraftens produktivitetsstigning i Grækenland såvel som i Irland over to gange højere end EU-gennemsnittet i løbet af den periode, og de lå også lange højere end gennemsnittet i Portugal« ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ »Fjerde situationsrapport om økonomisk og social samhørighed«, KOM (2006) 281, s.10.

⁽⁵⁾ »Tredje rapport om økonomisk og social samhørighed« — Et nyt partnerskab til fremme af samhørighed: konvergens, konkurrenceevne og samarbejde (februar 2004) s. VIII.

4.3 »I Spanien anslår man, at BNI i 1999 lå ca. 1,5 % højere end hvad det ville have været uden interventioner, over 2 % i Grækenland og ca. 3 % i Irland og over 4,5 % i Portugal. Derudover anslår man, at BNI i de nye tyske delstater steg med ca. 4 % som følge af disse interventioner« ⁽⁶⁾.

4.4 Man kunne fristes til at moderere den reelle virkning af strukturfondene ved at forklare succesen ud fra konjunkturerne, de nationale politiske valg, andre europæiske sektorpolitikker osv. Imidlertid synes følgende oplysninger at kunne bekræfte hypotesen om strukturpolitikens reelle merværdi for EU for så vidt angår samhørighed og konvergens.

— »Hver euro, der gives ud under samhørighedspolitikken på EU-niveau, resulterer i yderligere midler — i gennemsnit 0,9 EUR — i mindre udviklede regioner (de nuværende mål 1-regioner) og 3 EUR i regioner under omstrukturering (de nuværende mål 2-regioner)« ⁽⁷⁾

— Angående strukturfondene anskuet under ét »antyder empiriske data, at omkring en fjerdedel af strukturudgifterne i gennemsnit vender tilbage til det øvrige EU i form af øget import, især af maskiner og udstyr. Denne« tilbagevenden »er især stor i Grækenland (42 % af udgifterne) og Portugal (35 %)« ⁽⁸⁾.

4.5 Trods disse oplysninger er billedet mere nuanceret for så vidt angår den gradvise tilnærmelse mellem medlemsstaternes socioøkonomiske resultater, for i regionerne viser denne tendens sig at være meget mere langsom.

4.5.1 »DUI (direkte udenlandske investeringer) synes at gå for meget i retning af de relativt stærke områder af EU i stedet for til de relativt svage. Internt i landene er de direkte udenlandske investeringer generelt koncentreret i de store byer, især hovedstæderne, og går kun i ringe omfang til regioner med udviklings efterslæb« ⁽⁹⁾.

4.6 Mellem 2000 og 2004 blev omkring 3.600 store projekter godkendt inden for rammerne af samhørighedspolitikken. Blandt dem trak ca. 1.600 på Den Europæiske Investeringsbank. Banken intervenserer inden for fem områder for at støtte samhørigheden og Lissabon-Gøteborg-strategien: økonomisk og social samhørighed, i2i (»initiativet Innovation 2010«), transeuropæiske net, beskyttelse og forbedring af miljøet og støtte til SMV. Bankens indsats er særligt effektiv inden for store projekter, som er forbundet med betragtelige risici (store infrastrukturprojekter, F&U osv.). Mekanismen med finansiering via Investeringsbanken af innovative programmer skaber ligeledes en løftestangseffekt i forholdet fra 1:3 til 1:6.

⁽⁶⁾ Ibidem, s. XIX.

⁽⁷⁾ »Fællesskabets strategiske retningslinjer 2007-2013«, (KOM(2005) 299 endelig, s. 8).

⁽⁸⁾ »Tredje rapport om økonomisk og social samhørighed« — Et nyt partnerskab til fremme af samhørighed: konvergens, konkurrenceevne og samarbejde (februar 2004) s. XIX.

⁽⁹⁾ Ibidem, s. XIX.

4.7 Det bør ligeledes understreges — og dette er ikke mindre vigtigt — at strukturpolitikken ikke kun bistår regioner/lande i EU med at udnytte deres udviklingspotentialer ved at investere i den fysiske kapital, den menneskelige kapital og teknologi for at overvinde eventuelle vanskeligheder knyttet til en stærk økonomisk integration eller tilmed en stærk monetær integration (kun én rentesats og valutakurs, liberalisering, øget konkurrence samt de omstruktureringer og afskedigelser, dette afstedkommer). Strukturpolitikken støtter samtidig det indre marked takket være handelsstrømmene og den beskæftigelse, der skabes af udformningen og gennemførelsen af strukturfondsstøtteberettigede projekter, som desuden ofte slet ikke ville have set dagens lys, hvis ikke det havde været for den rolle som katalysator, de europæiske interventioner spiller.

4.8 Udover disse betragtninger over det finansielle aspekt i strukturpolitikkerne kan vi ikke undlade at omtale to andre virkninger af samhørighedspolitikken:

- udformningen af den finansielle ramme for en periode på 7 år, som sikrer en vis stabilitet og giver mulighed for programmering,
- partnerskabet ude i verden, der ledsager projekter, der kan støttes under strukturfondene, også selv om partnerskabet kunne forbedres ⁽¹⁰⁾,

- De lokale forvaltningers øgede disciplin som følge af forvaltningen af projekter, der delvis støttes af EU,
- EU's synlighed over for borgerne via gennemførte projekter (også selv om regeringerne ikke altid spiller spillet og »glemmer« at nævne det (delvise i det mindste) europæiske initiativ til de projekter, der er gennemført.

5. En utilpasset model i et EU, der vokser?

5.1 Selv om det europæiske projekt i løbet af dette sidste halve århundrede har fungeret blot med marginale justeringer, har Europa fra 1957 ikke længere noget som helst at gøre med det nuværende Europa.

5.2 I løbet af ca. halvtreds år har over tyve lande vist interesse for projektet — som ofte ringeagtes og miskrediteres af dem, der allerede er medlemmer — i så høj grad, at de har bedt om at blive optaget. Således har de gentagne udvidelser gjort EU's areal over 3 gange større, og dets befolkningstal er blevet fordoblet. EU's oprindelige ensartethed (for så vidt angår socio-økonomisk udviklingsniveau og territorial udstrækning) er mindsket, og den sociale, økonomiske og territoriale samhørighed er blevet udfordret som følge af optagelsen af generelt mindre velstående lande.

	Tiltrædelsesår	EU's areal		Befolkningstæthed i gennemsnit i de nye medlemsstater	Forskel i BNI pr. capita i KKP mellem hhv. medlemslande og nye medlemsstater (i %)	Hvis det gennemsnitlige BNI pr. capita i KKP = 100 inden udvidelsen, fører de nye optagelser til en ændring på ... (i %)
		I tusinde km ²	Ændring i forhold til forudgående udvidelse			
EU-6	1957	1 284	—	241,3	—	—
EU-9	1973	1 641	+ 27,7	143,7	17,2	5,72
EU-10	1980	1 773	+ 8,0	84,0	25,0	2,50
EU-12	1986	2 371	+33,7	99,5	37,4	6,23
EU-15	1995	3 243	+36,8	53,8	2,5	0,50
EU-25	2004	4 297	+ 32,5	204,8	49,2	19,68
EU-27	2007	4 646	+ 8,1	80,5	65,5	4,85
EU-29	???	5 486	+ 18,1	87,0	???	???

NB: EU-29 = EU-27 + Tyrkiet + Kroatien

Kilde:

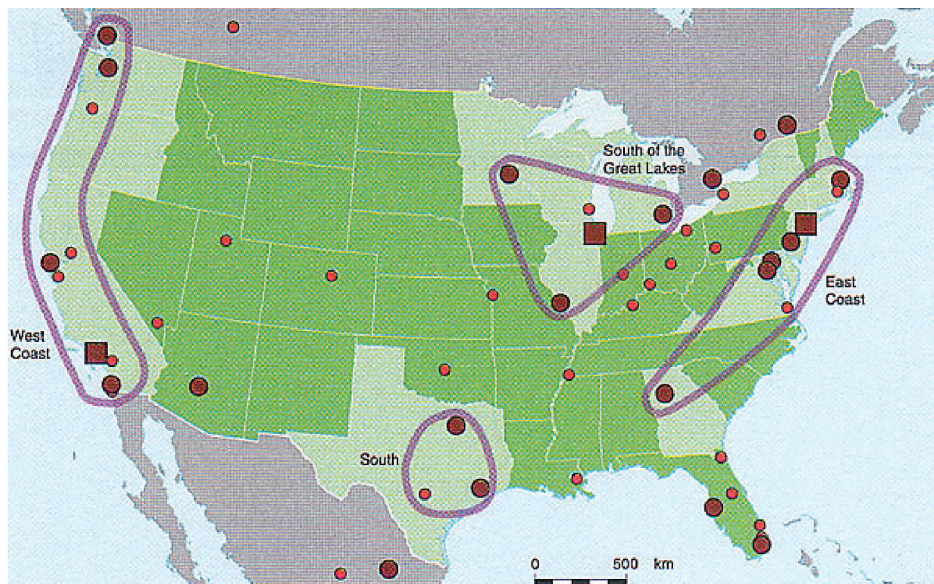
- Økonomiske data: Ameco (for BNI pr. capita i KKP)
- Geografiske og demografiske data: United Nations World Population Prospects, 2004
- Interne beregninger

⁽¹⁰⁾ EØSU's udtalelse om »Civilsamfundsorganisationernes rolle i forbindelse med gennemførelsen af EU's politik for samhørighed og regional udvikling«, EUT C 309 af 16.12.2006, s. 126, og om »Strategiske retningslinjer for samhørighedspolitikken (2007-2013)«, EUT C 185 af 8.8.2006, s. 52.

5.3 I kraft af forskellige dynamikker og takket være den »historiske arv« er der opstået en vækstfemkant bestående af London, Hamborg, München, Milano og Paris, der udgør en pol, der koncentrerer 20 % af EU-15's areal, 40 % af den samlede befolkning, og som skaber 50 % af velstanden. Denne gruppe af storbyområder menes at omfatte 7/10 af den europæiske beslutningsmagt, og byerne råder over 85 % af de velfungerende sammenkoblinger ⁽¹⁾. Man omtaler dette område som en »polygon«.

Europa — en polygon

USA — de fire områder med økonomisk integration

Kortene stammer fra »European Spatial Planning« udgivet af Andreas Faludi, 2002 tilgængelige på hjemmesiden

http://www.planum.net/showspace/bookreview-esp_images.htm

⁽¹⁾ G. Baudelle, B. Castagnède, »Le polycentrisme en Europe«, 2002, pp. 160-161 (Polycentrismen i Europa).

5.4 Den økonomiske vægt af de lande, som blev EU-medlemmer i 2004, overstiger ikke 5 % af EU's, men EU's areal blev forøget med 33 %. I denne nye sammenhæng er polygonen ikke nok til at »trække« de perifere regioner. »Den økonomiske aktivitets koncentration i de relativt stærke regioner kan på kort sigt sætte skub i den økonomiske produktion i EU. Men på lang sigt risikerer dette fænomen at gå ud over det produktive potentiale i de svageste regioner og at reducere deres evne til at udnytte deres relative fordele. En alt for stor koncentration af virksomheder og befolkning i nogle regioner strider også mod målet om en bæredygtig udvikling. Thi en koncentration medfører en potentiel overbelastning for disse regioner og et stærkt pres på miljøet, men er samtidig, for andre regioner, en årsag til nedgang og affolkning«⁽¹²⁾ (se tillige pkt. 4.5). I lighed med USA, hvor der har udviklet sig flere områder, der fungerer som drivkræfter, bør man i EU i dag sørge for, at der opstår tilsvarende områder, som er bedre fordelt på hele EU's territorium, hvilket fagfolk betegner som »polycentrisme«.

5.5 Endvidere skaber teknologisk fremgang, globalisering og mobilitet flere byregioner og storbyområder i Europa uden for den traditionelle polygon, men som kan sammenlignes med den, såsom København-Malmø, Dublin, Madrid, Wien-Bratislava, Katowice og andre. Denne forandring i det europæiske landskab skaber ligeledes nye ambitioner og nye udfordringer i regionerne. Disse ambitioner og udfordringer vil (forhåbentlig) også gradvis påvirke EU's synspunkter og politikker⁽¹³⁾.

5.6 Fysisk planlægning hører ikke med til EU's beføjelser og subsidiaritetsprincippet er fremherskende, men man kan ikke nægte, at forvaltningen af EU's område udgør et fælles ansvar. På basis af dette princip har EU-15 og Kommissionen udarbejdet en ordning for fysisk udvikling af Fællesskabets område (det europæiske fysiske og funktionelle udviklingsperspektiv — ESDP), som blev vedtaget på et ministerrådsmøde den 11. maj 1999 i Potsdam, og som samme år i Tammerfors blev suppleret med et program med 12 tiltag⁽¹⁴⁾.

5.7 I overensstemmelse med ånden i artikel 159 er det meningen, at ESDP-ordningen skal forbedre samordningen af de af Fællesskabets politikker, som har væsentlig indvirkning på EU's område såsom regionalpolitik og visse sektorpolitikker (landbrug, transport mv.).

5.8 Det er ikke sigtet med denne udtalelse at kortlægge områder, hvor forbindelserne mellem byer og mellem centrum og periferi osv. bør styrkes. Derimod er det udvalgets opgave at

⁽¹²⁾ DATAR (fransk statsorgan for fysisk udvikling), »Det europæiske fysiske og funktionelle udviklingsperspektiv« (uofficiel oversættelse), 2002.

⁽¹³⁾ Jf. ligeledes EØSU's udtalelse om »Storbyområderne og deres socio-økonomiske virkninger«, juli 2004, EUT C 302 af 7.12.2004, s. 101.

⁽¹⁴⁾ Nogle af disse, og ikke de mindst betydningsfulde, har aldrig set dagens lys såsom territoriale konsekvensundersøgelser, mens andre ikke er blevet den nødvendige opbakning til del, såsom støtte til grænseoverskridende, tværnationalt og interregionalt samarbejde (Interreg, hvis budgetbevillinger blev reduceret, da aftalen om de finansielle overslag blev indgået). Heldigvis er nogle af tiltagene såsom oprettelsen af det netværksbaserede observatorium for EU's fysiske og funktionelle udvikling (ORATE) blevet konkretiseret, selv om dets arbejde under vurderes.

pege på det vigtige i, at denne problematik tages seriøst, da EU i modsat fald vil sygne hen og vil se sit område gå i opløsning.

6. Nøglen til succes: moderne infrastrukturer, der er spredt ud over EU's område⁽¹⁵⁾

6.1 Naturligvis vil en sådan polycentrisk organisering af EU's område (fremkomst af store regionale poler, som medfører fremdrift i de tilgrænsende områder, styrkelse af båndene mellem landdistrikter og byområder), som kan sikre en ny og stærkere samhørighed, kun kunne gennemføres, hvis der sker en forbedring af transport-, energi- og telekommunikationsinfrastrukturene mv.

6.2 Forsinkelserne i gennemførelsen af de 14 prioriterede projekter, der blev opstillet i Essen (1994), især vedrørende grænseoverskridende strækninger og den drastiske nedskæring af TEN-afsnittet i de finansielle overslag 2007-2013⁽¹⁶⁾ er et ilde varsel for en bæredygtig udvikling af EU, herunder den territoriale samhørighed.

6.3 Der kan næppe herske tvivl om strukturfondenes betydning for en forbedring og sammenkobling af infrastrukturerne i samhørighedslandene og i de mindre gunstigt stillede regioner, som skal gøre det muligt at drage fuld fordel af de muligheder, som det indre marked indebærer.

6.3.1 Motorvejsnettets tæthed er i de fire samhørighedslande steget fra et niveau på under 20 % af EU15-gennemsnittet i 1991 til et niveau, som lå 10 % over gennemsnittet i 2001. Der er også konstateret fremskridt (om end i mindre omfang) i de øvrige regioner under mål 1.

6.3.2 I løbet af det seneste årti er der sket en vis modernisering af jernbanenettet i EU, men linjernes elektrificering og omstillingen til linjer med dobbelt spor har været næsten lige så stor i de dele af EU, som udviser et efterslæb, som i de øvrige dele, således at forskellen stadig er stor.

6.4 Af hensyn til en konsolidering af den europæiske genfor- ening, som fandt sted i 2004 og igen i 2007, vil det være vigtigt at sørge for, at der afsættes midler nok til de infrastrukturer, som forbinder gamle og nye medlemsstater, af følgende fire årsager:

— Selvom EIB, Verdensbanken og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling har udlånt 21 mia. til at bringe

⁽¹⁵⁾ For enkelthedsens skyld vil der blive afviget lidt fra gængs sprogbrug, idet samhørighedsfonden vil blive medregnet under strukturfondene.

⁽¹⁶⁾ De 20 mia. EUR, som Kommissionen foreslog, blev skåret ned til godt 8 mia., selvom de samlede udgifter til gennemførelse af de 30 prioriterede akser frem til 2020 i 2004 blev anslået til 225 mia. EUR.

infrastrukturerne op på EU-15's normer i perioden 1990-2001, er behovene for investering i kommunikationsinfrastrukturer (veje og jernbaner) fortsat stor. De blev anslået til ikke mindre end 90 mia. EUR (i 1999-priser) ⁽¹⁷⁾.

- De nye medlemsstater oplever en kraftigere vækst end flertallet af de gamle medlemsstater og som følge af den øgede samhandel bidrager deres vækst til at sætte skub i de gamle medlemsstaters mere beherskede økonomiske udvikling.
- Til gengæld vil bedre adgangsmuligheder til det indre marked få positive virkninger for de nye medlemsstater.
- »I de mindst udviklede regioner og lande vil internationale og interregionale forbindelser måske på længere sigt give større afkast i form af øget konkurrenceevne for erhvervslivet, og desuden lette arbejdskraftens mobilitet« ⁽¹⁸⁾.

6.5 Udvikling og forbedring af disse infrastrukturer er særlig vigtig i de nye medlemsstater, da hovedparten af deres infrastrukturer i COMECON-perioden konvergerede mod Moskva; mellem 1993 og 2003 blev samhandelen med EU-15 tredoblet, således at hovedparten af disse landes handel sker med EU-15, samtidig med at infrastrukturniveauet er ringere end i EU-15.

6.6 Det siger sig selv, at det i energispørgsmål ⁽¹⁹⁾ er vigtigt også at råde bod på de »utilstrækkelige investeringer i forhold til den stigende transmissionsefterspørgsel og de længere afstande. Sammenkoblingen af de europæiske el- og gasnet har udvist fremskridt, men der optræder stadig store strukturelle flaskehalse mellem medlemsstaterne«. I den forbindelse kan det europæiske observatorium for energimarkederne, som etableres i 2007, give værdifulde oplysninger og regningslinjer for fremtiden.

6.6.1 For kun at omtale el-sektoren: »perioden med overkapacitet er ved at være forbi og der er behov for investeringer på 600-750 GW kraftværkskapacitet frem til 2030 for at kunne dække den stigende el-efterspørgsel og erstatte ældre anlæg. Behovet for investering i yderligere produktionskapacitet, navnlig spidsbelastningskapacitet, modvirkes af fuldt sammenkoblede net«.

6.7 Generelt udgør infrastrukturmodernisering en udfordring for den miljømæssige bæredygtighed. Her minder EØSU om, at projekternes støtteberettigelse inden for strukturfondene og den

⁽¹⁷⁾ De investeringer, som er nødvendige for at gennemføre TEN-T, vil i de kommende år beløbe sig til 1,5 % af regionens forventede BNP. De nuværende investeringer på 2-3 mia. EUR årligt bør hæves til hen ved 10 mia. EUR i perioden 2005-2010 for at kunne klare efterspørgselspresset og forsyne Fællesskabet med tjenester, der svarer til den økonomiske vækst. På længere sigt anslår Kommissionen, at der er behov for 258 mia. EUR for at kunne bringe transportnettene op på et acceptabelt kvalitetsniveau (EIB, »The development of TENs perspectives«, 2001).

⁽¹⁸⁾ »Samhørighedspolitikens bidrag til vækst og beskæftigelse: Fællesskabets strategiske retningslinjer for 2007-2013«, KOM(2005) 299 endelig, s. 15.

⁽¹⁹⁾ EØSU udtalelse om »EU's energiforsyning: en strategi for et optimalt energimix« (sonderende udtalelse), EUT C 318 af 23.12.2006, s. 185.

efterfølgende projektvurdering efter dets mening bør omfatte kriterier vedrørende bæredygtig udvikling i alle dens afskyninger. Det minder ⁽²⁰⁾ ligeledes om sin støtte til målet om at stifte bæredygtige lokalsamfund baseret på princippet om bæredygtighed (Bristol-overenskomsten ⁽²¹⁾).

6.8 Den budgetstramning, som stabilitets- og vækstpagten pålægger, og de stadige bestræbelser, som kræves for at komme med i ØMU'en, vanskeliggør disse investeringer, idet hovedparten skal foretages af nationale regeringer, mens en ringere del stammer fra strukturfondene eller EIB.

6.9 Selv om 78 % af EU's befolkning i dag bor i byer eller byområder, er det vigtigt ikke at overse landdistrikternes specifikke behov og at undgå, at de kobles af.

6.10 EU bestræber sig på at understøtte dem via ad hoc-programmer. Det afsatte over 60 mia. EUR til landdistriktsudvikling i tidsrummet 2000-2006. Imidlertid anvendes disse midler langt fra optimalt, således som det er påpeget af Revisionsretten ⁽²²⁾. Retten bemærker, at programmerne ikke tager tilstrækkeligt hensyn til karakteristikaene i det geografiske område, som modtager støtten. Retten peger ligeledes på lakuner i udvælgelsen og målretningen af projekter samt på en mangelfuld evaluering af projekternes resultater.

7. Styrkelse af forbindelserne mellem bycentre og landdistrikter

7.1 Fjerntliggende områder lider særligt under befolkningens aldring pga. den lange afstand til erhvervscentre, som får unge og kvalificerede arbejdstagere til at flytte til byerne. Denne afvandring fra landdistrikterne risikerer at fremskynde disse områders nedgang. Storbyerne, hvor hovedparten af de levende kræfter samler sig, støder på særlige vanskeligheder og udviser forskelle både mellem de enkelte bydele og/eller mellem de forskellige samfundsgrupper. »Næsten alle byer med en ledighed over eller lig med 10 % har nogle områder, hvor denne procentsats er mindst to gange højere end gennemsnittet for byen« ⁽²³⁾. Kommissionen kortlægger med rette fire dimensioner, som bør tillægges stor vægt: transport, adgang og mobilitet; adgang til tjenesteydelser og udstyr; et naturligt og fysisk miljø; den kulturelle sektor ⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ EØSU udtalelse om »Temastrategi for bymiljøet«, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 86.

⁽²¹⁾ Bristol-overenskomsten, december 2005, www.odpm.gov.uk, produktkode 05 EUPMI 03584. I Bristol-overenskomsten identificeres otte punkter, der grundlæggende karakteriserer et bæredygtigt samfund: 1) er aktivt, inddragende og sikkert, 2) er veldrevet 3) har gode forbindelser 4) har gode tjenester 5) er miljøfølsomt 6) er tiltrækkende 7) er velkonstrueret og -bygget og 8) er gæstfrit over for alle.

⁽²²⁾ Jf. pressemeddelelse ECA/06/20.

⁽²³⁾ KOM(2006) 385 endelig, s. 10.

⁽²⁴⁾ Kommissionen, »Samhørighedspolitikken og byerne: byernes og de bymæssige bebyggelses bidrag til vækst og beskæftigelse i regionerne«, KOM(2006) 385 endelig.

7.2 Udvalget benytter denne lejlighed til at minde om den afgørende rolle, som forsyningspligtigheder spiller, herunder især sociale tjenesteydelser af almen interesse, for sikring af den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed samt samhørigheden mellem generationerne. Det gentager sin anmodning om, at der udarbejdes et rammedirektiv om tilrettelæggelse af disse tjenesteydelser og som et supplement til sektordirektiverne ⁽²⁵⁾.

8. Den nødvendige opbakning fra civilsamfundet omkring de projekter, som udvikles

8.1 Kommissionen erkender det nødvendige i at inddrage de socio-professionelle aktører i strukturpolitikkerne og understreger, at den tager afgørende skridt til bedre gennemførelse af denne politik i marken, men EØSU beklager, at Kommissionen ikke fremlægger forslag om de nærmere enkeltheder; disse forslag bør være bindende for medlemsstaterne.

8.2 Udvalget ser gerne, at der fremover opstilles indikatorer for høringsprocessen vedrørende de strategi- og planlægningsdokumenter, som udarbejdes i medlemsstaterne.

8.3 Udvalget mener, at medlemsstaterne bør forklare, hvorledes de søger for feedback om, hvordan partnerskabsprincippet sættes i værk for opfølgingsudvalgenes vedkommende.

8.4 Det er udvalgets overbevisning, at medlemsstaterne og de regionale myndigheder i større udstrækning bør udnytte det potentiale, som civilsamfundsorganisationerne rummer, og inddrage dem i udformningen af fremmeplaner samt støtte de initiativer, der udgår fra græsrodderne, ved til dette formål at afsætte passende finansielle midler til fremme- og informations-tiltagene vedrørende strukturfondene.

8.5 Man bør ligeledes, når det gælder grænseoverskridende eller interregionale programmer, fremme fælles høringer og socio-professionelle partnerskaber, som også bør være grænseoverskridende eller interregionale.

9. Nyskabelser i den fremtidige finansiering

9.1 På baggrund af de udfordringer, som skal løftes i et stærkere EU, hvis ydre grænser er skubbet længere ud og som rummer regioner med forskellige særtræk og økonomiske resultater, på den ene side, og de tydeligvis utilstrækkelige budgetmidler, som er ubegrundede, samt globaliseringens stigende påvirkninger, på den anden side, bør der udtænkes mekanismer,

⁽²⁵⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Tjenesteydelser i det indre marked«, EUT C 221 af 8.9.2005, s. 113, og om »Fremtiden for forsyningspligtigheder«, EUT C 309 af 16.12.2006, s. 135, og ligeledes den udtalelse, som er under udarbejdelse, om »Socialydelser af almen interesse i Den Europæiske Union«.

som er mere effektive og mere moderne og som formår at finansiere vor økonomiske og sociale model samt bibringe europæerne (iværksættere, arbejdstagere, ledige mv.) tillid til, at EU formår at genvinde kontrollen over sin fremtid. De seneste initiativer — JASPERS, JESSICA og JEREMIE — udgør i den henseende et skridt i den rigtige retning.

9.2 Strukturfondene beskæftiger sig i dag hovedsageligt med at yde støtte. I en tidligere udtalelse ⁽²⁶⁾ foreslog udvalget at nytænke deres finansieringsteknik for at mangedoble virkningen via bistand fra den europæiske investeringsfond og EIB. Det foreslog at omlægge støtten til finansielle produkter for at opnå en løftestangsvirkning: 1 euro, der afsættes som sikkerhed for et risikokapitallån, ville gøre det muligt at finansiere investeringer på 5-10 EUR i eksempelvis en SMV. Der ville være tre fordele ved dette system:

- man ville tilskynde til et offentligt/privat partnerskab ved finansieringen af investeringer, der af de traditionelle finansielle partnere anses for risikofyldte,
- man ville skabe større ansvarsfølelse hos støttemodtagerne, end hvis de modtager støtte, som ikke skal betales tilbage,
- man ville øge støttemodtagernes antal, selv om budgettet stadig er begrænset.

9.3 Det kunne ligeledes være interessant at overveje muligheden for at bruge ikke-udnyttede bevillinger fra det allerede begrænsede EU-budget frem for at lade dem flyde tilbage til medlemsstaterne. Disse bevillinger udgør kun en meget ringe procentdel af det årlige budget. Ved at benytte denne fremgangsmåde kunne man i løbet af Lissabon-strategiens første halvdel have afsat hen ved 45 mia. mere til projekter af fælles interesse.

Overskud på EU's budget (i mio. euro)	
2000	11 613
2001	15 003
2002	7 413
2003	5 470
2004	2 737
2005	2 410
I alt 2000-2005	44 646

NB: Overskuddene indbefatter uudnyttede bevillinger på budgettet (heraf særlige reservebeløb) men også ekstraindtægter.
Kilde: Kommissionen, IP/06/494

⁽²⁶⁾ EØSU's udtalelse om »Strategiske retningslinjer for samhørighedspolitikken (2007-2013)«, EUT C 185 af 8.8.2006.

9.3.1 Det fremgår klart af de foregående afsnit, at en brøkdel af disse bevillinger kunne fremskynde gennemførelsen af de manglende led i kæden, som er de transeuropæiske nets egentlige achilleus-hæl, da dette vil gøre det muligt at forbinde landene indbyrdes, at rydde flaskehalse af vejen og at sætte skub i den europæiske integration samt at fremme intermodalitet endnu mere.

9.3.2 En anden del kunne styrke den europæiske globaliseringsstilpasningsfonds budget. Dette instrument, som ikke har sit eget budget, har til formål at støtte arbejdstagere, der afskediges og som er »ofre for globaliseringen« samt at supplere strukturfondenes indsats. I modsætning til disse instrumenter, som kræver lange programmeringsperioder for projekter, der som oftest er langvarige, er globaliseringsfonden et kortsigtet instrument. Ganske vist har Rådet godkendt fonden, men det har halveret Kommissionens oprindelige bevillingsoplæg (fonden

modtager 500 mio. EUR). Under disse omstændigheder er det svært at tro på effektiviteten af dette instrument, der af mange betegnes som et »markedsføringsværktøj«. Sideløbende bør man revidere støttekriterierne og reducere det antal afskedigede arbejdstagere, som er nødvendige for at opnå støtten fra fonden (der er kopieret efter det amerikanske Trade Adjustment Assistance Programme, som går tilbage til 1962, men ophavsmændene overså, at EU i modsætning til USA, som er en økonomi, der består af storvirksomheder, er en økonomi der er baseret på SMV'er) ⁽²⁷⁾.

9.3.3 En sådan revision er særlig vigtig, fordi en mere vidtgående integration af det europæiske områdes enkelte dele risikerer at skærpe konkurrencen mellem territorierne og at afføde omstruktureringer og dermed jobtab, som kunne give manden på gaden det indtryk, at EU er jobfjendtligt.

Bruxelles, den 18. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁷⁾ De 100 største virksomheder tegner sig for 74 % af BNP i USA, men kun for 34 % i EU. I den ikke-finansielle økonomi udgør SMV'er (under 250 arbejdstagere) 99,8 % af virksomhederne (hvoraf 91,5 % er mikrovirksomheder med under 9 ansatte!) og 67,1 % af den samlede beskæftigelse.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets direktiv om gensidig bistand ved inddrivelse af fordringer i forbindelse med visse bidrag, afgifter, skatter og andre foranstaltninger

KOM(2006) 605 endelig — 2006/0192 (CNS)

(2007/C 93/03)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 10. november 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Umberto Burani til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. december 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007 (mødet den 17. januar), følgende udtalelse med 156 stemmer for, 0 stemmer imod og 4 hverken for eller imod:

1. I overensstemmelse med Rådets beslutning af 1. april 1987 om at sikre, at fællesskabsreglerne er klare og lette at forstå ⁽¹⁾, har Kommissionen fremlagt et forslag til kodificering af den pågældende forordning.

2. Størstedelen af de 26 artikler i forslaget er tilpasninger af originalteksten fra 1976 til de mange ændringer, der har været resultatet af senere vedtagne regler. Der er tale om et langt og omstændeligt arbejde, som kræver de nødvendige ressourcer.

3. Hvis EØSU skal verificere sammenhængen og den nøjagtige overensstemmelse mellem reglerne og Kommissionens dokument, vil det indebære en gentagelse af hele det arbejde, der allerede er udført, inden for meget kort tid og uden de nødvendige ressourcer, hvilket er en opgave, der er åbenlyst umulig. Desuden er Kommissionens velkendte faglige dygtighed garanti for, at der ligesom i forbindelse med tidligere kodificeringer heller ikke denne gang kan sættes en finger på resultatet.

4. I lyset af ovenstående tilslutter EØSU sig forslaget.

Bruxelles, den 17. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ KOM(87) 868 PV.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 89/665/EØF og 92/13/EØF for så vidt angår forbedring af effektiviteten af klageprocedurerne i forbindelse med indgåelse af offentlige kontrakter

KOM(2006) 195 endelig/2 — 2006/0066 (COD)

(2007/C 93/04)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 29. juni 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede **Joost van Iersel** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. november 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007, mødet den 18. januar, følgende udtalelse med 140 stemmer for, 14 imod og 10 hverken for eller imod:

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Høringer og indhold
3. Generelle bemærkninger
4. Specifikke spørgsmål
- 4.1 Udformning
- 4.2 Frister med opsættende virkning af standstill-typen
- 4.3 Ophævelse af kontrakter
- 4.4 Attestering
- 4.5 Mægling og tvistløsning
- 4.6 Standstill-perioder
5. Gebyrer
6. Glossar

1. Indledning

1.1 I 1991 og 1993 trådte to direktiver om anvendelsen af klageprocedurer for henholdsvis det klassiske direktiv og forsyningsvirksomhedsdirektivet i kraft. De blev indført med henblik på at fungere som et grundlag for håndhævelse og som et retsmiddel; elementer som manglede i det tidligere klassiske direktiv ⁽¹⁾.

1.2 Da formålet med udbudsdirektiverne er at skabe åbne, retfærdige og gennemsigtige betingelser for lige konkurrence for alle virksomheder i hele EU, fastlægger disse klagedirektiver fremgangsmåden for virksomheder, der ønsker at klage over udbud og tildeling af offentlige kontrakter, som de har interesse i.

1.3 Der er to indbyrdes forbundne formål med klagedirektiverne, nemlig

- at opstille et redskab, der tvinger de ordregivende myndigheder til at overholde direktiverne og
- at udgøre et grundlag, hvorpå en tilbudsgiver, der mener, at en ordregivende myndighed ikke har overholdt direktiverne, kan anlægge sag for at beskytte sine interesser.

⁽¹⁾ Se glossarets fodnote 9.

1.4 En sag mod en ordregivende myndighed skal anlægges af den forurettede tilbudsgiver ved nationale domstole, nævn eller lignende organer med sæde i den pågældende medlemsstat. Kommissionen kan kun anlægge sag mod en medlemsstat, ikke mod en ordregivende myndighed, og i så fald kun hvor der er beviser for, at medlemsstaten ikke regulerer de ordregivende myndigheder på korrekt vis.

1.5 Det er værd at bemærke, at EF-domstolen allerede i 1999 gjorde det klart, at bestemmelserne i begge klagedirektiver burde anvendes til at styrke de gældende mekanismer til sikring af den effektive anvendelse af udbudsdirektiverne især på et stadium, hvor overtrædelserne endnu kan bringes til ophør ⁽²⁾.

1.6 Effektive klagedirektiver er en integreret del af lovgivningen om offentlige indkøb, og ændringerne i det nye direktiv burde sikre, at udbudsdirektiverne fungerer mere effektivt.

1.7 I juni 2006 fremlagde Kommissionen et forslag til nyt direktiv om ændring af de ovennævnte klagedirektiver, som forhåbentlig vil forbedre dem og gøre dem mere effektive.

1.8 De væsentligste forslag i det nye direktiv er indførelsen af en 10-dages frist med opsættende virkning (standstill-periode) fra beslutningen om at tildele en kontrakt til underskrivelsen af kontrakten, således at enhver, der ikke føler sig rimeligt behandlet, kan gøre indsigelser. Derudover ophæves attesterings- og forligsprocedurerne.

2. Høringer og indhold

2.1 Kommissionen iværksatte i marts 2003 høringer om klagedirektivernes effektivitet. Der blev udsendt to spørgeskemaer. Medlemsstaterne er blevet hørt i Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler. Ud over denne høring blev der foretaget rundspørge hos ordregivende myndigheder og via *interaktiv politikudformning* over internettet hos advokater, erhvervsorganisationer, ngo'er og virksomheder.

⁽²⁾ Impact assessment report — Remedies in the field of public procurement, SEK(2006) 557 af 4. maj 2006, side 5: Alcatel-dom, sag C-81/98, præmis 33.

2.2 Det nye direktiv er udarbejdet på grundlag af en grundig konsekvensanalyse. Analysen peger på to væsentlige problemer: Manglen på effektive klagemuligheder over ulovlig underhåndstildeling af offentlige kontrakter og de ordregivende myndigheders »kapløb om undertegnelsen« af offentlige kontrakter, som reelt fratager de økonomiske aktører muligheden for at indgive en effektiv klage, inden kontrakten træder i kraft ⁽³⁾.

2.3 Konsekvensanalysen indeholder en række glimrende analyser af de berørte parter vurderinger. Konsekvensanalysen er i sig selv et godt eksempel på åben og gennemsigtig formidling af et meget kompliceret emne.

2.4 Det er meget tankevækkende, at resultaterne viser, at der er væsentlige forskelle på, hvordan de enkelte medlemsstater behandler klager, hvilket kan give anledning til forvirring hos tilbudsgiverne.

- De ordregivende myndigheder, herunder især regionale og lokale myndigheder, var ikke særlig villige til at svare på forespørgslerne.
- Individuelle økonomiske aktører havde endnu ikke vænnet sig til at deltage i og klage over procedurerne på området.
- Der indkom meget betydelige indlæg fra advokatfirmaer, erhvervsorganisationer og ngo'er.

2.5 Den overordnede konklusion på de indkomne svar er, at ulovlig tildeling skal bekæmpes, og at konkurrence, og navnlig grænseoverskridende konkurrence, skal fremmes.

2.6 Virksomhederne er som regel meget tilbageholdende med at anfægte ordregivende myndigheders beslutninger, samtidig med at erfaringen viser, at en del medlemsstater indtil videre har været noget tøvende med at vedtage lovgivning, der fremmer gennemsigtighed og åbner markederne. Dette viser endnu tydeligere, at der er behov for handling på EU-niveau. Andre medlemsstater har dog gjort en stor indsats for at gennemføre direktiverne.

2.7 De foreslåede ændringer indebærer to vigtige, nye beskyttelsesforanstaltninger for tilbudsgiverne:

- Hensigten om at tildele en kontrakt skal meddeles mindst ti dage før den påtænkte tildelingsdato — »standstill-perioden«.
- Hvis en tilbudsgiver indgiver en klage, har den opsættende virkning for udbudsproceduren i en periode, der principielt varer, til problemet er løst.

2.8 Der er imidlertid bestemmelser om, at kontrakter kan tildeles uden om de normale udbudsprocedurer, for eksempel når de har presserende karakter. Der er også bestemmelser om, at standstill-perioden kan suspenderes i de situationer, hvor den er åbenbart ikke relevant. Dog følger det af den måde, hvorpå proceduren konkurrencepræget dialog fungerer, at denne altid skal følges af en standstill-periode. Derudover vil man kunne

betragte sandsynligheden for, at udbudsproceduren vil blive videreført med kun én »foretrukken tilbudsgiver« i de sidste faser, som banende vejen for misbrug, og en standstill-periode er helt åbenlyst nødvendig for at undgå en sådan situation.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Konsekvensanalysen har i høj grad bidraget til at tydeliggøre, at medlemsstaterne og de ordregivende myndigheder i en række tilfælde har forskellige opfattelser af det nødvendige i at åbne markederne for offentlige indkøb.

3.2 Kommissionen opstiller fem mulige løsninger på problemet med behandling af klager: Intet at foretage sig, en meddelelse eller et direktiv om en standstill-periode og en meddelelse eller et direktiv om en uafhængig myndighed ⁽⁴⁾.

3.3 EØSU er enig med Kommissionen i, at

- ikke at foretage sig noget ikke er en holdbar løsning, da overtrædelser og de store forskelle mellem medlemsstaterne i så fald fortsat vil bestå;
- meddelelser heller ikke er et godt alternativ, da de ikke er tilstrækkeligt forpligtende; mangeårige traditioner, indbyrdes forhold og afhængighedsforhold vil i så fald fortsat være udbredt i medlemsstaterne.

3.4 For at lægge pres på den offentlige sektor og øge fagligheden på begge sider står valget derfor mellem oprettelsen af en uafhængig myndighed eller indførelsen af en standstill-periode mellem beslutningen om at tildele en kontrakt og selve kontraktindgåelsen.

3.4.1 I nogle medlemsstater findes der uafhængige myndigheder ⁽⁵⁾. Det er værd at bemærke, at flertallet af de private berørte parter støtter dette forslag, selv om det vil betyde en stigning i omkostninger og flere administrative procedurer. Nogle medlemsstater foreslår, at der udnævnes eksperter til disse myndigheder.

3.4.2 I modsætning hertil støtter langt størstedelen af medlemsstaterne en begrænset standstill-periode med direkte virkning for de offentlige indkøbere og de virksomheder, der klager, idet proceduren standses midlertidigt, indtil standstill-perioden udløber.

3.5 EØSU er enig i Kommissionens forslag om at indføre en standstill-periode. Det accepterer, at hvis der defineres en sådan EU-foranstaltning, og den implementeres rigtigt, vil den eventuelt kunne forbedre effektiviteten, klarheden og retssikkerheden og fremme mere åbne og gennemsigtige offentlige indkøbsprocedurer og dermed skabe øget konkurrence. En standstill-periode bør imidlertid ikke nødvendigvis udelukke muligheden for at etablere uafhængige myndigheder, og medlemsstaterne kan selvfølgelig frit oprette sådanne.

⁽³⁾ Impact assessment report — Remedies in the field of public procurement, SEK(2006) 557 af 4. maj 2006.

⁽⁴⁾ Se glossaret for en definition af uafhængig myndighed, og hvordan den adskiller sig fra en klageinstans som anvendt i denne udtalelse.

⁽⁵⁾ Eksempelvis Konkurrencestyrelsen i Danmark og Nævnet for offentlige indkøb (Nämnden för offentlig upphandling) i Sverige.

4. Specifikke spørgsmål

4.1 Udformning

4.1.1 Nummereringen i det nye direktiv er forvirrende: Afsnittet om forsyningsvirksomheder er benævnt artikel 2, uagtet at en stor del af afsnittet vedrørende det klassiske direktiv på de forudgående sider og afsnittene om forsyningsvirksomheder på de følgende sider er angivet som artikel 2a-2f. Det ville være mere overskueligt, hvis afsnittene om det klassiske direktiv og forsyningsvirksomhedsdirektivet var benævnt kapitler. Så snart ændringerne i det nye direktiv er gennemført, vil det naturligvis ikke længere være aktuelt, men indtil da ville det lette forståelsen.

4.1.2 Det ville endvidere have været nyttigt med konsoliderede udgaver af de to direktiver.

4.1.3 Der er også nogle trykfejl, som uden tvivl vil blive rettet i senere udgaver.

4.2 Frister med opsættende virkning af standstill-typen

4.2.1 Der er generelt en positiv holdning til modellen med frister med opsættende virkning af standstill-typen.

4.2.2 Den mulighed for at etablere uafhængige myndigheder, der skal fungere som opmænd, som nogle af de adspurgte under Kommissionens høring foretrak, blev — hovedsagelig efter pres fra medlemsstaterne — afvist til fordel for en frist med opsættende virkning af standstill-typen. Modellen er blevet debatteret, siden de første direktiver på området trådte i kraft, og selvom den på overfladen synes fordelagtig, er den behæftet med de samme mangler som den lignende model med forligsproceduren. Der er dog stadig et problem, som gennemgås nedenfor under afsnittet »Mægling og tvistløsning«.

4.2.3 Med undtagelse af frister på fem dage (som er arbejdsdage) er alle frister, herunder henvisninger til frister på tre dage, at regne som kalenderperioder. Dette skaber helt indlysende problemer. Dette spørgsmål behandles nærmere nedenfor under afsnittet »Standstill-perioder«.

4.3 Ophævelse af kontrakter

4.3.1 Selv om formålet med direktivet er at fange problemer før den egentlige tildeling af kontrakten, er der bestemmelser om ophævelse af kontrakter, der slipper igennem, og således tildeles ulovligt.

4.3.2 Det kan dreje sig om to forhold: For det første de tilfælde hvor parterne stiltiende har indgået aftale, og begge er fuldt ud bekendt med følgerne af, at kontrakten kendes ulovlig, og for det andet de tilfælde hvor den økonomiske operatør er uskyldig og uvidende om, at der er fare for, at kontrakten kan blive ophævet.

4.3.3 I det første tilfælde er der ingen grund til at være bekymret for de tab, den økonomiske aktør måtte lide.

4.3.4 I det andet tilfælde er der grund til bekymring, idet en uskyldig økonomisk aktør kan lide alvorlig skade, i betragtning af at en tildelingsbeslutning i nogle tilfælde kan anfægtes i indtil seks måneder efter kontraktens ikrafttræden. Da den ordregivende myndighed vil blive dømt for at have overskredet sine beføjelser, vil den økonomiske aktør ikke altid have et grundlag for at kræve erstatning⁽⁶⁾. Selv om et sådant udfald sikkert ikke er særlig sandsynligt, finder EØSU, at det er hensigtsmæssigt at advare herom.

4.3.5 Man kan argumentere for, at en tilbudsgiver bør sikre sig, at den ordregivende myndighed har overholdt standstill-perioden og offentliggjort de påkrævede meddelelser om hensigten om at tildele en kontrakt, ligesom man kan argumentere for, at en tilbudsgiver, som stadig ikke er overbevist, bør bede om en formel bekræftelse fra køberen. Det nye direktiv bestemmer (artikel 2 f 2), at der kun er grundlag for at ophæve en kontrakt efter tildeling, hvis den ordregivende myndighed har undladt at give korrekt meddelelse om hensigten om at tildele en kontrakt eller ikke har overholdt standstill-perioden. Særligt for større og vigtige kontrakter synes det at være let at verificere, om disse få betingelser er blevet overholdt. Men tærskelværdierne for vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter kan ikke siges at være »større og vigtige«, ikke engang for SMV'er, men det er konsekvenserne af manglende opnåelse af erstatning ved ophævelse derimod. EØSU finder det ikke rimeligt, at risikoen for fejl og de alvorlige konsekvenser forbundet dermed påhviler tilbudsgiveren, og det bør derfor tages op til fornyet overvejelse. »På leverandørens ansvar« med de potentielt meget byrdefulde konsekvenser er ikke den rette fremgangsmåde til at sætte en stopper for ulovligheder fra ordregivende myndigheders side. Selv om konsekvenserne af Hazell mod Hammersmith and Fulham muligvis ikke ville være de samme under andre omstændigheder eller i andre lande, er det ønskeligt for ikke at sige helt afgørende, at der lovgives herom på enten EU- eller nationalt niveau for at undgå, at tilbudsgivere udsættes for en helt uoverskuelig risiko ved ophævelse af kontrakter.

4.4 Attestering

4.4.1 I det nye direktiv foreslås det at ophæve attesteringsordningen, som kun sjældent har været brugt. Attestering blev introduceret i klagedirektivet for forsyningsvirksomheder som en slags kontrol i stil med kvalitetssikring eller visse aspekter af moderne økonomisk revision. Det blev dengang foreslået, at en forsyningsvirksomhed, der opnåede en anmærkningsfri atteringsrapport, skulle kunne fravige nogle eller alle de detaljerede bestemmelser i direktivet, når blot den overholdt principperne. Dette forslag blev imidlertid ikke accepteret af Kommissionen.

⁽⁶⁾ Se Hazell mod Hammersmith and Fulham Councils UK House of Lords 1992, hvor den lokale myndighed havde indgået aftaler om renteswaps for at nedbringe omkostningerne eller skabe overskud til sig selv. I det aktuelle tilfælde gik renteudviklingen imod de lokale myndigheder, og bankerne indkrævede differencen. De lokale myndigheder, som ikke kunne betale, hævdede så, at de ikke havde været bemyndiget til at indgå aftalerne, hvorfor disse var ugyldige. Retten gav de lokale myndigheder medhold, og de deltagende banker, som havde indgået aftalerne i god tro, led et betydeligt tab.

4.4.2 Det var derfor ikke særligt attraktivt at anvende attestering, og det er ikke overraskende, at ordningen kun sjældent har været brugt. Ordningen er også blevet kritiseret for kun at påvise overholdelse af reglerne på et bestemt tidspunkt uden nogen forsikring om, at reglerne også efterfølgende vil blive overholdt. Dette er en misforståelse af proceduren, idet lignende procedurer ved kvalitetssikring og moderne økonomisk revision fungerer efter hensigten. Den går i det væsentlige ud på at sikre, at der opstilles en række procedurer, som, hvis de følges, resulterer i tilfredsstillende overholdelse af direktivet, og at ordregiveren rent faktisk har overholdt sine egne procedurer. De fleste større organisationer fungerer på basis af interne procedurer, som de med undtagelse af tilfælde af svig og virksomhedskollaps loyalt følger. Bekræftelse i form af attestering af, at procedurerne i princippet er tilfredsstillende og følges i praksis, er en rimelig forsikring om, at organisationen overholder reglerne. Det vil selvfølgelig være nødvendigt at forny attesteringen regelmæssigt.

4.4.3 Effektiv attestering kunne være en ordning, hvorefter de enkelte forsyningsvirksomheder kunne opnå alle eller de fleste af de fordele, der følger af artikel 30 (7) i forsyningsvirksomhedsdirektivet, i situationer hvor artiklens overordnede præmis ikke er opfyldt.

4.4.4 Eftersom der ikke er noget incitament til at anvende proceduren, bruges den af indlysende årsager kun sjældent. Hvis den derimod blev ændret, således at der blev introduceret et konkret incitament, bør det overvejes at bibeholde ordningen i dens nuværende form.

4.5 Mægling og tvistløsning

4.5.1 EØSU bemærker, at det er den almindelige opfattelse, at den ikke særligt anvendte procedure bør ophæves.

4.5.2 Den fremherskende mening, som EØSU deler og har forsvaret i en lang række udtalelser, er imidlertid, at det er ønskeligt med en eller anden form for alternativ konfliktløsning. De ordninger, der findes i medlemsstaterne, er meget forskellige — lige fra relativt uformelle organer med let adgang og lave omkostninger til retssager med alle de dermed forbundne omkostninger og ressourceforbrug. I de medlemsstater, hvor der findes uafhængige myndigheder, er disse uden tvivl effektive, men de findes ikke overalt (jf. tillige punkt 3.4.1 og den dertil hørende fodnote).

4.5.3 En fælles løsning på problemet synes ikke nærliggende i lyset af medlemsstaternes forskellige kulturelle baggrund og lovgivningsmæssige rammer.

(7) Artikel 30, stk. 1 lyder: »Kontrakter, der indgås med henblik på at muliggøre udførelse af en af de i artikel 3-7 omhandlede aktiviteter [definitionen af en forsyningsvirksomhed], er ikke underlagt dette direktiv, hvis den pågældende aktivitet i den medlemsstat, hvor den udøves, er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår på markedet, hvortil adgangen er fri.« Resten af artikel 30 indeholder mere detaljerede bestemmelser om betingelserne for og den fremgangsmåde, der skal følges ved ansøgning om fritagelse.

4.5.4 Grunden til, at forligsproceduren ikke har været populær, er tilsyneladende, at de beslutninger, der træffes, ikke kan håndhæves, og at den, hvor den ikke lykkes, har været spild af tid, som kunne have været brugt til indgivelse af en formel klage. Men i mangel af aftale mellem parterne som ved voldgift er det en forudsætning for, at beslutninger kan håndhæves, at der sker en procesførelse. Dette paradoks kan skabe problemer for konfliktløsning.

4.5.5 En nærmere undersøgelse af de konfliktløsningsmodeller, der anvendes i andre lande eller i andre sammenhænge, kunne resultere i et nyttigt redskab, der ville gøre det af med indvendingerne mod forligsproceduren, samtidig med at omkostningerne fortsat holdes nede. Dette ville sikre øget overholdelse af direktiverne.

4.6 Standstill-perioder

4.6.1 De i forslaget til direktiv fastlagte standstill-perioder skal undersøges nærmere.

4.6.2 For det første defineres de fleste af fristerne (med undtagelse af 5-dages fristerne) som kalenderdage og er relativt korte (3, 7 og 10 dage). I nogle medlemsstater og på nogle tidspunkter af året kan ti kalenderdage være lig med kun 3 arbejdsdage, og 3 kalenderdage dækker måske overhovedet ikke over arbejdsdage. Det er rent ud sagt ikke tilfredsstillende. I 2006 er mindst 42 (af årets 260) ugedage helligdage et eller andet sted i EØS. Der er én 10-dages periode med kun 2 arbejdsdage, og der er tre perioder med kun 3 arbejdsdage.

4.6.2.1 Der må findes en balance mellem at give økonomiske aktører en rimelig frist til at gøre indsigelser og sikre, at der ikke sker en unødigt forsinkelse af kontrakter, hvor der ikke er problemer.

4.6.2.2 Ideelt set bør standstill-perioden defineres som arbejdsdage, men så har man problemet med forskellige helligdage i forskellige medlemsstater.

4.6.3 For det andet forventer tilbudsgiverne ved udbud afviklet i overensstemmelse med reglerne at modtage meddelelsen, som i alle tilfælde vil blive fremsendt til dem personligt. Det burde derfor ikke volde dem vanskeligheder at reagere omgående, hvis der er grund dertil.

4.6.4 Derimod er problemet med kendskab noget større ved underhåndstildeling af kontrakter eller »intern« tildeling til en virksomhed, som ikke er intern.

4.6.5 Potentielle tilbudsgivere ved måske slet ikke, at kontrakten udbydes, og vil kun få kendskab til dens eksistens via den offentlige meddelelse om tildeling. Selv om der kun indgår én weekend i de ti kalenderdage, som således udgøres af 8 arbejdsdage, vil det være meget kort tid til at starte på bar bund.

4.6.6 Da der er bred enighed om, at underhåndstildeling af kontrakter er den mest udbredte form for misbrug, er det nødvendigt at se nærmere på såvel længden af standstill-perioden som et system, der sikrer, at interesserede, potentielle tilbudsgivere har mulighed for at blive oplyst om den udbudte kontrakt så tidligt som muligt. Det ville være en fordel med en rimelig forlængelse af standstill-perioden ved denne type af kontrakter — forlængelsen skal ikke gælde i de tilfælde, hvor udbuddet af kontrakten er blevet afviklet korrekt.

4.6.7 Klagedirektivet finder jo kun anvendelse på kontrakter over tærskelværdierne, men det hænder, at værdien af kontrakter lige under tærskelværdierne, som således ikke er omfattet af direktiverne, sniger sig op over — og nogle gange endda betydeligt op over — tærskelværdierne. Dette er en alt for almindelig form for misbrug.

4.6.8 Et krav om, at alle kontrakter skal offentliggøres, herunder dem, der ligger under tærskelværdierne, og dem, der tildeles interne virksomheder, vil være for meget. Der henvises i denne sammenhæng også til, at interne tjenester ikke er omfattet af udbudsdirektivet, og til det principielle spørgsmål om, hvorfor en frist med opsættende virkning af standstill-typen skal finde anvendelse her.

4.6.9 En nem og praktisk måde at gøre mulige interesserede økonomiske aktører opmærksom på en umiddelbart forestående tildeling af en kontrakt over tærskelværdierne (eller måske over en mindre værdi svarende til for eksempel 80 % af tærskelværdien) kunne være en særlig hjemmeside, der hostes eller sponsoreres af Kommissionen og kun anvendes til det formål. Hvis en sådan hjemmeside oprettes, bør det være obligatorisk at anvende den.

4.6.10 Derudover ville det i høj grad øge meddelelsernes værdi, hvis der på denne hjemmeside fandtes et automatisk søgeredskab, der kan bruges til at informere tilbudsgivere om offentliggjorte meddelelser, de kunne have interesse i. En systematisk gennemgang af hjemmesiden hver nat og returnering af en meddelelse, hver gang der findes noget af interesse, ville øge sandsynligheden for, at tilbudsgiverne i tide bliver bekendt med en nært forestående kontrakttildeling, som de ønsker at anfægte.

5. Gebyrer

5.1 Det har været foreslået, at en tilbudsgiver, som ønsker at anfægte et tilbud, skal betale et gebyr for at modvirke unødige eller taktiske indsigelser. EØSU er ikke tilhænger af en sådan foranstaltning: For det første fordi det arbejde, der er forbundet med en indsigelse, allerede er dyrt nok, og dernæst er den klageinstans⁽⁸⁾, som skal vurdere indsigelsen, udmærket i stand til at afvise useriøse klager.

⁽⁸⁾ Se glossaret for en definition af klageinstans, og hvordan den adskiller sig fra en uafhængig myndighed som anvendt i denne udtalelse.

5.2 I lande, hvor klageinstansen ikke har beføjelser til at afvise useriøse klager, kan det være berettiget med et gebyr, men det skal være af en rimelig størrelse, så det ikke afskrækker reelle klagere og således fungerer som en beskyttelsesforanstaltning for ordregivende myndigheder, der har overtrådt direktiverne.

5.3 Selv om det ikke helt falder inder under overvejelserne i det nye direktiv, er EØSU blevet bekendt med, at nogle ordregivende myndigheder har indledt en praksis med at opkræve et gebyr fra tilbudsgivere, som ønsker at afgive et tilbud. EØSU er stærkt imod en sådan praksis, som ikke kun er til skade for SMV'er, men også for nem at udnytte som et middel til skjult diskrimination i strid med direktivernes ånd — og måske ordlyd.

6. Glossar

Det klassiske direktiv

Direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter. Gælder for alle offentlige myndigheder (centrale, regionale, kommunale osv.) med undtagelse af dem, der er omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet (se nedenfor).

Forsyningsvirksomhedsdirektivet

Direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester. Gælder for alle virksomheder i disse sektorer, hvad enten de er offentligt eller privat ejet.

Offentlige indkøb

Indkøb foretaget af offentlige myndigheder (underlagt det klassiske direktiv) og offentlige forsyningsvirksomheder (underlagt forsyningsvirksomhedsdirektivet).

Klagedirektiverne

I 1991 og 1993 trådte de to direktiver, der nu ændres, om anvendelsen af klageprocedurer for henholdsvis det klassiske direktiv⁽⁹⁾ og forsyningsvirksomhedsdirektivet⁽¹⁰⁾ i kraft. De blev indført med henblik på at fungere som et grundlag for håndhævelse og som et retsmiddel; elementer som manglede i det tidligere klassiske direktiv⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ 92/50/EØF af 18. juni 1992 (tjenesteydelser), 93/36/EØF (varer) og 93/37/EØF (bygge- og anlægsarbejder) begge af 14. juni 1993.

⁽¹⁰⁾ 93/38/EØF af 14. juni 1993.

⁽¹¹⁾ 71/305/EØF af 26. juli 1971 (bygge- og anlægsarbejder) og 77/62/EØF af 21. december 1976 (varer). Dengang var der ikke noget direktiv vedrørende tjenesteydelser.

Det nye direktiv	Ændringerne til klagedirektiverne, som er emnet for denne udtalelse.	Uafhængig myndighed	En uafhængig myndighed, hvortil der indgives klager som angivet i afsnit 2(3) i begrundelsen på s. 5 i det nye direktiv.
Direktiv(er)	Afhængig af konteksten ethvert af eller alle de ovenfor definerede direktiver.	Klageinstans	En af den ordregivende myndighed uafhængig domstol eller domstolslignende myndighed nedsat til at behandle klager og med kompetence til at afsige kendelse derom.
Ordregivende myndighed	En ordregivende myndighed (klassisk sektor) eller en ordregiver (forsyningssektoren), som medvirker i de i direktiverne forudsatte fremgangsmåder.		

Bruxelles, den 18. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende tekst fra sektionens udtalelse blev forkastet til fordel for ændringsforslag vedtaget af forsamlingen, men opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

- »1.2.1 Under så gennemsigtige konkurrencevilkår for offentlige indkøb er økonomi og effektivitet uden tvivl vigtige kriterier. Man må imidlertid ikke glemme, at offentlige investeringer samtidig er et økonomisk-politisk instrument, og at der i lyset af Lissabon-målene også må tages hensyn til beskæftigelsespolitiske, sociale og økologiske aspekter i beslutningsprocessen. Dette princip bør derfor også være vigtigt i forbindelse med klageprocedurer.«

Afstemningsresultat:

78 stemmer for at slette punktet, 67 imod og 10 hverken for eller imod.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 92/49/EØF og direktiverne 2002/83/EF, 2004/39/EF, 2005/68/EF og 2006/48/EF hvad angår procedurereglerne og kriterierne for tilsynsmæssig vurdering af erhvervelser og forøgelse af kapitalandele i den finansielle sektor

KOM(2006) 507 endelig — 2006/0166 (COD)

(2007/C 93/05)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 19. oktober 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Daniel Retureau til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 10. januar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007, mødet den 18. januar, følgende udtalelse med 124 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Resumé af udvalgets konklusioner

1.1 Princippet om en udtømmende liste over kriterier og åbenheden omkring de krævede oplysninger fortjener at blive støttet. Der vil blive skabt en harmoniseret, endog ensartet, ordning i samtlige medlemsstater, men kun for grænseoverskridende operationer vedrørende erhvervelser og forøgelse af kapitalandele i den finansielle sektor (banker, forsikringselskaber og værdipapirer).

1.2 Den foreslåede ordning giver virksomheder og investorer hurtighed, åbenhed, ligebehandling og retssikkerhed; medlemsstaterne bør tilpasse deres interne regler efter de grænseoverskridende regler, således at man har en ensartet ordning for samtlige operationer af samme art.

1.3 Oplysninger, der anses for at være ukomplette, kan være et motiv til at forkaste godkendelsen; anmodninger om yderligere oplysninger bør derfor ikke gå ud over den forud fastlagte liste, ej heller pålægge yderligere krav, og bør således ikke kunne tjene som påskud til et uberettiget afslag, hvis samtlige elementer på listen er blevet indberettet korrekt.

1.4 De berørte investorer bør kunne anmode om ekstra tid til at opfylde visse yderligere krav (forholdene kan være komplicerede i selskaber med mange filialer og andelshavere). I henhold til de generelle tilsynsprincipper i direktivet bør princippet om oprindelseslandets tilsynsførelse ligeledes finde anvendelse på vurderingen af den påtænkte erhververs omdømme. Derfor bør erhververe, som allerede har været genstand for en vurdering i en medlemsstat, og hvis omdømme allerede er blevet anerkendt, som det er tilfældet med virksomheder, der har deres sæde inden for EU, fritages for en ny undersøgelse, med mindre omstændighederne har ændret sig.

1.5 Den af Kommissionen valgte metode kan vise sig ikke at være tilstrækkelig smidig i praksis, hvor forholdene er mere eller mindre komplicerede, eller hvor hvert tilfælde er enestående.

1.6 Risikoen ved en hurtig vurdering er, at den bliver overfladisk; Kommissionens kontrol bør ikke begrænse sig til afviste tilfælde, men den bør snarere fra tid til anden foretage stikprøver for at vurdere, hvorvidt direktivet gennemføres korrekt i medlemsstaterne.

2. Kommissionens forslag

2.1 Det drejer sig om et direktiv om ændring af MFI-direktivet (markeder for finansielle instrumenter) og flere sektorielle direktiver om tilsynsmæssig vurdering af erhvervelser og forøgelse af kapitalandele i finansielle enheder (forsikring og genforsikring, administrationsselskaber for et investeringsinstitut og andre regulerede markeder).

2.2 Forslaget om ændring af de finansielle direktiver (Rådets direktiv 92/49/EØF og Parlamentets og Rådets direktiver 2002/83/EØF, 2004/39/EØF, 2005/68/EØF og 2006/48/EØF) hvad angår procedurereglerne og kriterierne for tilsynsmæssig vurdering af erhvervelser og forøgelse af kapitalandele i den finansielle sektor fremlægger nye regler, der skal gøre den tilsynsmæssige vurdering af fusioner og erhvervelser inden for sektoren for finansielle tjenesteydelser mere enkel og mere klar. Forslaget tilskynder og forenkler grænseoverskridende konsolideringer og modsætter sig således holdningen hos kontrolmyndighederne i visse lande, der mistænkes for i landets interesse at have modsat sig grænseoverskridende fusioner.

2.3 Sigtet med de nye regler er at indføre en harmoniseret procedure for en hurtig og åben tilsynsmæssig vurdering af fusioner og erhvervelse af regulerede finansieringsselskaber. Den nuværende vurderingsperiode på tre måneder begrænses til 30 hverdage fra datoen for modtagelsen af anmodningen. Dog kan denne frist forlænges med ti hverdage, hvis de kompetente myndigheder anser det for nødvendigt at uddybe anmodningen nærmere. Reglen skal også gælde for potentielle erhververe underlagt en lovgivning uden for EU, som ønsker en erhvervelse eller forøgelse af en kapitalandel i EU.

2.4 Med forslaget ønsker man at forhindre, at den tilsynsmæssige godkendelse eventuelt kan bruges til at hindre grænseoverskridende sammenslutninger. Den nuværende lovgivning gælder for finansieringsinstitutters og investeringsselskabers nationale og grænseoverskridende operationer. De kompetente myndigheder har i dag tre måneder til at vurdere tilbuddet om erhvervelse og kan modsætte sig dette, hvis de »under hensyn til nødvendigheden af at sikre en sund og forsigtig forvaltning af det pågældende selskab ikke er overbevist om (erhververens) egnethed«.

2.5 Det stod derfor medlemsstaterne og deres kompetente myndigheder frit, til en vis grad, at anlægge en bred fortolkning af dette ene kriterium og at acceptere, hindre eller forkaste en planlagt erhvervelse efter forgodtbefindende i mangel af veldefinerede kriterier.

2.6 Der opstilles en udtømmende liste over evalueringskriterier. Hovedreglen er, at enhver fysisk eller juridisk person, som handler alene eller sammen med andre, skal underrette de kompetente myndigheder for målselskabet, hvis han har til hensigt at:

- erhverve en andel på 10 % eller mere af kapitalen eller at stemmerettighederne i et forsikringsselskab (eller en mindre procentdel, der giver mulighed for at udøve afgørende indflydelse på forsikringsgiverens forvaltning) eller
- øge en sådan andel og således opnå eller overskride tærsklerne på 20 %, 30 % (tidligere 33 %) eller 50 % eller mere
- eller opnå fuldt ejerskab over forsikringsselskabet. Forslaget indeholder en række kriterier, som de kompetente myndigheder skal anvende i deres vurdering af den påtænkte erhververs egnethed og den påtænkte erhvervelses finansielle sundhed.

2.7 Disse kriterier meddeles alle markedsdeltagere og anvendes ensartet i samtlige medlemsstater. Den kompetente myndighed bør derfor udelukkende tage hensyn til følgende:

- Den potentielle erhververs omdømme: i præamblen til direktivforslaget hedder det, at man skal vurdere, om der hersker tvivl om den påtænkte erhververs integritet og faglige kompetence (f.eks. som følge af tidligere erhvervsmæssig adfærd), og om denne tvivl er velbegrundet.
- Vurderingen af erhververens integritet er særlig relevant, hvis den påtænkte erhverver er et finansieringsinstitut, der ikke er underlagt regulering eller en investeringsvirksomhed.
- Omdømmet og erfaringen hos den person, som vil lede forsikringsselskabet som følge af den påtænkte erhvervelse.
- Den påtænkte erhververs finansielle sundhed især i forhold til den type forretninger, der forfølges eller påtænkes forfulgt i det forsikringsselskab, hvori der søges en erhvervelse.

— Om forsikringsselskabet vil kunne opfylde og fortsætte med at opfylde sine forpligtelser i henhold til EU's tilsynsmæssige regler og solvenskrav.

— Om der er rimelige grunde til i forbindelse med den påtænkte erhvervelse at formode, at hvidvaskning af penge eller finansiering af terrorisme forekommer eller forsøges eller er forekommet eller er blevet forsøgt eller, at den påtænkte erhvervelse vil kunne øge risikoen for en sådan adfærd.

— Den kompetente myndighed anerkender senest efter to hverdage skriftligt modtagelsen af underretningen.

— De kompetente myndigheder har da en frist på højst 30 hverdage (benævnt »vurderingsperiode«) fra datoen for den skriftlige anerkendelse af modtagelsen til at vurdere den planlagte erhvervelse. Vurderingsperioden kan forlænges til højst 50 hverdage, hvis den påtænkte erhverver er underlagt regulering uden for Fællesskabet og befinder sig i et tredjeland, hvor der er retlige hindringer for videregivelsen af de nødvendige oplysninger.

— Den kompetente myndighed kan om nødvendigt anmode om yderligere oplysninger. I afventning af de krævede oplysninger afbrydes vurderingsperioden dog højst i 10 hverdage.

2.8 Eventuelle yderligere anmodninger om oplysninger fra de kompetente myndigheders side må ikke medføre en afbrydelse af vurderingsperioden.

2.9 Vurderingen begrænser sig til tilsynsmæssige spørgsmål og spørgsmål vedrørende hvidvaskning af penge. De kompetente myndigheder må hverken pålægge forhåndsbetingelser vedrørende størrelsen af den kapitalandel, der skal erhverves, eller vurdere erhvervelsen ud fra markedets økonomiske behov. Konkurrerende tilbud om erhvervelse af samme forsikringsselskab skal behandles uden forskelsbehandling.

2.10 I henhold til forslaget kan Kommissionen anmode om oplysninger om de grunde, der er givet for godkendelsen eller forkastelsen af enhver tilladelse samt kræve kopier af de dokumenter, hvorpå de kompetente myndigheder har baseret deres vurdering.

2.11 Under udøvelse af sine gennemførelsesbeføjelser kan Kommissionen ligeledes fremsætte forslag om og tage stilling til en tilpasning af de nødvendige evalueringskriterier for at tage hensyn til udviklingen på markedet og nødvendigheden af en ensartet gennemførelse inden for EU.

3. Udvalgets bemærkninger

3.1 **Med hensyn til formen:** det er logisk at ændre direktiver ved hjælp af et eller flere direktiver, og at dette ændringsdirektiv baserer sig på samme juridiske grundlag, som de direktiver, der ændrer.

3.2 Hvad angår indholdet:

3.2.1 Princippet om en udtømmende liste over kriterier og åbenhed om de krævede oplysninger fortjener at blive støttet. Der vil blive skabt en harmoniseret endog ensartet ordning i samtlige medlemsstater for at lette grænseoverskridende operationer.

3.2.2 Den foreslåede ordning sikrer virksomheder og investorer hurtighed, åbenhed, ligebehandling og retssikkerhed i tilsynsgodkendelsesprocessen. Denne kan kun afbrydes en gang under nøje fastlagte omstændigheder, og beslutningsprocessen for fællesskabsoperationer varer højst 6 uger i stedet for 12 til 13 uger.

3.2.3 I tilslutning til disse bemærkninger ønsker Udvalget ligeledes at påpege, at ifølge eksperter mislykkes lidt over halvdelen af fusionerne eller erhvervelserne i sidste ende, de forventede synergier overvurderes ofte, og i banksektoren forlader mellem 5 til 10 % af kunderne deres bank efter en sådan transaktion.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Bestemmelserne om afbrydelse af vurderingsperioden og deres sammenhæng med kravet om yderligere oplysninger skal være mere præcise. Oplysninger, der anses for ufuldstændige, kan i realiteten være en begrundelse for at forkaste underretningen. Disse anmodninger bør ikke kunne tjene som et påskud til et uberettiget afslag. Anmodningen om supplerende oplysninger kan derfor ikke række ud over den allerede fastlagte liste eller pålægge yderligere krav. Investorerne bør også kunne anmode om ekstra tid til at fremlægge visse yderligere oplysninger (forholdene kan være komplicerede i selskaber med adskillige filialer og andelshavere).

4.2 Risikoen ved en hurtig vurdering er, at den måske bliver overfladisk. Kommissionens kontrol bør ikke begrænses til forkastede sager, men bør snarere fra tid til anden ske i form af stikprøver. Endvidere er der blevet fremsat forbehold over for ændringsforslagene fra de europæiske finanstjenesters tilsynsudvalg (det europæiske banktilsynsudvalg, det europæiske tilsynsudvalg for forsikrings- og arbejdsmarkedspensionsordninger og det europæiske værdipapirtilsynsudvalg). De er betænkelige ved reduktionen af vurderingsperioden, den udtømmende liste over

vurderingskriterier, samarbejdet mellem kontrolmyndighederne i oprindelseslandet og værtslandet og Kommissionens beføjelse til at revurdere en afgørelse (*a priori* negativ).

4.3 Den metode, som Kommissionen har valgt, herunder en række forslag til detaljerede administrative procedurer (f.eks. (1) kravet om, at tilsynsmyndigheden i en medlemsstat skal udstede en skriftlig bekræftelse senest to hverdage efter at have modtaget anmodningen i stedet for, som det er gældende praksis i medlemsstaterne ved afleveringen heraf; (2) begyndelsestidspunktet for beregning af den kompetente myndigheds frist til at behandle anmodningen er datoen for udstedelsen af den skriftlige bekræftelse at modtagelsen snarere end datoen for den fysiske modtagelse) kunne vise sig at være for ufleksibel i praksis, hvor realiteterne er mere eller mindre komplicerede, og hvor hvert tilfælde er enkeltstående. Det kunne gøre det vanskeligt at opnå den grundlæggende målsætning med direktivet, nemlig »forbedring af retssikkerheden, klarheden og gennemsigtigheden i tilsynsgodkendelsesprocessen«.

4.4 I henhold til de generelle tilsynsprincipper i direktivet bør princippet om oprindelseslandets tilsynsførelse ligeledes finde anvendelse på vurderingen af den påtænkte erhververs omdømme. Derfor bør erhververe, som allerede har været genstand for en vurdering i en medlemsstat, og hvis omdømme allerede er blevet anerkendt, som det er tilfældet med virksomheder, der har deres sæde inden for EU, fritages for en ny undersøgelse, med mindre omstændighederne har ændret sig. Følgelig bør den kompetente myndighed, som kontrollerer den pågældende virksomhed, ikke modsætte sig den påtænkte erhvervelse ud fra en formodning om erhververens manglende pålidelighed eller mangelfulde forvaltning, hvis den pågældende erhverver er en virksomhed, der allerede har været kontrolleret af den kompetente myndighed i en anden medlemsstat, som førstnævnte myndighed skal rådføre sig med. Man skal i videst mulig omfang undgå den situation, at de nationale myndigheder når frem til forskellige vurderinger af den samme virksomhed.

4.5 Udvalget godkender ændringsforslagene, men mener, at Kommissionens gennemførelses- og kontrolbeføjelser på baggrund af erfaringerne bør tjene til at fremme en reel harmoniseret anvendelse af kriterierne, til eventuelt at tilpasse visse kriterier og om nødvendigt at revidere visse afgørelser.

Bruxelles, den 18. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Revision af det indre marked«

(2007/C 93/06)

Den 5. oktober 2006 besluttede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg efter anmodning fra næstformanden for Kommissionen, Margot Wallström, at afgive en udtalelse om: *Revision af det indre marked*.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium henviste det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug.

På grund af sagens hastende karakter besluttede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007, mødet den 17. januar 2007, at udpege **Bryan Cassidy** til hovedordfører, hvorefter det vedtog følgende udtalelse med 136 stemmer for, 42 stemmer imod og 9 stemmer hverken for eller imod.

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU så gerne, at følgende foranstaltninger blev en del af Kommissionens prioriteter for det indre marked.

1.1.1 Med henblik på at fjerne de resterende hindringer for samhandelen, kræver fuldførelsen af det indre marked, at der skabes en balance mellem økonomisk fremdrift, den sociale dimension og bæredygtig udvikling. Det vil kun være muligt at fuldføre det indre marked, hvis alle borgere — arbejdsgivere, lønmodtagere, forbrugere osv. — opfatter dette som værende i deres egen interesse. Det bør tilstræbes, at så mange som overhovedet muligt får gavn af det indre marked, og at der indføres kompensationsforanstaltninger for dem, der taber ved dets indførelse. Offentlighedens skepsis over for EU kan kun overvindes, hvis politikkerne tager borgernes presserende behov alvorligt. Kommunikation alene er ikke nok.

1.1.2 Hvis globaliseringens udfordringer skal tages op — dvs. at klare sig i den globale konkurrence, sikre vækst og beskæftigelse, sørge for den nødvendige infrastruktur, klare klimaforandringen, sikre energiforsyningen, reagere på de finansielle markeders stigende indflydelse på økonomien som helhed — og de muligheder, der følger heraf udnyttes, skal der i fuldt omfang drages fordel af det indre markeds potentiale. Foranstaltninger til fremme af liberalisering og konkurrence må derfor være ledsaget af flankerende beskæftigelses- og vækstorienterede makroøkonomiske politikker samt foranstaltninger til opbygning af et videnbaseret samfund, idet EU's overordnede målsætning fortsat er at forbedre befolkningernes leve- og arbejdsvilkår (jf. Rom-traktatens præambel, der er videreført i samtlige efterfølgende traktater). Dette vil være et vigtigt skridt på vej mod fuldførelsen af det indre marked.

1.1.3 EU skal investere mere i uddannelse og forskning på nationalt og europæisk plan. Investering i uddannelse og forskning er en nødvendighed og ikke en luksus for EU. Derfor er det en prioritet at realisere et fælles europæisk forskningsområde og livslang læring.

1.1.4 Troværdigheden i EU's forskningspolitik har lidt et alvorligt knæk ved de gentagne fejlslagne forsøg på at indføre et EU-patent. I lyset af, at det ikke inden for en rimelig tidshorisont har været muligt at opnå enighed om dette instruments udformning, der har den allerstørste betydning for den videnbaserede

økonomi, som EU tilstræber så vedholdende, bør det nu seriøst overvejes, om det er tilrådeligt, at instrumentet fra starten af skal finde anvendelse i alle EU's medlemsstater, hvis det fortsat viser sig umuligt at opnå enstemmighed om en aftale ⁽¹⁾.

1.1.5 EØSU mener, at det, ud over de vigtige spørgsmål vedrørende patenter og det hermed sammenhængende område intellektuel ejendomsret, er vigtigt, at man på EU-niveau beskæftiger sig med spørgsmålet om økonomisk information. I denne sammenhæng spørger EØSU, om ikke der bør tages skridt til en styrkelse af Det Europæiske Agentur for Net- og Informationsikkerheds (ENISA's ⁽²⁾) rolle og profil med det formål at bevare de europæiske virksomheders konkurrenceevne og forhindre, at fortrolige data om deres produktionsprocesser, forskning og innovation »stjæles« af konkurrenter uden for EU.

1.1.6 Inden for rammerne af de transatlantiske forbindelser bør Kommissionen og Rådet stå mere fast over for USA's præsident på kravet om overholdelse af princippet om ikke-diskriminering. De bør derfor anmode om afskaffelse af »Committee on Foreign Investments in the US« (CFIUS), som blev oprettet for over 30 år siden med det formål at analysere og eventuelt forbyde udenlandsk deltagelse i amerikanske virksomheder alene ud fra det — i øvrigt ikke nærmere definerede — kriterium om »national sikkerhed«. Endvidere foregår der i handelstvister mellem en udenlandsk og en amerikansk virksomhed en positiv særbehandling af sidstnævnte.

1.1.6.1 Hvis der ikke kan opnås garanti for, at der ikke diskrimineres i forbindelse med virksomhedssammenlægninger og -overtagelser eller handelspraksis, bør EU seriøst undersøge muligheden for at indbringe disse sager for WTO's tvistbilæggelsesorgan eller selv oprette et organ svarende til CFIUS. Disse principper bør også følges i forbindelserne med EU's andre handelspartnere.

1.1.7 Indsatsen for bedre lovgivning kan både forenkle betingelserne for erhvervslivet og skabe større gennemsigtighed til gavn for borgerne og forbrugere. Mindre lovgivning er imidlertid ikke nødvendigvis ensbetydende med bedre lovgivning. EØSU støtter ligeledes, at der i de tilfælde, hvor indførelsen af national lovgivning er utilstrækkelig, lovgives på vigtige områder som dem, der er omfattet af minimumsbestemmelser om sundhed og sikkerhed.

⁽¹⁾ Jf. f.eks. EUT C 185, 8.8.2006.

⁽²⁾ Yderligere information kan ses på: www.enisa.europa.eu.

1.1.8 Kollektive aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, der er en afgørende faktor i den politiske beslutningsproces i mange medlemsstater, kan ligeledes være med til at udforme politikker og sikre accept af de foranstaltninger, der træffes på europæisk niveau. Hvis denne målsætning imidlertid skal realiseres, må begge parter i den sociale dialog udvise villighed til at indgå sådanne aftaler.

1.1.9 Europa-Kommissionen og medlemsstaterne har afgivet et løfte om at lette den administrative byrde for virksomhederne med 25 % senest i 2012. EØSU er imidlertid bekymret for, at dette løfte er for omfattende, og mener, at målsætningen bør justeres. Medmindre der tages en mere velovervejede metode i brug, vil den manglende opfyldelse af kriterierne blot yderligere undergrave troværdigheden.

1.1.10 Brug af forordningsinstrumentet, hvor dette er en mulighed, ville ligeledes skabe klarere lovgivningsmæssige rammer og større konsekvens.

1.1.11 Det indre marked er baseret på gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og eksamensbeviser, f.eks. for jordemødre, advokater o.a., der ikke desto mindre ingen gavn har haft af de eksisterende EU-direktiver.

1.1.12 EØSU minder om, at harmonisering opad, selv hvor den omfatter 27 lande, og hvor svær den end måtte være at gennemføre, er et vigtigt led i det indre marked.

1.1.13 Arbejdsmarkedets parter bør inddrages i alle faser for at sikre, at målet om administrativ forenkling og bedre lovgivning nås i tilstrækkeligt omfang og inden for en rimelig tidshorisont. Det er vigtigt, at der opnås konkrete resultater på dette område, hvis ikke EU skal miste yderligere troværdighed blandt borgerne.

1.1.14 EØSU så gerne hurtigere fremskridt hen imod et mere velfungerende indre marked for tjenesteydelser. I modsat fald kan det ikke hævdes, at det indre marked er fuldført. Udvalget bifalder Europa-Parlamentets ændringsforslag til direktivet om tjenesteydelser, der stort set er sammenfaldende med udvalgets egne forslag. Nogle punkter kræver stadig en afklaring og bør forbedres, f.eks. med hensyn til forsyningspligtigheder. Nu, hvor Europa-Parlamentet har vedtaget direktivet om tjenesteydelser, forventer erhvervslivet at kunne drage reel fordel af friheden til at levere grænseoverskridende tjenesteydelser.

1.1.15 Hvad angår finansielle tjenesteydelser⁽³⁾ har EØSU henstillet, at der foretages en dynamisk konsolidering, idet man søger at undgå overimplementering, men udvalget har ligeledes gjort opmærksom på, at dette bør ske i Lissabon-strategiens ånd og under hensyntagen til den europæiske sociale models særlige karakteristika. Dette gælder ligeledes ved grænseoverskridende levering af sådanne tjenesteydelser (f.eks. ved handel med aktier og overførsel af pensionsrettigheder) og grundlæggende finansielle tjenesteydelser så som mulighed for at oprette en bankkonto. I lyset af de finansielle transaktioners voksende indflydelse på økonomien og kreative innovationer på dette område (hedge funds og private equity) bør reguleringen af sektoren tage højde for de resulterende systemiske risici og konsekvenser for den reale økonomi, idet der bør indføres bestemmelser, der

modvirker uhensigtsmæssige følger. EØSU vil gerne indtrænge opfordre Kommissionen til så hurtigt som muligt at fremlægge et lovforslag om skærpede krav til institutionelle investorer informationspligt med hensyn til deres investeringspolitik og stemmeafgivning. Fremlæggelse af et sådant lovforslag ville være i overensstemmelse med Kommissionens handlingsplan om modernisering af selskabsretten og selskabsstyringen.

1.1.16 De skatte-politiske foranstaltninger skal — for så vidt som de bliver vedtaget på europæisk niveau — bidrage til fuldførelsen af det indre marked og tage et rimeligt hensyn til balancen mellem økonomisk fremdrift, den sociale dimension og bæredygtig udvikling, som nævnt ovenfor. Dette omfatter ligeledes en harmonisering af grundlaget for opkrævning af selskabsskat og undgåelse af dobbeltbeskatning. Dobbelt beskatning hører ikke hjemme i et indre marked.

1.1.17 EØSU anmoder ligeledes Kommissionen om at se nærmere på de begrænsninger, som medlemsstaterne, offentlige myndigheder eller visse erhvervsgrupper⁽⁴⁾ er underlagt i det indre marked.

1.1.18 Hovedproblemet er, at produkternes udformning, f.eks. inden for forsikring, påvirkes kraftigt af de lokale lovgivnings- og skattemæssige forhold. Dette gælder for lovpligtige forsikringsordninger, men ligeledes for andre væsentlige forsikringsprodukter, f.eks. ved forskellige løsninger på dækningen for naturkatastrofer, der bliver en del af brandforsikringen, eller dækningen for ulykker i forbindelse med terror, der bliver en del af almindelige forsikringsprodukter.

1.1.19 Én af hindringerne for fuldførelsen af det indre marked er de fortsat eksisterende væsentlige restriktioner for arbejdskraftens fri bevægelighed. EØSU opfordrer indtrængende de medlemsstater, der ikke tillader fri bevægelighed, til at fjerne hindringerne for arbejdskraftens mobilitet. Den fri bevægelighed for personer er et af det indre markeds hjørnestene, og mobilitet er ligeledes attraktiv for arbejdstagerne.

1.1.20 SMV'erne synes ikke at have den gavn af det indre marked, som de kunne have. De betydelige hindringer for handelen med tjenesteydelser i EU betyder, at denne kun udgør 20 % af den samlede handel i Fællesskabet. Direktivet om tjenesteydelser vil formentlig forbedre erhvervslivets betingelser og beskæftigelsen betydeligt, navnlig takket være den foreslåede kontrolmekanisme og brug af enkelte kontaktpunkter i forhold til udenlandske udbydere af tjenesteydelser.

1.1.21 Gennemsigtighed og åbenhed i forbindelse med offentlige indkøb er af vital betydning for et velfungerende indre marked. Det er særdeles vigtigt, at den igangværende revision af de såkaldte klagedirektiver gennemføres hurtigt som opfølgning på lovgivningspakken om offentlige indkøb, der blev vedtaget i 2004. Det må ikke tillades, at Kommissionens reformforslag udvandes, navnlig hvad angår tilstrækkeligt lange frister med opsættende virkning mellem beslutningen om tildeling og indgåelsen af en aftale, og hvad angår det forhold, at en aftale er ugyldig, hvis bestemte kriterier for udbudsbekendtgørelsen ikke er opfyldt.

⁽³⁾ Udtalelse om Hvidbog om finansielle tjenesteydelser, C 309 af den 16.12.2006.

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (2005/36/EF) af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, EUT L 255 af 30.9.2005.

1.1.22 En åbning af markedet for offentlige indkøb er genstand for en intensiv drøftelse mellem offentlige og private interessenter, der har stærkt divergerende meninger om, hvordan sagen bør gribes an. En åbning af markedet for offentlige udbud bør tage højde for vigtige faktorer som beskæftigelses-, social- og miljømæssige overvejelser, der alle har lige stor betydning i denne proces.

1.1.23 SOLVIT-netværket til bilæggelse af tvister fungerer tilfredsstillende og kunne ideelt set bidrage til fjernelsen af lovgivningsmæssige hindringer (der ofte skyldes forkert anvendelse af bestemmelserne, som igen er begrundet i enten manglende information, utilstrækkelig uddannelse af myndighedernes personale eller protektionisme), om end en sådan fjernelse unægtelig kræver øgede ressourcer og mere personale i medlemsstaternes hovedstæder. Der bør gennemføres en veltillægt oplysningskampagne for at øge SMV'ernes opmærksomhed på mekanismen og dens muligheder.

1.1.24 EØSU har udarbejdet et detaljeret katalog over handelshindringer i det indre marked ⁽⁵⁾ for at give et realistisk billede af, hvor mange bestemmelser der stadig sinker dets fuldførelse i EU. Der ikke altid tale om nationale hindringer.

1.1.25 EØSU er som opfølgning på den interinstitutionelle aftale fra 2003 sammen med Kommissionen ved at udvikle en database (PRISM II), der skal kortlægge initiativer til sam- og selvregulering i EU ⁽⁶⁾. EØSU og især medlemmerne af udvalgets markedsobservatorium er en ressource, som Kommissionen og medlemsstaterne er velkommen til at trække på. Markedsobservatoriet gennemfører navnlig høringer hvert år i forskellige medlemsstater, med særlig vægt på beskæftigelsessituationen i de nye medlemsstater.

1.1.26 I betragtning af EØSU's ekspertise og repræsentativitet mener det, at det kunne spille en rolle i den udarbejdelse af konsekvensanalyser, som Kommissionen ønsker skal ske systematisk. Som det fremgår af de nuværende debatter, er det afgørende, at lovgivningsforslag afspejler en række forskellige synspunkter og at de bygger på mere stringente og objektive grundlag. Hurtig fremsendelse af konsekvensanalyserne til EØSU og mulighed for at fremsætte bemærkninger hertil, inden konsekvensanalyserne meddeles EU-institutionerne, ville gøre det muligt at skabe større accept af EU's lovgivningsinitiativer, hvilket ville svare til ånden i Partnerskabet for Europæisk Fornyelse ⁽⁷⁾.

1.1.27 Endelig bør det med henblik på at fremme fuldførelsen af det indre marked være en prioritet at gøre forbrugerne opmærksomme på og tilskynde dem til at udnytte de muligheder, det indre marked giver.

2. Indledning

2.1 Denne udtalelse er resultatet af en anmodning fra Kommissionens næstformand, Margot Wallström, til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg den 5. oktober 2006 om at udarbejde en sonderende udtalelse.

⁽⁵⁾ EØSU's markedsobservatorium har udarbejdet et detaljeret katalog over handelshindringer, der kan ses på observatoriets websted: http://eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp.

⁽⁶⁾ Der vil blive adgang til databasen via markedsobservatoriets website i første halvår af 2007 (http://eesc.europa.eu/smo/index_en.asp).

⁽⁷⁾ Jf. f.eks. EUT C 221, 8.9.2005.

2.2 Udvalget er blevet bedt om at udtale sig om de prioriteter, som Kommissionen har fastlagt, for at bidrage dels til den rapport, der skal fremlægges for Det Europæiske Råds møde i foråret 2007, dels i sidste ende til den endelige rapport.

2.3 På grund af den stramme tidsplan, som udvalget har måttet arbejde under, er det blevet besluttet at koncentrere udtalelsen om nogle få hovedbudskaber og at pege på nogle få hovedområder, hvor der efter udvalgets opfattelse er behov for yderligere fremskridt.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Oprindelig var ledetråden for etableringen af det indre marked, at de forskellige nationale bestemmelser skulle erstattes af ét sæt bestemmelser, der gjaldt overalt i EU, for på den måde at skabe de lige konkurrencevilkår, der ville sætte den europæiske økonomi i stand til fuldt ud at udnytte sit potentiale. I virkeligheden sker det imidlertid for tit, at fællesskabsbestemmelserne opfattes som et supplement til og ikke som en erstatning for de nationale bestemmelser.

3.2 En faktor, der har øget det indre markeds betydning, er globaliseringen, der både er en udfordring og en chance. Det vil kun være muligt at tage udfordringen op, hvis det indre markeds potentiale realiseres fuldt ud.

3.3 I den sammenhæng støtter EØSU Europa-Kommissionens plan om at udarbejde en ny politisk dagsorden baseret på et nyt partnerskab, hvor institutionerne indgår i et mere effektivt samarbejde. Som et led i denne fælles dagsorden bør også de nationale, regionale og lokale regeringer påtage sig et ansvar for, at der opnås resultater, og for at bringe EU tættere på borgerne.

3.4 Det synspunkt, at mere lovgivning på én eller anden måde er ensbetydende med »mere EU«, bør imødegås. Er disse de mest effektive midler til at nå den tilsigtede målsætning med? Fremme af alternativer til lovgivning så som bedste praksis i forbindelse med initiativer til selv- og samregulering eller kollektive aftaler bør prioriteres, og der bør tilskyndes til mere udbredt brug af disse fremgangsmåder, uden dog at glemme den sociale dialog — som traktaten opfordrer Kommissionen til at fremme — med det formål at indgå kollektive aftaler.

3.5 Effektiv brug og kvalitet af konsekvensanalyser, evalueringer og offentlige høringer skal sikres bedre i lovgivnings- og politikudformningsprocessen (har lovgivningen haft den tilsigtede virkning, og hvis ikke, så hvorfor?) I denne forbindelse vil udvalget ligeledes afgive en sonderende udtalelse om »Arbejds-markedsparternes og civilsamfundets syn på kvalitetsstandarder for indhold, procedurer og metoder til evaluering af sociale følgevirkninger«.

3.6 Det indre marked har på en række områder, der er af betydning for et stort antal forbrugere, været en succes (f.eks. hvad angår produktsikkerhed eller garantier ved køb af forbrugsvarer), mens der på andre områder ikke har kunnet registreres konkrete resultater, eller disse ikke har kunnet mærkes af slutbrugeren (f.eks. finansielle tjenesteydelser eller EU-patentet).

3.7 Jobskabelse og arbejdstagernes bevægelighed er ligeledes mål for det indre marked, og erhvervsuddannelses- og uddannelsesprogrammer bør i højere grad målrettes mod forberedelse til »den videnbaserede økonomi«. Gennemførelsen af det indre marked vil imidlertid ikke i sig selv kunne løse problemerne på det europæiske arbejdsmarked; der skal yderligere aktive foranstaltninger til.

3.8 Lovforslagene bør være udformet sådan, at de er nemme at forstå ikke blot for de lovgivende myndigheder, men også for potentielle slutbrugere. Det samme gælder andre forskrifter.

3.9 Bedre lovgivning bør prioriteres højere. EØSU har fremhævet dette i en række udtalelser⁽⁸⁾. Der er massive vidnesbyrd både fra Kommissionens egne høringer og fra medlemsstaterne om, at direktiver ofte gøres mere byrdefulde af medlemsstaternes forvaltninger, når de gennemfører dem i national lovgivning (dvs. ved *overimplementering*). Dette rammer SMV'ere hårdere end store virksomheder. Ejere af SMV'ere må selv løse alle opgaver, hvorimod store virksomheder kan uddelegere nogle af dem til specialister.

3.10 Bedre implementering og håndhævelse er en forhånds-betingelse for, at det indre marked overhovedet kan eksistere. EØSU's udtalelse om »Forbindelserne mellem EU og de nationale forvaltninger«⁽⁹⁾ gør opmærksom på de nuværende mangler:

- i nogle medlemsstater er der ringe forbindelse mellem de embedsmænd, der forhandler i Bruxelles, og dem, der er ansvarlige for implementeringen i hjemstaten,
- i andre medlemsstater skaber det forvirring, at forhandlingen af et foreslået direktivs forskellige dele er splittet op på forskellige ministerier, hvilket i nogle tilfælde medfører, at de pågældende regerings holdning ikke er konsekvent.

3.11 Bedre implementering og håndhævelse udgør en beskyttelse mod fragmentering af det indre marked.

3.12 Manglen på konsekvens i de nationale forvaltninger er åbenbar, samtidig med at EU's effektivitet trues af medlemsstater, der ikke overholder, hvad de selv har været med til at beslutte. I nogle medlemsstater oplyses der på nationalt plan kun i meget ringe omfang om emner vedrørende det indre marked, herunder om succes'erne. Regeringerne, de nationale parlamenter eller medierne føler sig ikke forpligtede til at yde deres. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet skal inddrages mere, hvis EU's borgere virkelig skal føle, at de er en fuldgyldig del af udviklingen, herunder den fastkørte EU-forfatning. Der bør imidlertid ikke udelukkende fokuseres på kommunikationsproblemer. Det første skridt til genskabelse af EU-borgernes tillid bør bestå i at fortsætte med at finde løsninger på Unionens presserende problemer.

Bruxelles, den 17. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁸⁾ Navnlige »Bedre lovgivning«, C 318 af den 23.12.2006, ordfører Daniel Retureau, »Bedre gennemførelse af EU-lovgivningen«, C 318 af den 23.12.2006, ordfører Joost van Iersel, EUT C 24, 31.1.2006, »Strategi for forenkling«, C 309 af den 16.12.2006, ordfører Bryan Cassidy, informationsrapport om »Samregulering og selvregulering i det indre marked — den nuværende situation«, ordfører Bruno Vever, og publikationen fra markedsobservatoriet *What is the state of the enlarged Single Market*, October 2004, EESC-C-2004-07-EN. Bilag I gengiver en liste over udtalelser, som EØSU har vedtaget for nylig.

⁽⁹⁾ C 325 af den 30.12.2006, ordfører Joost van Iersel.

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende tekst til det reviderede forslag til udtalelse blev forkastet til fordel for en ændring vedtaget på plenarforsamlingen, men fik dog tilslutning fra over en fjerdedel af de afgivne stemmer:

»1.1.11 EØSU minder om, at omfattende harmonisering, selv hvor den omfatter 27 lande, og hvor svær den end måtte være at gennemføre, er et vigtigt led i det indre marked. Dette understreger behovet for gensidig anerkendelse.«

Afstemningsresultat:

89 stemte for ændring af punktet,

72 stemte imod og

24 stemte hverken for eller imod.

Følgende ændringsforslag blev forkastet under afstemningen, men opnåede over en fjerdedel af stemmerne:

Punkt 1.1.16 slettes

~~»EØSU anmoder ligeledes Kommissionen, medlemsstaterne eller offentlige myndigheder om at se nærmere på de begrænsninger, som visse erhvervsgrupper ⁽¹⁾ er underlagt i det indre marked.«~~

Afstemningsresultat:

67 stemte for at slette punktet,

93 stemte imod og

33 stemte hverken for eller imod.

Punkt 1.1.17 slettes

~~»Hovedproblemet er, at produkternes udformning, f. eks. inden for forsikring, påvirkes kraftigt af de lokale lovgivnings- og skattemæssige forhold. Dette gælder for lovpligtige forsikringsordninger, men ligeledes for andre væsentlige forsikringsprodukter, f.eks. ved forskellige løsninger på dækningen for naturkatastrofer, der bliver en del af brandforsikringen, eller dækningen for ulykker i forbindelse med terror, der bliver en del af almindelige forsikringsprodukter.«~~

Afstemningsresultat:

82 stemte for at slette punktet,

94 stemte imod og

20 stemte hverken for eller imod.

Punkt 1.1.18 ændres som følger

~~»En af hindringerne for fuldførelsen af det indre marked er de fortsat eksisterende væsentlige restriktioner for arbejdskraftens fri bevægelighed. EØSU opfordrer indtrængende de medlemsstater, der ikke tillader fri bevægelighed, til at fjerne hindringerne for arbejdskraftens mobilitet. Den fri bevægelighed for personer er et af det indre markeds hjørnestene, og mobilitet er ligeledes attraktiv for arbejdstagerne. Imidlertid er der som følge af forskelle i normer og regler medlemsstaterne imellem ved at opstå et indre marked for arbejdstagere, som i ingen henseende formår at opfylde kravene om ens vilkår, som der konsekvent opfordres til inden for så mange af det indre markeds områder. Sager såsom Laval ⁽²⁾ som blev forelagt EF-domstolen den 9. januar 2007 — eller Viking Line viser klart, at der er behov for handling på dette felt. I stedet for at bede folk om at flytte derhen, hvor der er arbejde, ville det være mere effektivt og mere foreneligt med folks behov at skabe arbejdspladser, der hvor folk befinder sig ⁽³⁾. Dette vil nødvendiggøre en passende placeringmæssig, regional eller strukturel politik, som et supplerende element til det indre marked. En sådan politik ville også mærkbart kunne forbedre befolkningens accept af Europa.«~~

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (2005/36/EF) af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer, EUT L 255.

⁽²⁾ Der er tale om en strid mellem et byggeforetagende fra Letland og de svenske fagforeninger om arbejdsvilkårene for arbejdstagere fra Letland, der opfører en skole i den svenske by Växholm. Denne sag har afgørende betydning for de fremtidige forbindelser mellem arbejdsgivere og arbejdstagere og er et resultat af forskelle i normer mellem Letland og Sverige. Sådanne forskellige findes også mellem andre medlemsstater.

⁽³⁾ EUT C 234 af 30.9.2003.

Afstemningsresultat:

79 stemte for ændring af punktet,

99 stemte imod og

17 stemte hverken for eller imod.

Punkt 3.1, sidste punktum slettes

»Oprindeligt var ledetråden for etableringen af det indre marked, at de forskellige nationale bestemmelser skulle erstattes af ét sæt bestemmelser, der gjaldt overalt i EU, for på den måde at skabe de lige konkurrencevilkår, der ville sætte den europæiske økonomi i stand til fuldt ud at udnytte sit potentiale. I virkeligheden sker det imidlertid for tidligt, at fællesskabsbestemmelserne opfattes som et supplement til og ikke som en erstatning for de nationale bestemmelser.»

Afstemningsresultat:

85 stemte for ændring af punktet,

86 stemte imod og

23 stemte hverken for eller imod.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til rådsforordning om en ordning for godtgørelse af de meromkostninger ved afsætning af visse fiskerivarer fra Azorerne, Madeira, De Kanariske Øer og de franske oversøiske departementer Guyana og Réunion for perioden 2007-2013

KOM(2006) 740 endelig — 2003/0247 (CNS)

(2007/C 93/07)

Rådet besluttede den ... under henvisning til EF-traktatens artikel 37 og 299 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Den 12. december 2006 henviste Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø.

På grund af sagens hastende karakter vedtog Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007 (mødet den 17. januar) at udpege Gabriel Sarró Iparraguirre til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 81 stemmer for, 3 imod og 7 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU bifalder Kommissionens forslag til en forordning, der for perioden 2007-2013 fastsætter en ordning for godtgørelse af meromkostninger ved afsætning af visse fiskerivarer fra områder i EU's fjernområder.

1.2 EØSU anbefaler Kommissionen at præcisere godtgørelsesordningens anvendelse på fiskerfartøjer, som fører venezuelansk flag og fisker i EF-farvande.

2. Indledning

2.1 EU har siden 1992 ydet støtte til producenter af fiskevarer i fjernområderne for at udligne meromkostningerne ved transport af fiskevarer til markeder på det europæiske fastland.

2.2 I 2003 vedtog Rådet forordning (EF) nr. 2328/2003 om en ordning for godtgørelse af nævnte meromkostninger for visse fiskerivarer fra følgende områder:

- Azorerne
- Madeira
- De Kanariske Øer
- Fransk Guyana
- Réunion

2.3 Forordning (EF) nr. 2328/2003 udløber den 31. december 2006, hvorfor Kommissionen i overensstemmelse med forordningen fremsætter et forslag til en ny forordning, som med samme årlige budget på 15 millioner EUR som i den forrige forordning foreslår en længere anvendelsesperiode fra den 1. januar 2007 til den 31. december 2013.

2.4 Den 29. oktober 2003 afgav EØSU en positiv udtalelse ⁽¹⁾ om forordning (EF) nr. 2328/2003, hvori der også fremsattes flere henstillinger.

⁽¹⁾ EUT C 32 af 5.2.2003.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Det forslag til forordning, som Kommissionen fremsætter, var planlagt i den forrige forordning, hvori det blev pålagt Kommissionen før den 1. januar 2007 at præsentere den første rapport med forslag til de nødvendige tiltag for at nå målene for godtgørelse til EU's fjernområder for afsætning af fiskevarer til det europæiske fastland.

3.2 Således afspejler de foranstaltninger, som Kommissionen introducerer i den nye forordning, resultaterne fra høringer af interesserede parter og af de forskellige regionale myndigheder, konklusionerne fra en ekstern undersøgelse af de strukturelle aspekter af den fælles fiskeripolitik i fjernområderne, samt henstillingerne fra Europa-Parlamentet og EØSU.

3.3 På baggrund af disse principper og efter en analyse af de samlede foranstaltninger, som Kommissionen fremsætter, bifalder EØSU den nye forordning, som udvalget nu høres om.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Forslaget om videreførelse af godtgørelsesordningen giver en større grad af subsidiaritet, da det overlades til medlemsstaterne at bestemme, hvilke varer, der skal være støtteberettigede og i hvilke mængder.

4.2 Endvidere gøres det lettere for medlemsstaterne at justere deres godtgørelsesplaner inden for rammerne af den samlede tildeling, hvis det er berettiget, fordi situationen har ændret sig.

4.3 Den administrative byrde for både de nationale og regionale myndigheder i medlemsstaterne og Kommissionens tjenestegrene holdes på et minimum gennem indførelse af forenklede indsendelses- og godkendelsesprocedurer. Forslaget er således i tråd med Kommissionens rullende program for forenkling af EU-retten.

- 4.4 Den samlede godtgørelse pr. år må ikke overstige:
a) for Azorerne og Madeira:	4 283 992 EUR.
b) for De Kanariske Øer:	5 844 076 EUR.
c) Fransk Guyana og Réunion:	4 868 700 EUR.
- 4.5 For perioden 2007-2013 forventes der et årligt budget på ca. 15 mio. EUR, som i forrige periode. Beløbet tilvejebringes af Den Europæiske Garantifond for Landbruget.
- 4.6 Ændringerne i forhold til den forrige forordning udgør en del af de henstillinger, som EØSU fremsatte i sin forrige udtalelse, hvorfor udvalget finder dem meget hensigtsmæssige.
- 4.7 Godtgørelsen begrænser sig til de fiskevarer fra fjernområderne, der høstes og forarbejdes efter den fælles fiskeripolitikens regler.

Bruxelles, den 17. januar 2007

4.8 I præciseringen af de fiskevarer, der ikke ydes godtgørelse for, fremgår det af forslaget til forordning, at godtgørelsen ikke ydes til »fiskerfartøjer, som fører venezuelansk flag og fisker i EF-farvande«. EØSU mener, at hvis en aftale mellem EU og Venezuela tillader fiskerfartøjer fra dette land at nyde godt af den godtgørelsesordning, der beskrives i forslaget til forordning, bør det fremgå tydeligt, samt i hvilke EF-farvande i fjernområderne, de har ret til nævnte godtgørelse for deres fiskevarer.

4.9 Endelig indebærer forslaget til forordning, at hver medlemsstat skal udarbejde en årlig rapport om gennemførelsen af godtgørelsesordningen, samt at Kommissionen inden den 31. december 2011 skal forelægge Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om godtgørelsesordningens gennemførelse sammen med eventuelt nødvendige forslag til retsakter.

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Lige muligheder for mennesker med handicap

(2007/C 93/08)

Det østrigske formandskab besluttede den 24. maj 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om *Lige muligheder for mennesker med handicap*

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede **Meelis Joost** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 19. december 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007, mødet den 17. januar, følgende udtalelse med 152 stemmer for, 1 imod og 1 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder det østrigske formandskabs anmodning om at udarbejde en udtalelse om *lige muligheder for mennesker med handicap*. Fremme af lige muligheder for mennesker med handicap må ses som en løbende proces, der bør stå højt på arbejdsprogrammet hos alle Det Europæiske Råds formandskaber.

1.2 Med herværende udtalelse ønsker EØSU at se fremad og begynde at opridsse de udfordringer, Kommissionen må gå i lag med på handicapområdet under og efter anden halvdel af sin nuværende mandatperiode. Udtalelsen bør også ses i en bredere sammenhæng, nemlig i lyset af fastlæggelsen af prioriteringer for handicapbehandlingsplanens sidste fase (2008-2009) og

genoptagelsen af budgetdiskussionerne (med dens efterfølgende indvirkning på programplanlægning og definition af prioriteringer) inden for de næste 2 år.

1.3 Mennesker med handicap udgør 15 % af den samlede befolkning — et tal, som stiger med befolkningens aldring. Det betyder, at over 50 mio. mennesker i det udvidede EU i øjeblikket lever med handicap ⁽¹⁾. De udgør derfor en meget stor andel af EU's borgere, og dette at tildele dem lige muligheder er et socialt, etisk og politisk krav, som bør stå øverst på EU's dagsorden. Desuden er der et klart kommercielt argument for at integrere mennesker med handicap og give dem fuld adgang til tjenester og varer.

⁽¹⁾ Ifølge Eurostats tal for 2002 oplyste 44,6 mio. mennesker i aldersgruppen 16-64 — dvs. en ud af seks (15,7 %) — at de havde et langvarigt helbredsproblem eller handicap (LSHPD).

1.4 I indsatsen for at sikre mennesker med handicap lige muligheder anser EØSU det for afgørende at lægge sig tæt op af alle de aktiviteter, som er planlagt i det europæiske år for lige muligheder for alle i 2007. Også handicapforeningerne må inddrages i disse aktiviteter, ligesom de blev under Det Europæiske Handicapår i 2003. Endvidere bør næste år være en lejlighed for EU og medlemsstaterne til at styrke politikker og lovgivning, som fremmer lige muligheder for handicappede.

1.5 De handicappede udgør ikke nogen homogen gruppe. Med forskellige handicap følger forskellige behov, som der kun kan tages hensyn til, hvis samfundet erkender de handicappedes behov og har adgang til relevant information. Handicapbevægelsen spiller i den henseende en nøglerolle.

1.6 I EU er der et betydeligt antal mennesker med handicap, som udelukkes fra fuld deltagelse og integration i samfundet og fra at udøve deres grundlæggende menneske- og borgerrettigheder. At handicappede børn skal kunne deltage fuldt ud, bør understreges.

1.7 EØSU bifalder FN-konventionen om handicaprettigheder, som blev vedtaget i december 2006 ⁽²⁾.

2. Konklusioner og henstillinger

2.1 EØSU opfordrer til, at det europæiske år for lige muligheder for alle i 2007 i videst mulige omfang anvendes til at sikre lige muligheder for mennesker med handicap.

2.2 EØSU opfordrer Kommissionen til at fremsætte et forslag til omfattende lovgivning om handicapsspørgsmål, som udvider de handicappedes beskyttelse mod forskelsbehandling til andre områder end beskæftigelse samt konsoliderer princippet om at integrere handicappolitik i alle politikområder. En sådan lovgivning vil sikre et mindsteniveau af beskyttelse mod forskelsbehandling på alle områder af samfundslivet i EU. Da det dækker adgang til varer og tjenester, vil det også bidrage til et mere effektivt indre marked og til at realisere Lissabon-strategien.

2.3 EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sætte yderligere fokus på handicapområdet — ved at bevæge sig fra handicaphandlingsplanen (DAP) til en bred EU-strategi for mennesker med handicap.

2.4 EØSU anmoder medlemsstaterne og Kommissionen om inden for deres respektive kompetencer til at fortsætte deres indsats for at sikre handicappede fuld integration og deltagelse i samfundslivet, idet det erkendes, at de har de samme rettigheder

som alle andre borgere, samt om at undersøge mulige alternativer til eksisterende institutioner, hvor handicappede lever adskilt fra samfundet, somme tider under uværdige eller umenneskelige betingelser, og gradvist etablere sådanne alternativer.

2.5 EØSU gentager, hvilke prioriteter der bør fokuseres på for at opnå lige muligheder for handicappede: Bevidstgørelse om handicappedes rettigheder, handicappedes adgang til offentlige bygninger, adgang til informationssamfundet og til transportmidler, udarbejdelse af ny national lovgivning og støtte til familier. Disse prioriteter bør findes i hvert samfund. Det er især vigtigt at fokusere på børn med handicap og sikre dem passende uddannelse, integration og støtte, så de kan blive mere aktive medlemmer af samfundet og blive mindre afhængige af social sikkerhed.

2.6 EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at være klar til at gøre betydeligt mere for at støtte handicapbevægelsen. Filosofien »Intet om handicappede uden handicappede« kan kun styrkes, hvis regeringerne indser behovet for at støtte netværket af handicaporganisationer. I juni 2004, kort efter EU's seneste udvidelse, vedtog de nationale råd af handicappedes ngo'er i de 10 nye medlemsstater samt Bulgarien og Rumænien den såkaldte Budapest-resolution ⁽³⁾ herom.

2.7 EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at fremlægge information om god praksis og effektive fremgangsmåder (f.eks. Agenda 22-metoden), så handicaprepræsentanter kan inddrages i udarbejdelsen af de lokale myndigheders handlingsplaner, og handicappede på lokalt plan også kan sikres lige muligheder. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at følge retningslinjerne fra gruppen på højt niveau vedrørende handicap, hvad angår integration af handicapsspørgsmål i forskellige politikområder ⁽⁴⁾.

2.8 EØSU bifalder Kommissionens beslutning om at iværksætte et europæisk initiativ om e-Integration i 2008 og opfordrer til, at det bliver så vidtgående og ambitiøst som muligt og et definitivt skridt i retning af, at e-tilgængelighed integreres i alle relevante EU-politikker.

2.9 På et mere konkret plan kræver EØSU, at de nye forordninger (til diskussion i øjeblikket), som afstikker de nye rammer for elektronisk kommunikation, og direktivet om fjernsyn uden grænser integrerer spørgsmålet om tilgængelighed, så mennesker med handicap sikres fuldt udbytte af sådanne vigtige kommunikationsmidler.

⁽²⁾ Se eksempelvis:

<http://www.euronet.org/update/online/2004/jun04/edfu-02.htm>

⁽⁴⁾ Debatoplæg til mødet i gruppen på højt niveau vedrørende handicap den 18.-19. marts 2004.

Oplæg om »Mainstreaming disability in different policy areas«, gruppen på højt niveau vedrørende handicap

⁽²⁾ »FN's Konvention om Handicappedes Rettigheder«, New York, 2006.

2.10 EØSU opfordrer til en styrkelse af direktiv 2001/85/EØF ⁽⁵⁾ for at bringe det på linje med ny EU-lovgivning om handicappede flypassagerers rettigheder.

2.11 EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at bruge de fornødne kræfter og ressourcer til at sikre, at Rådets direktiv 2000/78/EØF ⁽⁶⁾, som afstikker lovrammerne for lige behandling med hensyn til beskæftigelse, gennemføres effektivt.

2.12 EØSU finder det nødvendigt, at man går væk fra handicapinstitutioner og over til fællesskabsbaserede alternativer af høj kvalitet for alle, hvis de handicappede skal integreres og deltage i samfundslivet, og opfordrer Kommissionen til at lade dette spørgsmål indgå i fremtidige initiativer om almene sociale tjenesteydelser og være en prioritet for EU's strukturfonde.

2.13 EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at lægge vægt på sociale tjenesteydelser og personlig assistance til handicappede, idet det noteres, at støttetjenester vil gøre det muligt for handicappede samt for deres plejere at føre et normalt liv og bidrage aktivt til samfundet.

2.14 På baggrund af Kommissionens initiativ om »bedre lovgivning« ser EØSU gerne, at der gennemføres konsekvensanalyser i forbindelse med nye lovforslag, hvor der tages hensyn til handicappedes særlige vilkår og behov. Desuden bør alle IKT-redskaber, der skal forbedre kvaliteten, vedtagelsen, gennemførelsen og håndhævelsen af EU-lovgivning, fuldt ud overholde kravene om tilgængelighed.

2.15 Familier med en eller flere handicappede medlemmer løber en større risiko for at havne i fattigdom, da handicap indebærer en udgiftsførelse for familien på op til 30 000 euro om året ⁽⁷⁾. Det retfærdiggør indførelsen af positiv særbehandling, f. eks. i form af tiltag som godtgørelse (kontant eller in natura) eller skattelettelser.

2.16 EØSU opfordrer medlemsstaterne til at styrke og overvåge den relevante lovgivning, som indvirker på handicappedes lige muligheder. EØSU noterer, at direktiverne om fly- og jernbanetransport kun finder anvendelse på international transport, mens der på regionalt og lokalt niveau ikke er nogen tilgængelige transportmidler for handicappede.

⁽⁵⁾ Jf. Direktiv 2001/85/EØF — Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/85/EF af 20. november 2001 om særlige bestemmelser for køretøjer, der anvendes til personbefordring og har flere end otte siddepladser ud over førerens plads, og om ændring af direktiv 70/156/EØF og 97/27/EF.

⁽⁶⁾ Jf. Direktiv om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, 2000/78/EF af 27. november 2000

⁽⁷⁾ Undersøgelsen »Study on the economic inequality of people with disabilities in the city of Barcelona. The overstrain economic effort provoked by disability«, som blev udført af det lokale handicapinstitut på vegne af Barcelona byråd i marts 2006 har vist, at familiers udgifter som følge af familiemedlemmers handicap kan beløbe sig til hele 30.000 euro om året, afhængig af omfanget af social beskyttelse og typen af handicap. (<http://w3.bcn.es/fitxers/baccessible/greugecomparatiueconmic.683.pdf>).

3. Lige muligheder for handicappede — status over forskellige områder

3.1 Bevidsthed og uddannelse

3.1.1 Bevidstheden om og synligheden af handicap blev kraftigt betonet under Det Europæiske Handicapår 2003. Der bør gennemføres virkelige forandringer for at sikre handicappede lige muligheder, og information om handicap bør indgå i uddannelserne. Kvalitativt høj mediedækning af handicappedes problemer bør ses som afgørende for at ændre samfundets holdninger til handicap. Skoler og medier bør samarbejde om at opfylde dette mål.

3.1.2 Hvis uddannelsessektoren ikke er åben for handicappede børn og unge, vil det være svært at opnå integration på arbejdsmarkedet. At forbedre de handicappedes adgang til uddannelse bør være en prioritet for kommende handlingsplaner og strategier for mennesker med handicap.

3.1.3 EØSU erkender, at der er blevet gjort fremskridt siden Madrid-erklæringen og det europæiske handicapår, men der venter fortsat et stort arbejde forude. For blot at citere et eksempel er over 80 % af offentlige websteder inklusive EU-institutionernes egne websteder generelt ikke tilgængelige for handicappede. Endvidere er det afgørende, at alle websteder, som yder en offentlig service, også er tilgængelige.

3.1.4 EØSU ønsker især, at der fastlægges standarder, som vedtages af de europæiske standardiseringsorganer, og som er obligatoriske for offentlig indkøb af varer og tjenester, og lovgivning om adgang til IKT-varer og -tjenester.

3.1.5 Konceptet om »design for alle« bør fremmes blandt alle interesserede parter, dvs. designere, producenter, de, som står for fastlæggelse af standarder, samt brugerne selv, dvs. de handicappede, som har ret til et bredt udvalg af varer og tjenester, som imødekommer deres behov.

3.1.6 EØSU bifalder Riga-ministererklæringen om IKT for et åbent samfund og håber, at det vil blive en vigtig milepæl for integration af mennesker med handicap. IKT er ikke blot en vigtig drivkraft for vækst og beskæftigelse, men også et effektivt redskab til integration af handicappede.

3.1.7 Forud for revisionen af de eksisterende forordninger om statsstøtte til uddannelse og beskæftigelse af handicappede opfordrer EØSU Kommissionen til at fastholde sin nuværende tilgang i den kommende forordning om gruppefritagelser.

3.2 Beskæftigelse

3.2.1 EØSU er klar over, at der på beskæftigelsesfronten findes betydelige forskelle mellem handicappede og ikke-handicappede. I 2003 bekræftede Eurostat, at langt flere handicappede er økonomisk inaktive: 78 % af de alvorligt handicappede står uden for arbejdsstyrken, mens det samme tal er 27 % for personer uden langvarige helbredsproblemer eller ingen handicap ⁽⁸⁾.

3.2.2 EØSU bifalder Kommissionens resolute skridt til at overvåge, at beskæftigelsesdirektivet omsættes i national lovgivning og gennemføres ⁽⁹⁾. Overvågningen bør foretages i samarbejde med arbejdsmarkedets organisationer og de ikke-statslige organisationer, der er aktive på området. EØSU mener, at bedre overvågning gør det lettere at skabe mere handicapvenlige arbejdspladser, indebærer nye jobs, der er egnede for mennesker med handicap, og tilskynder til etablering af støttetjenester.

3.2.3 EØSU håber på større inddragelse af de nationale handicapforeninger i udarbejdelsen af reformplanerne. Den reviderede Lissabon-dagsorden kræver større deltagelse fra civilsamfundet for at opfylde de planlagte målsætninger, som ikke vil kunne realiseres, hvis der ikke tages hensyn til de handicappede (15 % af EU's befolkning) eller deres behov.

3.2.4 På baggrund af de igangværende diskussioner om beskæftigelse, vækst og et fleksibelt arbejdsmarked (bl.a. på det uofficielle EU-topmøde i Lahtis den 20. oktober 2006) opfordrer EØSU Kommissionen til at analysere, hvilken effekt og eventuelle synergier som fleksibelt arbejde og støtteforanstaltninger kan have for at få flere handicappede i arbejde.

3.2.5 EØSU støtter også Den Europæiske Socialfonds initiativer til at integrere handicappede på arbejdsmarkedet. EQUAL-initiativet har vist sig meget effektivt for at fremme lige muligheder blandt handicappede. Da det særskilte initiativ EQUAL vil ophøre med at eksistere, opfordrer EØSU Kommissionen til at integrere sin tilgang og filosofi i de nye ESF-mekanismer på en hensigtsmæssig måde.

3.2.6 Det bør understreges i Den Europæiske Socialfonds nye rammer, at investering i mennesker ikke vil give resultater, medmindre der samtidig investeres i forbedrede faciliteter og bedre tilgængelighed.

3.2.7 EØSU mener fortsat, at det er nødvendigt med hensigtsmæssige politiske rammer, som sikrer finansielle incitamenter til virksomheder, så de gør deres lokaler og tjenester

tilgængelige, og opfordrer til, at disse rammer eventuelt suppleres med bindende lovgivning, så tilgængelighedsstandarder bliver obligatoriske.

3.3 Et barrierefrit samfund

3.3.1 Ifølge EØSU er etableringen af et barrierefrit samfund afgørende for, at de handicappede i praksis opnår lige muligheder. Med et barrierefrit samfund menes omgivelser, som teknisk er tilpasset handicappedes behov og hvor barriererne for kommunikation og deltagelse rives ned.

3.3.2 EØSU mener, at information skal stilles til rådighed i sammentrængt form om handicaptiltag i medlemsstaterne og om specifik national lovgivning på dette område. Udvalget opfordrer Kommissionen til at samle den fornødne information i sin kommende rapport hvert andet år om handicappedes generelle situation i EU.

3.3.3 En større hindring for at sikre lige muligheder er de vanskeligheder, handicappede oplever i forbindelse med adgang til uddannelse. Selv om rammedirektivet for beskæftigelse forbyder enhver form for forskelsbehandling i forbindelse med erhvervsuddannelse (inkl. højere uddannelse), har handicappede fortsat begrænset adgang på dette område. Det skyldes bl.a. omgivelser, som ikke er handicapvenlige, en mangel på passende faciliteter, ringe kommunikation, mangel på information og høring, samt uddannelsen af handicappede børn og unge, som i praksis ofte lige fra starten fratager dem uddannelsesmuligheder.

3.3.4 EU's strukturfonde yder et afgørende bidrag til integrationen, såfremt der tages behørigt hensyn til principperne om ikke-forskelsbehandling og adgang for handicappede. EØSU bifalder den nylige godkendelse af de nye strukturfondsbestemmelser, som er et skridt i den rigtige retning og vil forhindre EU-støttede projekter fra at skabe nye barrierer for handicappede. EØSU opfordrer til, at man i andre EU-programmer og -initiativer, især dem med et større budget, følger samme fremgangsmåde, så de kan spille en afgørende rolle i opfyldelsen af Lissabon-strategiens mål.

3.3.5 EØSU mener, at der bør gøres mere for at skabe handicapvenlige omgivelser — især hvad angår offentlig transport og et barrierefrit bymiljø. Mange samfundsgrupper vil have gavn af handicapvenlige omgivelser — familier med små børn, ældre mennesker og f.eks. personer med midlertidige mobilitetsproblemer som følge af fysiske skader.

⁽⁸⁾ Statistics in Focus, Thema 3: *Handicappedes beskæftigelse i Europa 2002* Eurostat 26/2003.

⁽⁹⁾ Direktiv 78/2000/EØF, 27. november 2000.

3.3.6 Der bør hurtigst muligt gøres noget for at sikre et holdningskift. Menneskerettighederne bør være den grundlæggende forudsætning for at sikre handicappede lige muligheder, dvs. princippet om, at enhver person har ret til at tage aktivt del i samfundslivet. Det er meget vigtigt at sikre, at der findes støtte-tjenester for handicappede — herunder foranstaltninger til at fremme beskæftigelse, f.eks. skal skånejobs styrkes som en vej til det åbne arbejdsmarked.

3.3.7 Medlemsstaterne bør tilstræbe ensartethed af de enkelte procedurer og metoder til sikring af lige muligheder. Med lige muligheder skal i praksis forstås hver enkelt individs brede vifte af realistiske muligheder. Denne foreslåede ændring med henblik på at styrke en virkelig individuel tilgang til handicappede på mellem- og langsigtede sigt forudsætter større offentlige bevillinger og strukturfondsmidler. Dette løfttestangsprincip vil føre til stabile langsigtede besparelser i de sociale udgifter.

3.3.8 Virksomheder inden for den sociale økonomi er afgørende for at sikre lige muligheder for handicappede. Sådanne virksomheder er med til at integrere handicappede i samfundet og arbejdsmarkedet og fremme integrationen af handicapspolitik i de andre politikområder ved hjælp af selvhjælpsprincippet, som i stort omfang anvendes af kooperativer.

3.3.9 EØSU er fortsat overbevist om, at de nye EU-direktiver om offentlige kontrakter er et godt instrument til at fremme beskæftigelse af handicappede, adgang til offentlig transport og bygninger samt produktion af tilgængelige varer og tjenester, og opfordrer alle offentlige myndigheder (lokale, regionale, nationale og europæiske) til at anvende dem til det formål. Udveksling af god praksis bør støttes af Kommissionen.

3.4 Inddragelse i beslutningsprocessen

3.4.1 De europæiske handicaporganisationer arbejder aktivt på at integrere handicapsspørgsmål. EØSU bifalder disse aktiviteter og føler, at overholdelsen af princippet om integration i andre politikområder er nøglen til at opnå de ønskede resultater. Denne integration i andre politikområder kan kun lykkes, hvis handicaporganisationerne deltager i beslutningsprocessen i en tidlig fase.

3.4.2 Kommissionen har udviklet effektive deltagelsesprocedurer, som ifølge EØSU er afgørende for at sikre lige muligheder for handicappede. Fremme af integration i andre politikområder

kan sammen med lovforanstaltninger producere resultater på områder som f.eks. handicapvenlige transportmidler og boliger og adgang til varer, tjenester og information.

3.4.3 EU's handicapår (2003) var en milepæl på vejen til større deltagelse. Det var hovedsagelig en succes takket være den græsrodsbaserede fremgangsmåde, som sikrede, at de europæiske handicapgrupper i stor udstrækning kunne inddrages i det forberedende arbejde og blive ved med at spille en rolle gennem hele året. Idet man var opmærksom på princippet om integration i andre politikområder, blev der også taget skridt henimod samarbejde med et bredt spektrum af beslutningstagere.

3.4.4 Det er også af stor betydning, at lige muligheder for handicappede bliver en integreret del af de EU-procedurer, som er underlagt den åbne koordinationsmetode. Det er især vigtigt, eftersom mange beslutninger vedrørende handicappolitik fortsat er medlemsstaternes ansvarsområde.

3.5 Lovgivningsmæssige foranstaltninger for at forbedre lige muligheder for handicappede

3.5.1 Der er blevet taget en række politiske skridt på europæisk niveau for at sikre handicappede lige muligheder. Under EU's handicapår i 2003 vedtog Rådet resolutioner om beskæftigelse og erhvervsuddannelser, adgang til kulturelle aktiviteter og jobtræning og e-adgang⁽¹⁰⁾. Andre EU-institutioner iværksatte også initiativer om adgangsforhold⁽¹¹⁾ og beskæftigelse.

3.5.2 EU's handicap-handlingsplan 2006-2007 er nu ved at blive omsat i praksis. EØSU noterer med tilfredshed, at målsætningerne forbliver afpasset efter de grundlæggende problemer, som handicappede står over for. Det primære mål med handlingsplanens anden fase er en aktiv integration af de handicappede. Dette bygger på »borgernes begreb« om handicap⁽¹²⁾, dvs. at handicappede har samme valg og kontrol i deres dagligdag som ikke-handicappede.

3.5.3 EØSU mener, at det er nødvendigt med yderligere lovgivning for at bekæmpe forskelsbehandling på alle EU's indsatsområder. Udvalget afventer med interesse resultaterne fra gennemførlighedsundersøgelsen om yderligere lovinitiativer vedrørende ikke-forskelsbehandling. Udvalget mener også fuldt og fast, at et forslag til et handicapdirektiv **skal** fremlægges hurtigst muligt.

⁽¹⁰⁾ Rådets resolution af 15. juli 2003 om fremme af handicappedes beskæftigelse og sociale integration (2003/C 175/01). Rådets resolution af 6. maj 2003 om handicappedes adgang til kulturinfrastrukturer og kulturaktiviteter (2003/C 134/05). Rådets resolution af 5. maj 2003 om lige uddannelsesmuligheder for handicappede elever og studerende (2003/C 134/04). Rådets resolution af 6. februar 2003 om »Adgang« — forbedring af handicappedes adgang til videnssamfundet (2003/C 39/03).

⁽¹¹⁾ 2010 — Et Europa, der er tilgængeligt for alle: rapport af en gruppe eksperter om adgangsforhold:

http://ec.europa.eu/employment_social/index/7002_en.html

⁽¹²⁾ I henhold til artikel 26 i EU's Charter om grundlæggende rettigheder anerkender EU også retten for mennesker med handicap til at nyde godt af foranstaltninger, der skal sikre deres autonomi, deres sociale og erhvervs-mæssige integration og deres deltagelse i samfundslivet.

4. EØSU's rolle hvad angår fremme af lige muligheder for handicappede

4.1 EØSU minder om, at arbejdsmarkedsparternes rolle er afgørende for at opnå fuld integration af handicappede. Der er mange eksempler på god praksis blandt arbejdstagere, både hvad angår beskæftigelse af handicappede og udformning af varer og tjenester på en tilgængelig måde. EØSU er fast besluttet på at fremme fremskridt på dette område inden for rammerne af sine anbefalinger.

4.2 Desuden tilskynder EØSU arbejdstagere og fagforeninger til at bruge den sociale dialogs mekanismer til at foreslå nye initiativer til beskæftigelse af handicappede, herunder fastholdelse af jobs.

4.3 EØSU går ind for at sikre handicappede lige muligheder. For at bidrage til at gøre Det Europæiske Handicapår 2003 til en succes etablerede EØSU en taskforce om handicapspørgsmål, bestående af udvalgsmedlemmer og embedsmænd. Dens opgave var at forberede og udføre EØSU-aktiviteter som led i dette særlige europæiske år.

4.4 EØSU's udtalelse om Det Europæiske Handicapår 2003⁽¹³⁾ giver et klart overblik over EØSU's foranstaltninger med henblik på at fremme handicapspørgsmål. Selv om EØSU har ydet en stor indsats og gjort betydelige fremskridt med at integrere handicapspørgsmål i alle sine relevante udtalelser, går udvalget fuldt og helt ind for at mangedoble denne indsats i løbet af 2007 (det europæiske år for lige muligheder for alle) og derefter.

4.5 EØSU har vedtaget en række udtalelser, som specifikt behandler handicapspørgsmål, f.eks. udtalelsen, som blev vedtaget i 2002 med titlen »Handicappedes integrering i samfundet«⁽¹⁴⁾, som for første gang præsenterede en overordnet tilgang til handicapspørgsmålet, samt en udtalelse om handicappedes situation i det udvidede EU. Andre udtalelser har også krævet lige muligheder for handicappede. Disse omfatter f.eks. udtalelsen om »E-tilgængelighed«⁽¹⁵⁾, udtalelsen om »Det

⁽¹³⁾ EØSU's udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om gennemførelse, resultater og samlet evaluering af det europæiske handicapår 2003, 14. februar 2006, ordfører: Anča. EUT C 88 af 11.04.2006.

⁽¹⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Handicappedes integrering i samfundet« (initiativudtalelse), 17. juli 2002, ordfører: Cabra de Luna. EFT C 241 af 7.10.2002.

⁽¹⁵⁾ EØSU's udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om e-tilgængelighed, den 15. marts 2006 (CESE 404/2006), ordfører: Cabra de Luna. EUT C 110 af 9.5.2006.

Europæiske År for Lige Muligheder for Alle (2007)«⁽¹⁶⁾ og udtalelsen om grønbogen om mental sundhed⁽¹⁷⁾. Emnet blev også berørt i udtalelsen om social turisme⁽¹⁸⁾.

4.6 EØSU's nye hovedsæde, som blev indviet i 2004, er fuldt tilgængeligt for handicappede. Handicapforeninger har således kunnet deltage i og afholde møder i bygningen. De øvrige EU-institutioner bør gribe dette eksempel til at gå i spidsen.

4.7 Udvalget bemærker, at handicapforeninger nu har større repræsentation i udvalget. Desuden har en række repræsentanter for socialøkonomiske organisationer og arbejdsmarkedets parter arbejdet hårdt for at sikre handicappede lige muligheder.

4.8 Med henblik på at fremme udveksling af god praksis foreslår EØSU, at der afholdes et møde i løbet af 2007, det europæiske år for lige muligheder for alle, hvor der lægges særlig vægt på handicap og flerdobbelt diskrimination.

4.9 EØSU opfordrer de nationale økonomiske og sociale råd eller tilsvarende organer til at bruge 2007 som en platform til at fremme integration af handicapspørgsmål i deres arbejde. Desuden kan EØSU overveje at bestille en undersøgelse af god praksis hos arbejdsmarkedets parter, hvad angår integration af handicapspørgsmål.

5. Mod et barrierefrit Europa: Målrettet indsats

5.1 EØSU bemærker, at EU hidtil ikke har haft nogen bredt baseret antidiskriminationslovgivning, som dækker alle EU's indsatsområder.

5.2 Handicapspørgsmål skal sættes på dagsordenen for de forskellige EU-strategier. Man må også se på, hvordan det påvirker bestræbelserne for at sikre lige muligheder for mennesker med handicap. Handicapspørgsmålet må fortsat gives høj prioritet, ikke mindst da spørgsmålet f.eks. ikke længere behandles i den reviderede Lissabon-strategi eller i de nationale reformplaner, som blev indgivet i 2005. EØSU bifalder således arbejdsdokumentet om integration af handicapspørgsmål i EU's beskæftigelsesstrategi og anmoder Kommissionen om at udføre en konsekvensanalyse af dette dokument.

5.3 EØSU understreger behovet for atter at behandle det forslag, som blev fremlagt under det britiske formandskab, om at afholde et årligt ministermøde om handicapspørgsmål, så debatten kan bringes op på et højt politisk niveau og med input fra de passende handicaporganisationer. Offentligheden har indtil nu ikke været tilstrækkelig bekendt med dette initiativ.

⁽¹⁶⁾ EØSU's udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Det Europæiske År for Lige Muligheder for Alle (2007) — Mod et retfærdigt samfund«, den 14. december 2005 (CESE 1507/2005), ordfører: Herczog. EUT C 65 af 17.03.2006.

⁽¹⁷⁾ EØSU's udtalelse om Grønbog om Forbedring af befolkningens mentale sundhed. På vej mod en strategi for mental sundhed i Den Europæiske Union, ordfører: Bedossa. EUT C 195 af 18.08.2006.

⁽¹⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Social turisme i Europa« (initiativudtalelse), den 14. september 2006, ordfører: Mendoza Castro.

5.4 EØSU understreger atter behovet for en fælles europæisk definition af handicap, så EU's handicappolitik kan blive mere effektiv. Af samme grund vil mere udtømmende data om de handicappedes situation i EU også bidrage til en mere velorienteret og målrettet politikplanlægning. EØSU opfordrer derfor Kommissionen, Eurostat og medlemsstaterne til at afsætte flere ressourcer til udarbejdelsen af statistikker, som analyserer aspekter som f.eks. beskæftigelsessituationen, de handicappedes økonomiske betydning, deres rolle som forbrugere eller handicappedes adgang til tjenester.

5.5 I henhold til Amsterdam-traktaten er EU forpligtet til at tage hensyn til handicappedes behov i planlægningen af foranstaltninger vedrørende det indre marked. Beklageligvis er erklæ-

ring 22 ikke blevet gennemført, og dette har tilmed skabt yderligere hindringer for adgang til varer og tjenester.

5.6 EØSU holder også tæt øje med FN's konvention om handicappedes rettigheder, som blev vedtaget i august 2006, og opfordrer EU's medlemsstater til at ratificere den. Udvalget anmoder også Kommissionen om at sikre, at principperne i FN's konvention fremmes og efterleves på EU-niveau.

5.7 EØSU håber, at EU's handlingsplaner for at sikre lige muligheder for mennesker med handicap vil være katalysatoren for flere nye foranstaltninger på dette område, som igen vil skabe resultater, der kan måles og vejes.

Bruxelles, den 17. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

**Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget
Fremme af anstændigt arbejde for alle EU's bidrag til gennemførelsen af dagsordenen for anstændigt arbejde i verden**

KOM (2006) 249 endelig

(2007/C 93/09)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 13. juli 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, der vedtog udtalelsen den 19. december 2006. Ordføreren var Thomas ETTY.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007, mødet den 17. januar, følgende udtalelse med 128 stemmer for, 3 imod og 11 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU støtter Kommissionens forslag. Udvalget er overbevist om, at Kommissionen i tæt samarbejde med medlemsstaterne vil yde et betragteligt bidrag til realiseringen af dagsordenen for anstændigt arbejde, både i EU og i tredjelande.

Udvalget deler Kommissionens synspunkt om, at mål af social art ikke må anvendes i protektionistisk øjemed.

1.1.1 Udvalget opfordrer kraftigt Kommissionen til at inddrage EØSU i arbejdet med den statusrapport om meddelelsen, der skal udarbejdes inden sommeren 2008.

1.1.2 Udvalget anmoder Kommissionen om at udvikle de nødvendige indikatorer til vurdering af gennemførelsen af dagsordenen for anstændigt arbejde i EU.

1.1.3 Kommissionen bør præsentere en klar angivelse af de økonomiske konsekvenser af Kommissionens bidrag til fremme af anstændigt arbejde, både inden for og uden for EU. Den bør også informere om den måde, hvorpå den påtænker at støtte ILO i gennemførelsen af dens dagsorden for anstændigt arbejde.

1.2 Kommissionen bør følge den tilgang, der anbefales i EØSU's udtalelse om den sociale dimension af globaliseringen fra marts 2005: at fastholde og styrke globaliseringens positive virkning, samtidig med at der iværksættes de nødvendige tiltag for at bekæmpe globaliseringens negative konsekvenser. Udvalget holder fast i konklusionerne fra udtalelsen fra marts 2005.

1.3 Politikker for anstændigt arbejde, både i og uden for EU, kan kun lykkes med fuld inddragelse af arbejdsmarkedets parter og et bredt udsnit af civilsamfundet.

1.4 I arbejdet for at nå målet om anstændigt arbejde er politisk sammenhæng og koordinering på alle niveauer, også det nationale, af afgørende betydning.

1.5 En afgørende forudsætning for fremme af dagsordenen for anstændigt arbejde er en styrkelse af ILO's overvågningssystem.

1.6 EØSU opfordrer Kommissionen til sammen med medlemsstaterne at undersøge årsagerne til modtagerlandenes manglende ratifikation af FN's internationale konvention om vandrende arbejdstagere.

1.7 Det er afgørende, at de relevante ILO-konventioner ratificeres og gennemføres i EU og i forhold til tredjelande, både i lovgivningen og i praksis.

1.8 EØSU opfordrer Kommissionen til at styrke vægtningen af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed som en af de hovedfaktorer, der indgår i et anstændigt arbejde.

1.9 Kommissionen bør præsentere en handlingsplan for sine politikker for anstændigt arbejde, både inden for EU's grænser og uden for og fremlægge budgetoplysninger.

2. Generelle bemærkninger

2.1 EØSU bifalder meddelelsen. Dagsordenen for anstændigt arbejde er en vigtig reaktion på globaliseringen, og den kan yde et centralt bidrag til at nå de millennium-udviklingsmål, som De Forenede Nationer har fastsat. EU kan som et vigtigt medlem af verdenssamfundet gøre en betydningsfuld forskel ved at gennemføre dagsordenen — både inden for EU's grænser og ved at fremme den i sine mange forbindelser med tredjelande, grupper af lande og internationale institutioner. Anstændigt arbejde har direkte relevans for gennemførelsen af Lissabon-strategien ved at bidrage betydeligt til at forme arbejdslivet i EU på en bæredygtig måde. At bidrage aktivt til fremme af anstændigt arbejde for alle udgør ikke blot en integreret del af den europæiske sociale dagsorden og EU's bestræbelser på at projicere sine værdier; det er også i EU's interesse at sikre, at globaliseringen ikke underminerer den europæiske sociale model.

2.2 »Anstændigt arbejde« er et begreb, som Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) indførte i 1991 ⁽¹⁾. Det er blevet defineret som »det konvergerende fokus« for ILO's fire strategiske målsætninger:

— fremme af rettigheder på arbejdet

⁽¹⁾ Anstændigt arbejde, redegørelse ved ILO's generaldirektør til den 87. samling af Den Internationale Arbejdskonference, Genève, 1999.

- beskæftigelse
- social beskyttelse samt
- social dialog.

Begrebet er en central del af EU's sociale model, som fokuserer på retten til et frit valgt erhvervsarbejde, hvor rettighederne er beskyttet, indkomsten er rimelig, og hvor der er en passende social beskyttelse, og der lægges særlig vægt på lige muligheder. Trepartsdialoger og social dialog garanterer deltagelse og demokratiske processer.

Kønsaspektet og udvikling betragtes som tværgående hensyn.

2.2.1 I overensstemmelse med ILO's dagsorden for anstændigt arbejde bør Kommissionen understrege vigtigheden af ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders rettigheder i kampen mod fattigdom, især for så vidt angår lige muligheder og ligestilling.

2.3 I udtalelsen om den sociale dimension af globaliseringen ⁽²⁾ udpegede EØSU anstændigt arbejde som et centralt mål og et højt prioriteret emne for EU og dets medlemsstater, både hjemme samt udadtil og i forbindelse med udviklingsbistand.

2.4 Udvalget er enige i udsagnene i meddelelsens indledning, hvor dagsordenen for anstændigt arbejde karakteriseres som en række globale strategier, der ikke er bundet til en specifik udviklingsmodel, og som et instrument, der styrer udviklingen i retning af værdier og principper for indsats og ledelse, der kombinerer økonomisk konkurrencedygtighed med social retfærdighed. Grundlaget for anstændigt arbejde er en antagelse om, at ethvert land uanset udviklingsniveau fastsætter sine egne mål for at mindske afstanden mellem målet og manglen på tilstrækkelige beskæftigelsesmuligheder, fravær af rettigheder på arbejdet, utilstrækkelig social beskyttelse og manglen i den sociale dialog.

2.5 Udvalget bifalder endvidere meddelelsens fokus på behovet for reelt at forpligte alle multilaterale institutioner og alle regeringer til at sætte anstændigt arbejde på dagsordenen, således som FN's Økonomiske og Sociale Råd i erklæringen fra juli 2006 opfordrede til.

2.6 Udvalget noterer med interesse, at flere af anbefalingerne i EØSU's udtalelse om den sociale dimension af globaliseringen er blevet indarbejdet i meddelelsen.

2.7 Udvalget beklager, at spørgsmålet om politikkoordinering og -sammenhæng i og imellem de internationale finansieringsinstitutioner, Verdenshandelsorganisationen (WTO) og Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO), særligt på medlemsstatsniveau, ikke er blevet fulgt op på den måde, som EØSU havde håbet. Udvalget havde anmodet Kommissionen samt Ministerrådet om at træffe foranstaltninger med henblik på at fremme yderligere koordinering og konsekvens på medlemsstatsniveau, med fuld inddragelse af civilsamfundet.

⁽²⁾ EØSU's udtalelse af den 9. marts 2005 om »Den sociale dimension af globaliseringen — EU's politiske bidrag til at sprede fordelene til alle borgerne.« Ordførere: Thomas Ety og Renate Hornung Draus (EUT C 234 af 22.9.2005).

Udvalget gentager denne anmodning med henblik på, at Kommissionen og medlemsstaterne bistår med at fremme anstændigt arbejde i disse institutioner.

Kommissionen bør fremme den fælles tilgang i de internationale finansieringsinstitutioner via medlemsstaterne yderligere, særligt i forbindelse med deres politikrådgivning, udviklingsbistandsprogrammer med regeringer og lån til private virksomheder.

2.8 Udvalget mener, at de forslag til tiltag, som Kommissionen præsenterer i meddelelsen, er gennemtænkte og konstruktive.

2.8.1 En afgørende mangel er en anerkendelse af, at en styrkelse af ILO's overvågningssystem er en grundlæggende forudsætning for fremme af dagsordenen for anstændigt arbejde. Ratificering af konventioner er vigtigt, men ikke tilstrækkeligt. Der bør også altid være opmærksomhed på den reelle situation, dvs. fuld gennemførelse både lovgivningsmæssigt og i praksis. Udvalget opfordrer Kommissionen til i den forbindelse at stimulere og koordinere medlemsstaternes fælles indsats i tæt samarbejde med ILO.

2.8.2 Et andet punkt, som udvalget ønsker at fremhæve, er, at globalisering ikke blot gør det påkrævet for ILO at sikre, at konventioner og anbefalinger ajourføres og holdes ajourført, men også uvægerligt medfører, at ILO skal formulere nye standarder med henblik på at kunne forholde sig til nye forhold, der opstår i arbejdslivet. Det er nødvendigt at sikre, at de nye redskaber dækker relevante områder og indholdsmæssigt tager udgangspunkt i virkeligheden. EU og dets medlemsstater (samt arbejdsmarkedets parter i medlemsstaterne) skal opfordres til at indtage en proaktiv rolle i denne forbindelse.

3. Særlige bemærkninger

3.1 En faktor i udvikling, ledelse og resultater

3.1.1 Kommissionen beretter i meddelelsen om to- og trepartsdialogprocessen mellem arbejdsmarkedsparterne, samt om »inddragelse af arbejdsmarkedsparterne og civilsamfundet«/ »inddragelse af arbejdsmarkedsparterne og andre af civilsamfundets aktører«. Kommissionen bør gøre det klart, at »social dialog« foregår mellem arbejdsmarkedets parter, med eller uden regeringsrepræsentanter, mens »civil dialog« også involverer ngo'er og andre interessentgrupper. Det må i meddelelsen gøres klart, at ægte social dialog er noget, der kun kan opnås i frie og uafhængige, demokratiske organisationer.

3.1.2 Samtlige facetter af begrebet anstændigt arbejde berøres i dette afsnit. Det er slående, at arbejdstagernes sundhed og sikkerhed blot berøres perifert (en kort henvisning til »jobkvalitet«). Dette er tilsyneladende ikke tilfældigt, eftersom arbejdstagernes sundhed og sikkerhed ikke har nogen fremtrædende rolle i meddelelsen som helhed. Dette skyldes måske den problematiske holdning, Kommissionen og medlemsstaterne har til ILO's konventioner på dette område. De er kun blevet ratificeret i begrænset omfang i medlemsstaterne; niveauet for sikring af arbejdstagere i de relevante bestemmelser i EU forståeligt dog sædvanligvis er højere end i de tilsvarende ILO-instrumenter. Den begrænsede ratificering virker ikke fremmende på andre landes ratificering af ILO's konventioner for arbejdstagernes

sundhed og sikkerhed. EU fremmer således i den forbindelse ikke dagsordenen for anstændigt arbejde. Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at tage den nuværende utilfredsstillende situation op til overvejelse, med henblik på at forbedre den betydeligt i nærmeste fremtid. EØSU mener desuden, at medlemsstaterne først bør ratificere ILO's konventioner for arbejdstagernes sundhed og sikkerhed, når de har besluttet sig for at ratificere en tilsvarende konvention, som dækker et tilsvarende område.

3.1.3 Udvalget deler Kommissionens synspunkt om, at mål af social art kan ikke anvendes i protektionistisk øjemed. Samtidig ønsker studiegruppen at henlede opmærksomheden på, at en »social klausul« i multilaterale handelsaftaler, som tidligere er diskuteret i EØSU's udtalelser, ikke kan anvendes i protektionistisk øjemed, da den udelukkende består af ILO's otte konventioner om de grundlæggende menneskerettigheder (om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger, tvangsarbejde, diskrimination på arbejdsmarkedet og i erhverv samt børnearbejde). Disse konventioner er alle blevet ratificeret af langt størstedelen af ILO's medlemsstater. Hvis disse medlemsstater lever op til deres forfatningsmæssige forpligtelser, har de inkorporeret dem i deres nationale lovgivninger eller andre relevante bestemmelser, som påkrævet og overvåget af ILO.

3.1.4 EU bør integrere dagsordenen for anstændigt arbejde fuldt ud i sin udviklingspolitik, og de politiske erklæringer bør følges op med de nødvendige økonomiske midler.

3.2 Forpligtelser og strategier i EU's politikker

3.2.1 EU bør fremme dagsordenen for anstændigt arbejde i EU ved, at medlemsstaterne ratificerer og implementerer samtlige relevante ILO-konventioner, herunder også dem, der omhandler ikke-diskrimination og integration af sårbare grupper.

3.2.2 I afsnittet »Bedre mobilisering af EU's udenrigspolitik« under overskriften »Udvidelse«, omhandlende ILO-konventionerne 87 og 98 om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger samt de rettigheder, der er beskyttet herunder, virker det, som om Kommissionen opfatter disse rettigheder som gældende udelukkende for fagforeningerne. Det er ikke korrekt: det er udtrykkeligt også arbejdsgivernes rettigheder. Kommissionen bør fremme disse grundlæggende rettigheder for både fagforeninger og arbejdsgivere.

3.2.3 Udvalget deler Kommissionens syn på »Naboskab«. Dog mener det, at særlig opmærksomhed bør rettes på den sociale dialog/ratifikation af ILO-konvention 144 om trepartskonsultationer på dette område.

3.2.4 I forbindelse med afsnittet om »Regionale og bilaterale forbindelser« bemærker udvalget, at Kina rejser et særligt problem, der bør diskuteres og også behandles af Kommissionen. Kina er åbenlyst modstander af organisationsfrihed og uafhængige fagforeningers og arbejdsgiverorganisationers ret til kollektive forhandlinger. I betragtning af Kinas betydning i verden kan dette ikke ignoreres, hvis man ønsker fremskridt for dagsordenen for anstændigt arbejde ønskes.

3.2.5 I oversigten over planlagte tiltag under overskriften »Udviklingssamarbejde« bør Kommissionen inddrage tiltag, der bør iværksættes i samarbejde med ILO, med det formål at hjælpe med at integrere den uformelle økonomi i den formelle økonomi. Dagsordenen for anstændigt arbejde er lige så vigtig i den uformelle som i den formelle økonomi. Kommissionen bør samarbejde med ILO i udforskningen af nye måder at bistå nuværende aktører med at udvikle aktionsformer til at beskytte rettighederne og styrke mulighederne for dem, der arbejder i den uformelle økonomi, samt til at gøre det muligt for nye aktører at komme ind på interesserepræsentationsområdet.

3.2.6 I den forbindelse foreslår udvalget at inddrage fremme af organisationer som for eksempel kooperativer i den sociale økonomi. Dette er et af de prioriterede emner, der blev påpeget i EØSU's udtalelse om den sociale dimension af globaliseringen.

3.2.7 Kommissionen bør også overveje politikker til i tæt samarbejde med ILO at styrke små og mellemstore virksomheders rolle i forbindelse med fremme af anstændigt arbejde.

3.2.8 I forbindelse med overskriften »Handel — en bæredygtig udviklingsfaktor« henviser udvalget til anbefalingerne i udtalelsen om den sociale dimension af globaliseringen, hvad angår fælles bilaterale »observatorier« og produktionszoner.

3.2.9 Udvalget bifalder Kommissionens støtte til en omfattende ratificering og ægte gennemførelse af ILO's konventioner, men bemærker, at denne forpligtelse kan gøres mere konkret, hvad angår international handel. For det første er Kommissionen på multilateralt niveau nødt til at opstille fremme af anstændigt arbejde som et af EU's mål i Verdenshandelsorganisationen WTO. Det bør overvejes at oprette et udvalg om »Handel og anstændigt arbejde« inden for Verdenshandelsorganisationens struktur i lighed med udvalget om »Handel og miljø«. Anstændigt arbejde bør være et element i »bæredygtig udvikling« under Verdenshandelsorganisationens handelspolitiske evalueringer, og der er brug for et arbejdsprogram for WTO sammen med ILO. Kommissionen og medlemsstaterne bør aktivt arbejde for at overbevise WTO's øvrige medlemmer om fordelene ved at sætte fokus på anstændigt arbejde inden for WTO.

3.2.10 For det andet bør Kommissionen i sine bilaterale handelsforbindelser, f.eks. i de økonomiske partnerskabsaftaler, sætte ratificeringen og gennemførelsen af ILO's centrale arbejdsnormer højt på forhandlingernes dagsorden. I forbindelse med forhandlingerne bør der fortages konsekvensanalyser af

bæredygtigheden, hvori indgår kriterier for anstændigt arbejde, og deres henstillinger bør tages op til overvejelse.

3.2.11 Hvad angår GSP plus-systemet med handelsincitamenter kræves der kraftige ledsageforanstaltninger, hvis systemet skal være effektivt, navnlig ved midtvejsevalueringerne af GSP plus-landene, som skal foretages i begyndelsen af 2007 for at sikre, at regeringerne forstår, at de faktisk skal gennemføre de pågældende konventioner og begynde at træffe passende foranstaltninger.

3.2.12 I afsnittet om »Bedre styring af økonomisk migration« ønsker udvalget igen at nævne spørgsmålet om FN's internationale konvention om vandrende arbejdstagere. Dette er et svært og kompliceret spørgsmål. Ikke et eneste »modtagerland« har indtil videre ratificeret denne konvention. EØSU indtog en positiv holdning til konventionen i sin udtalelse fra juni 2004^(?). Det er slående, at Kommissionen i meddelelsen fuldstændig ser bort fra dette instrument. Udvalget anmoder Kommissionen om i samarbejde med medlemsstaterne at undersøge årsagerne til den manglende ratifikation samt til at udarbejde en klar politik baseret på undersøgelsens resultater. Udvalget opfordrer også Kommissionen til i samarbejde med de medlemsstater, som endnu ikke har ratificeret ILO-konventionerne 97 og 143 om vandrende arbejdstagere, at undersøge mulighederne for ratifikation i nær fremtid.

3.2.13 Kommissionen vil tilsyneladende støtte tiltag til indgåelse af tværnationale kollektive aftaler og globale rammeaftaler (i afsnittet »Samarbejde med civilsamfundet og virksomhederne«). Udvalget insisterer på, at dette skal foregå i tæt samarbejde med de relevante arbejdsgiver- og fagforeningsorganisationer.

3.2.14 Kommissionen bør også med disse og andre relevante civilsamfundsorganisationer diskutere den aktive brug af reglerne for virksomhedernes sociale ansvar i lande, hvor afstanden mellem lovgivning og gennemførelse af reglerne i praksis er særlig stor. Udvalget understreger, at virksomhedernes sociale ansvar er et supplement til lovgivningen, og ikke træder i stedet for denne.

Udvalget henstiller til Kommissionen at tilskynde virksomheder til, at der i deres frivillige adfærdskodekser indarbejdes direkte referencer til OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder samt til ILO's trepartserklæring om multinationale virksomheder og socialpolitik.

Bruxelles, den 17. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

^(?) EØSU's udtalelse af 19.1.2004 om »Den internationale konvention om vandrende arbejdstagere«. Ordfører: Luis Miguel Pariza Castaños (EUT C 302 af 7.12.2004).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 89/391/EØF, dets særdirektiver og Rådets direktiv 83/477/EØF, 91/383/EØF, 92/29/EØF og 94/33/EF med henblik på forenkling og rationalisering af rapporterne om den praktiske gennemførelse«

KOM(2006) 390 endelig — 2006/0127 (COD)

(2007/C 93/10)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. september 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Thomas Janson til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 19. december 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007, mødet den 17. januar, følgende udtalelse med 150 stemmer for, 1 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Resumé og konklusion

1.1 Arbejdsmiljø er en EU-kompetence, som er vigtig for bæredygtig konkurrence på det indre marked og for et socialt Europa. Virksomhederne skal ikke have lov til at konkurrere med arbejdstagernes helbred og arbejdsmiljøet som indsats.

1.2 Medlemsstaterne skal ifølge hovedparten af arbejdsmiljødirektiver udarbejde rapporter om den praktiske gennemførelse. Herudover er der i de eksisterende bestemmelser fastsat forskellige hyppigheder for indsendelse til Kommissionen af de nationale rapporter om den praktiske gennemførelse (hvert fjerde eller femte år). Disse forskelle udlignes i Kommissionens forslag, og den eksisterende retlige ramme rationaliseres, idet det bestemmes, at der kun skal udarbejdes en enkelt samlet rapport hvert femte år om den praktiske gennemførelse for alle direktiver.

1.3 EØSU bifalder Kommissionens forslag. De nationale myndigheder har måttet afsætte meget tid til rapporterne, og forslaget indebærer klare tids- og omkostningsbesparelser.

1.4 Ved at samordne hyppigheden og indordne alle rapporter i en sammenhængende rapport får de nationale myndigheder et bedre overblik. Det giver også bedre muligheder for at rapportere om sammenhænge mellem de forskellige sundhedsrisici, som direktiverne søger at forebygge. Udarbejdelsen af regelmæssige rapporter om den praktiske gennemførelse af direktiverne om beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed er et vigtigt redskab til at gøre status og evaluere de indførte foranstaltningers effektivitet og indvirkning på det kvalitative aspekt af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i Den Europæiske Union. EØSU mener dog, at Kommissionen bør foreslå, at medlemsstaterne forpligtes til at høre arbejdsmarkedets parter vedrørende alle kapitler i rapporten, inden denne sendes til Kommissionen, samt at parternes synspunkter skal indgå deri.

1.5 Forslaget indebærer også, at der skabes større gennemsigtighed til gavn for medborgerne og interesseparter. Derved bringes Europa tættere på borgerne og demokratiet styrkes.

2. Baggrund

2.1 Resumé af Kommissionens meddelelse

2.1.1 Formålet med Kommissionens forslag er at forenkle og rationalisere bestemmelserne i fællesskabsdirektiverne om beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, der forpligter medlemsstaterne og Kommissionen til at udarbejde rapporter om direktivernes praktiske gennemførelse.

2.1.2 Medlemsstaterne skal ifølge hovedparten af arbejdsmiljødirektiver udarbejde rapporter om den praktiske gennemførelse. Herudover er der i de eksisterende bestemmelser fastsat forskellige hyppigheder for indsendelse til Kommissionen af de nationale rapporter om den praktiske gennemførelse (hvert fjerde eller femte år). Disse forskelle udlignes i Kommissionens forslag og den eksisterende retlige ramme rationaliseres, idet det bestemmes, at der kun skal udarbejdes en enkelt rapport hvert femte år om den praktiske gennemførelse for alle direktiver, der skal indeholde en generel del med de almindelige principper og de aspekter, der vedrører alle direktiverne, samt særlige kapitler om de aspekter, der er specifikke for hvert enkelt direktiv. Den første rapport skal dække perioden fra 2007 til og med 2012.

2.1.3 Medlemsstaterne skal i henhold til Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet ⁽¹⁾ samt og særdirektiverne ⁽²⁾ i henhold til dette direktivs artikel 16, stk. 1, udarbejde en rapport om den praktiske gennemførelse, som selv skal tjene som grundlag for Kommissionens rapport. Tre andre direktiver indeholder også bestemmelser om rapporter ⁽³⁾.

2.1.4 Kommissionens forslag indebærer også, at tre andre direktiver på området, som ikke indeholder bestemmelser om udarbejdelse af rapporter, skal omfattes af forpligtelsen til at aflægge rapport. Disse tre direktiver er Rådets direktiv 83/477/EØF af 19. september 1983 om beskyttelse af arbejdstagere mod farerne ved under arbejdet at være udsat for asbest ⁽⁴⁾, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/54/EF af 18. september 2000 om beskyttelse af arbejdstagerne mod farerne ved at være udsat for biologiske agenser under arbejdet (syvende særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF) ⁽⁵⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/37/EF af 29. april 2004 om beskyttelse af arbejdstagerne mod risici for under arbejdet at være udsat for kræftfremkaldende stoffer eller mutagener (sjette særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i Rådets direktiv 89/391/EØF) ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ EFT L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁽²⁾ Rådets direktiv 89/654/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdsstedet (EFT L 393, 30.12.1989, s. 1), Rådets direktiv 89/655/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet (EFT L 393, 30.12.1989, s. 13), Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værnemidler under arbejdet (EFT L 393, 30.12.1989, s. 18), Rådets direktiv 90/269/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med manuel håndtering af byrder, som kan medføre risiko for især ryg- og lændeskader hos arbejdstagerne (EFT L 156, 21.6.1990, s. 9), Rådets direktiv 90/270/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med skærmterminaler (EFT L 156, 21.6.1990, s. 14), Rådets direktiv 92/57/EØF af 24. juni 1992 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed på midlertidige eller mobile byggepladser (EFT L 245, 26.8.1992, s. 6), Rådets direktiv 92/58/EØF af 24. juni 1992 om minimumsforskrifter for signalgivning i forbindelse med sikkerhed og sundhed under arbejdet (EFT L 245, 26.8.1992, s. 23), Rådets direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere som er gravide, som lige har født, eller som ammer (EFT L 348, 28.11.1992, s. 1), Rådets direktiv 92/91/EØF af 3. november 1992 om minimumsforskrifter for forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i den boringsrelaterede udvindingsindustri (EFT L 348, 28.11.1992, s. 9), Rådets direktiv 92/104/EØF af 3. december 1992 om minimumsforskrifter vedrørende forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i udvindingsindustrien over eller under jorden (EFT L 404, 31.12.1992, s. 10), Rådets direktiv 93/103/EF af 23. november 1993 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed under arbejdet om bord på fiskerfartøjer (EFT L 307, 13.12.1993, s. 1), Rådets direktiv 98/24/EF af 7. april 1998 om beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet mod risici i forbindelse med kemiske agenser (EFT L 131, 5.5.1998, s. 11), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/92/EF af 16. december 1999 om minimumsforskrifter vedrørende forbedring af sikkerhed og sundhedsbeskyttelse for arbejdstagere, der kan blive udsat for fare hidrørende fra eksplosiv atmosfære (EFT L 23, 28.1.2000, s. 57), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/44/EF af 25. juni 2002 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (vibrationer) (EFT L 177, 6.7.2002, s. 13), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/10/EF af 6. februar 2003 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (støj) (EFT L 42, 15.2.2003, s. 38), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/40/EF af 29. april 2004 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (elektromagnetiske felter) (EUT L 159, 30.4.2004, s. 1) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/25/EF af 5. april 2006 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (kunstig optisk stråling) (EUT L 114, 27.4.2006, s. 38). Tre direktiver på området indeholder ikke bestemmelser om udarbejdelse af rapporter om den praktiske gennemførelse, nemlig Rådets direktiv 83/477/EØF af 19. september 1983 om beskyttelse af arbejdstagere mod farerne ved under arbejdet at være udsat for asbest, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/54/EF af 18. september 2000 om beskyttelse af arbejdstagerne mod farerne ved at være udsat for biologiske agenser under arbejdet (syvende særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/37/EF af 29. april 2004 om beskyttelse af arbejdstagerne mod risici for under arbejdet at være udsat for kræftfremkaldende stoffer eller mutagener (sjette særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i Rådets direktiv 89/391/EØF).

⁽³⁾ Rådets direktiv 91/383/EØF af 25. juni 1991 om supplerende foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden på arbejdsstedet for arbejdstagere, der har et tidsbegrænset ansættelsesforhold eller et vikarsættelsesforhold (EFT L 206, 29.7.1991, s. 19), Rådets direktiv 92/29/EØF af 31. marts 1992 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed med henblik på at forbedre den lægelige bistand om bord på skibe (EFT L 113, 30.4.1992, s. 19) og Rådets direktiv 94/33/EF af 22. juni 1994 om beskyttelse af unge på arbejdspladsen (EFT L 216, 20.8.1994, s. 12).

⁽⁴⁾ EFT L 263 af 24.9.1983, s. 25.

⁽⁵⁾ EFT L 262 af 17.10.2000, s. 21.

⁽⁶⁾ EUT L 229 af 29.6.2004, s. 23.

2.2 Generelle bemærkninger

2.2.1 Arbejdsmiljø er en EU-kompetence, som er vigtig for bæredygtig konkurrence på det indre marked og for et socialt Europa. Virksomhederne skal ikke have lov til at konkurrere med arbejdstagernes helbred og arbejdsmiljøet som indsats.

2.2.2 EØSU bifalder Kommissionens forslag. Forslaget indebærer klare tids- og omkostningsmæssige besparelser for medlemsstaterne. De nationale myndigheder har måttet afsætte meget tid til udarbejdelsen af rapporter. Inden for den nuværende ramme foregår evalueringerne næsten kontinuerligt på grund af de tidsmæssige forskydninger som følge af de forskellige direktiver, hvilket medfører uforholdsmæssigt store administrative omkostninger.

2.2.3 Ved at samordne hyppigheden og indordne alle rapporter i en samlet rapport får de nationale myndigheder et bedre overblik. Det giver også bedre muligheder for at rapportere om sammenhængene mellem de forskellige sundhedsrisici, som direktiverne søger at forebygge. Forskellige arbejdsmiljøproblemer er ofte forbundet med hinanden, og en koordineret rapportering kan give et bedre overblik over direktivernes generelle virkning. Udarbejdelsen af regelmæssige rapporter om den praktiske gennemførelse af direktiverne om beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed er et vigtigt instrument til at gøre status og evaluere de indførte foranstaltningers effektivitet og deres indvirkning på det kvalitative aspekt af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i Den Europæiske Union.

2.2.4 EØSU mener dog, at Kommissionen bør foreslå, at medlemsstaterne forpligtes til at høre arbejdsmarkedets parter vedrørende alle kapitler i rapporten, inden denne sendes til Kommissionen, samt at parternes synspunkter skal indgå deri.

2.2.5 Forslaget indebærer også, at der skabes større gennemsigtighed til gavn for medborgerne og interessenterne. Derved bringes Europa tættere på borgerne og demokratiet styrkes.

Bruxelles, den 17. januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Status over dagens europæiske samfund

(2007/C 93/11)

Kommissionen besluttede den 5. oktober 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om *Status over dagens europæiske samfund*

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede **Jan Olsson** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 19. december 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 432. plenarforsamling den 17.-18. januar 2007, mødet den 18. januar, følgende udtalelse med 153 stemmer for, 3 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 Det Europæiske Råd understregede i juni 2006 betydningen af at bringe den sociale dimension tættere på borgerne og hilste Kommissionens intentioner om at gøre status over den sociale virkelighed i EU velkommen. Rådet opfordrede Kommissionen til at fremlægge en foreløbig rapport inden forårstopmødet i 2007 ⁽¹⁾.

1.2 På denne baggrund anmodede Kommissionen EØSU om en sonderende udtalelse med forslag til, hvordan man gør status over situationen i det europæiske samfund og lancerer en dagsorden for adgang og solidaritet — en social dimension parallelt med og i nær tilknytning til evalueringen af enhedsmarkedets tilstand ⁽²⁾. Denne udtalelse handler om det førstnævnte aspekt. En senere EØSU-udtalelse vil belyse fremskridt på enhedsmarkedet.

1.3 Kommissionen finder, at »EU's solidaritetspolitik og -programmer må tage sigte på en højere livskvalitet, social samhørighed og give EU's befolkning større muligheder. Dette bør ske i samarbejde med nationale, regionale og andre myndigheder samt arbejdsmarkedets parter med vægt på social dialog og inddragelse af civilsamfundsorganisationerne« ⁽³⁾. I statusopgørelsen skal man se på de vigtigste faktorer bag sociale forandringer. Den vil danne grundlag for EU's politik det næste årti med en ny konsensus om de sociale udfordringer, EU står overfor, for øje ⁽⁴⁾.

1.4 Initiativet er et udtryk for fornyet interesse for sociale spørgsmål på højeste plan, efter at borgerne stemte nej ved folkeafstemningerne i Frankrig og Holland. Det britiske formandskab inviterede medlemsstaterne til et særligt topmøde på Hampton Court om den europæiske socialmodel i oktober 2005. Den tyske kansler og den østrigske kansler har foreslået, at der indføjes et »socialt kapitel« i en ny udgave af udkastet til forfatningstraktat.

⁽¹⁾ Konklusionerne fra Det Europæiske Råd i juni 2006 punkt 21.

⁽²⁾ Brev fra næstformand for Kommissionen, Margot Wallström, af 5. oktober 2006.

⁽³⁾ Ibidem og KOM(2006) 211 endelig. En dagsorden for EU's borgere — et resultatorienteret EU, side 4-5.

⁽⁴⁾ Se Kommissionens arbejdsprogram, KOM(2006) 629 endelig.

1.5 EØSU bifalder Kommissionens intentioner. Det gør opmærksom på, at status over det europæiske samfund er et bredere emne end en undersøgelse af sociale spørgsmål i traditionel forstand. En sådan statusopgørelse kan blive et vigtigt redskab til at bringe EU tættere på borgerne og opfylde deres forventninger til EU-politikkerne. Initiativet kan også ses som en metode til at skabe balance mellem EU's sociale dimension og EU's økonomiske dimension.

1.6 EØSU understreger, at mål og tidsplan for statusopgørelsen skal være præcise. For at en sådan kan være umagen værd og ikke bare blive en akademisk øvelse, skal den tilføre noget ekstra og være i tråd med EU's øvrige politikker, aktioner og debatter vedrørende sociale forhold. Statusopgørelsen skal have klar relation til Lissabon-strategien og den sociale dagsorden, og den skal omfatte en vurdering af instrumenterne i EU's socialpolitik og deres gennemførelse. Det er også vigtigt, at der afsættes tid nok til reelt at inddrage det organiserede civilsamfund på alle niveauer i forbindelse med statusopgørelsen.

1.7 Denne udtalelse er udvalgets første bidrag, som vil blive fulgt op af andre aktiviteter, mens processen pågår.

2. Generelle bemærkninger

2.1 Dagens europæiske samfund er allerede nøje kortlagt af forskere, institutioner og organisationer ⁽⁵⁾. Desuden har beskrivelser af det europæiske samfund i adskillige EØSU-udtalelser dannet grundlag for konklusioner og anbefalinger.

De positive aspekter af den økonomiske og sociale udvikling i Europa, som udgør nøglefaktorerne bag de nugældende sociale forhold, bør trækkes frem: en livskvalitet, som nyder anerkendelse verden over, højere levealder, nye økonomiske muligheder, social mobilitet, bedre arbejdsbetingelser og højere niveauer for

⁽⁵⁾ EU-Kommissionens tænketank »Bureau of European Policy Advisers« offentliggør inden længe et baggrundsdokument om emnet.

uddannelse og social velfærd. De tredive gyldne år efter Anden Verdenskrig med fuld beskæftigelse og omfattende social beskyttelse begunstigede indførelsen af en relativt homogen velfærdsstat i de europæiske lande som fundament for økonomisk vækst.

2.2 EØSU er fuldt overbevist om, at disse positive aspekter har rod i en stærk blanding af økonomisk politik, beskæftigelse og socialpolitik, som gensidigt forstærker hinanden. EØSU understreger, at socialpolitik skal ses som en produktiv faktor.

2.3 Men i de seneste årtier er der sket store sociale omvæltninger i det europæiske samfund: beskæftigelsen og arbejdsmarkedet har været genstand for store ændringer, som fører til forandringer i lønmodtagernes sociale forhold i et rivende tempo. Europa står over for demografiske ændringer uden fortilfælde i historien. Det skyldes ikke blot den meget omtalte stigning i antallet af ældre, men også faldet i antallet af fødsler. Der er dog fortsat tid til at modvirke de store demografiske problemer, som opstår om nogle årtier. En almen og velfungerende børnepasning og en øget erhvervsfrekvens for kvinder kan også øge antallet af fødsler. At dette med en korrekt udformet politik kan blive resultatet, har man allerede set i visse medlemsstater, hvorimod kvinder i lande med ikke-udbyggede børnepasningsordninger tvinges til at afstå fra familie og børn for at kunne have en erhvervskarriere. Immigration bliver et stadig vigtigere element, når faldet i befolkningstallet skal modvirkes. Integration af indvandrere og etniske mindretal er en vigtig udfordring.

2.4 De socioøkonomiske forandringer i forbindelse med overgangen til et globalt, post-industrielt samfund med en stadig ældre befolkning har skabt nye muligheder, men rummer samtidig også nye sociale risici. Større dele af befolkningen vil blive ramt. Velfærdsstatens evne til at garantere alle borgere et godt liv gennem et passende fast arbejde eller socialpolitikker undermineres. Fattigdom findes stadig. Den er især knyttet til risikoen for social udstødelse og vedvarende utryghed, som rammer indvandrere, kvinder, unge og ufaglærte. Fattigdommen er voksende i områder med stor arbejdsløshed. En hurtig overgang til vidensøkonomi gør tidligere tiders faglige færdigheder forældede og karriereforløb usikre. Flexibilitet må kombineres med nye former for social beskyttelse og politikker for aktiv beskæftigelse og livslang læring for at modvirke risikoen for utryghed.

2.5 Nye familiestrukturer, den moderne livsstil, kulturelle mønstre, demografiske ændringer, sammenstuvningen af mennesker i storbyer, voksende mobilitet, bedre adgang til information, forbrugsmønstre og individuel adfærd er også faktorer, som ændrer samfundet, og inden længe ventes miljømæssige og klimatiske ændringer at få stor effekt på samfund og borgere. Der må også tages hensyn til offentlighedens synspunkter og holdninger.

2.6 De generelle økonomiske og sociale fremskridt i Europa slører ofte, at den sociale virkelighed og skævheder i samfundet kan antage mange forskellige former på alle niveauer. I sidste instans er det dog den sociale virkelighed i dagligdagen og de enkelte menneskers livskvalitet, der tæller. En statusopgørelse over de sociale forhold må derfor tage afsæt i samfundet.

2.7 De seneste to udvidelser har øget mangfoldigheden betydeligt. Ved hver af de tidligere udvidelser har EU måttet tackle sociale spørgsmål for at bane vejen for en mere gnidningsløs tiltrædelsesproces. Mange af EU's socialpolitikker med høj prioritet kan ses i denne sammenhæng, f.eks. social sikring af vandrende arbejdstagere, social samhørighed, social dialog, beskæftigelsespolitik og ligestilling.

Udvidelsen fortsat er forbundet med store udfordringer for sammenholdet i EU samt for gennemførelsen af Lissabonmålene, navnlig inden for social- og beskæftigelsespolitikken. Wim Kok-rapporten om midtvejsrevisionen af Lissabon-strategien advarer om, at udvidelsen fører til spændinger i EU, og »medmindre der bliver udsigt til en konvergerende udvikling, vil disse spændinger tage til.« Den integrationspolitiske vægt må i de kommende år i højere grad lægges på en social uddybning af EU. Dette kræver, at EU er i besiddelse af bl.a. makroøkonomiske rammebetingelser, som tager sigte på at fremme vækst og beskæftigelse.

EØSU konstaterer, at der stadig er store økonomiske og sociale skævheder mellem medlemsstaterne. Udvalget mener ikke, at udvidelser skal ses som en risiko for, at de sociale aspekter taber terræn, men snarere — hvis de understøttes af en mere målrettet EU-politik — som en mulighed for at forbedre levestandarden og arbejdsbetingelserne — ikke kun i de nye medlemsstater, men i hele Europa.

2.8 At gøre status er et vigtigt skridt i retning af at konkretisere en fremtidig europæisk socialmodel, som stemmer overens med de forslag, som fremsættes i en nyligt vedtaget EØSU-udtalelse (6): en dynamisk model, der tager fat på nye udfordringer og sigter mod et velfærdsområde for alle borgere, der er demokratisk, miljøbevidst, konkurrencedygtigt og frit for social udstødelse.

3. Særlige bemærkninger

3.1 Som beskrevet ovenfor har EØSU redegjort for forhold i det europæiske samfund på næsten alle områder ikke bare som svar på Kommissionens høringsanmodninger, men også i form af initiativudtalelser og sonderende udtalelser.

3.2 De seneste udtalelser dækker emner som borgerskab, beskæftigelse, arbejdsvilkår, livslang læring, social og territorial samhørighed, socialsikring, social udstødelse, handicappede,

(6) Se EØSU's udtalelse af 6.7.2006 om »Social samhørighed: en europæisk social model med et reelt indhold«, ordfører: Ehnmark (EUT C 309 af den 16.12.2006).

ligestillingsspørgsmål, unge, børns rettigheder, aldring, immigration/emigration, miljø og bæredygtig udvikling, fødevarerikkerhed og forbrugerbeskyttelse, kommunikation og transport, turisme, forsyningspligtigheder, folkesundhed, fedme, de sociale konsekvenser af klimaændringer og den udvidede Lissabon-strategi.

Flere af udvalgets sonderende udtalelser og initiativudtalelser fra den senere tid er meget relevante for statusopgørelsen ⁽⁷⁾. Andre udtalelser er under udarbejdelse, som ligeledes vil kunne fungere som input i denne proces.

3.3 For at EU kan vurdere generelle og specifikke sociale forhold og måle effektiviteten af sin politik, må den råde over indikatorer, som giver et tilstrækkeligt detaljeret og klart billede. Med henblik på kortlægning af »velfærdspåvirkelse«, har EØSU foreslået benchmarks og mere pålidelige og kvalitative indikatorer, som bør indgå i statusopgørelsen ⁽⁸⁾. EØSU gentager sin anmodning om, at de berørte parter indbydes til at deltage i formuleringen og evalueringen af indikatorer ⁽⁹⁾.

3.4 EØSU gør opmærksom på dels manglen på statistisk vedrørende arbejdsmarkedet og migration dels behovet for mere omfattende oplysninger vedrørende ligestilling og fattigdom. EØSU foreslår derfor, at Eurostat pålægges denne opgave og får tildelt de nødvendige ressourcer til at udarbejde statistikker, som præcist afspejler de sociale tendenser i samfundet, samt at Dublin-instituttet bliver bedt om at levere en kvalitativ analyse.

⁽⁷⁾ Se følgende EØSU-udtalelser:

- Den 29. september 2005 om »Kvinder og fattigdom i EU« (ordfører: Brenda King) (EUT C 24 af 31.1.2006)
- Den 16. december 2004 om »Tilrettelæggelse af arbejdstiden« (ordfører: Jean-Michel Bloch-Lainé) (EUT C 157 af 28.6.2005)
- Den 13. september 2006 om »Indvandring i EU og integrationspolitik — samarbejde mellem de regionale og lokale myndigheder og civilsamfundets organisationer« (ordfører: Luis Miguel Pariza Castaños), (EUT C 318 af den 23.12.2006)
- Den 13. september 2006 om »Civilsamfundets deltagelse i bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og terrorisme« (ordfører: José Isaias Rodriguez García-Caro, Luis Miguel Pariza Castaños, Miguel Angel Cabra de Luna), (EUT C 318 af den 23.12.2006)
- Den 14. september 2006 om »Unionens borgerskab og hvorledes det kan gøres mere synligt og effektivt« (ordfører: Bruno Veveř), (EUT C 318 af den 23.12.2006)
- Den 9. februar 2005 om »Beskæftigelsespolitikken: EØSU's rolle efter udvidelsen og i lyset af Lissabon-processen« (ordfører: Wolfgang Greif) (EUT C 221 af 8.9.2005)
- Den 7. juni 2004 om »Industrielle ændringer og økonomisk, social og territorial samhørighed« (ordfører: José Custódio Leirião, medordfører: Nicanor Cueé).
- Den 14. juli 2005 om »Omfanget og virkningerne af virksomhedsudflytninger« (ordfører: José Isaias Rodriguez García-Caro og Jürgen Nusser), (EUT C 294 af den 25.11.2005)
- Den 17. maj 2006 om »Flexicurity — det danske tilfælde« (ordfører: Anita Vium), (EUT C 195 af den 18.8.2006).
- Den 31. marts 2004 om »Kulturens sociale dimension« (ordfører: Daniel Le Scornet) (EUT C 112 af 30.4.2004)
- Den 16. marts 2006 om »Vold mod kvinder i hjemmet« (ordfører: Renate Heinisch) (EUT C 110 af 9.5.2006)
- Den 14. september 2006 om »Klimaændringer — Civilsamfundets rolle« (ordfører: Ernst Erik Ehnmark), (EUT C 318 af den 23.12.2006).

⁽⁸⁾ Jvf. EØSU's udtalelse af 13. juli 2005 om »Kommissionens meddelelse om Den Social- og Arbejdsmarkedspolitiske Dagsorden«, ordfører: Ursula Engelen-Kefer (EUT C 294 af 25.11.2005).

⁽⁹⁾ Jvf. EØSU's udtalelse »Sociale indikatorer« (initiativudtalelse), ordfører Giacomina Cassina, EFT C 221 af 19.9.2002.

4. Skitse til en ny konsensus om de sociale udfordringer, Europa står over for

Det organiserede civilsamfund må inddrages.

4.1 EØSU understreger, at en statusopgørelse over sociale forhold med henblik på at skabe ny konsensus skal have form af en bundstyret proces, der inddrager det organiserede civilsamfund på alle niveauer. Der skal afsættes den nødvendige tid til processen for reelt at nå ud til borgerne og deres organisationer. Ellers risikerer man, at der kun bliver tale om en overfladisk høring af eksperter på højt plan.

4.2 Eftersom statusopgørelsen over sociale forhold skal foregå på et jordnært niveau, får arbejdsmarkedets parter og andre berørte aktører en vigtig funktion med at identificere og beskrive nye samfundsproblemer og -behov sammen med de lokale og regionale myndigheder. Fælles erfaringer kan bruges til at mobilisere virksomheder og borgere i forbindelse med lokale aktiviteter og vil desuden kunne indgå i en mere systematisk samfundsoplysning på nationalt og europæisk niveau.

4.3 For at fremme passende bundstyrede metoder skal Kommissionen efter EØSU's mening støtte den organisatoriske side af processen økonomisk på regionalt og nationalt niveau samt yde logistisk bistand i den indledende fase. Det er vigtigt at udvikle nye metoder og at overføre god praksis med hensyn til, hvordan man inddrager alle berørte parter.

4.4 En bundstyret tilgang til statusopgørelsen skal defineres af deltagerne selv. Debatten skal ikke underlægges nogen begrænsninger. Ikke desto mindre anbefaler EØSU ligesom Kommissionen, at bestemte horisontale emner tages op (her tænkes på emner som lige muligheder og ligebehandling, sociale rettigheder og adgang til forsyningspligtigheder samt forholdet mellem den økonomiske dimension og den sociale dimension). ⁽¹⁰⁾

4.5 De nationale regeringer må tage processen alvorligt og bruge statusopgørelsen og dens resultater som input til nationale reformprogrammer under Lissabon-strategien og andre politikker.

4.6 EØSU kan spille en aktiv rolle på nationalt og europæisk niveau via sine medlemmer og de organisationer, de repræsenterer. De nationale økonomiske og sociale råd eller andre lignende organer bør ligeledes mobiliseres i de lande, hvor de findes.

4.7 På europæisk plan kan EØSU i starten af aktionsfasen afholde et interessentforum sammen med Kommissionen om fastsættelsen af en køreplan for aktionerne og ved afslutningen af processen afholde et opfølgingsforum. Udvalget foreslår at koble kontaktgruppen ⁽¹¹⁾ på aktiviteterne på området.

⁽¹⁰⁾ Statusopgørelsen finder sted i løbet af 2007: Det Europæiske År for Lige Muligheder for Alle.

⁽¹¹⁾ Kontaktgruppen med europæiske civilsamfundsorganisationer og -net fungerer både som kontaktgruppe og som struktur for politisk dialog mellem EØSU og de pågældende organisationer og netværk.

5. Et nyt handlingsprogram på det sociale område

5.1 Statusopgørelsen giver ingen mening, hvis man ikke samtidig ser på EU-socialpolitikens metoder og instrumenter, og på hvor gode disse er til at tackle nye sociale udfordringer. Det er vigtigt at definere grænser og komplementaritet mellem EU's og medlemsstaternes kompetencer på den ene side og anvendelsen af europæiske lovtiltag og den åbne koordineringsmetode på den anden. Samtidig er det et must, at EU's eksisterende regelværk gennemføres.

5.2 De nuværende EU-instrumenters effektivitet bør undersøges, bl.a. på baggrund af eksisterende sociallovgivning og et scenario med svækkede EU-politikker på det sociale område. Det finske formandskab afholdt i november 2006 en konference om »Udvikling af en europæisk socialsikring«, hvor en af konklusionerne var, at den europæiske dimension af socialpolitikken skal videreudvikles, bl.a. gennem en bedre udnyttelse af den åbne koordinationsmetode.

5.3 Man har sat spørgsmålstegn ved den åbne koordinationsmetodes effektivitet, fordi mange regeringer ikke forpligter sig reelt. Derfor bør det i forbindelse med statusopgørelsen undersøges, hvordan man kan styrke den åbne koordinationsmetode, så den kan komme til at spille en afgørende rolle for opfyldelsen af Lissabon-strategiens målsætninger.

5.4 Diversitet og nationale prioriteringer begrænser rækkevidden af sociallovgivning på EU-plan. Men resultaterne af en statusopgørelse må vurderes i lyset af behovet for at udarbejde, ændre eller forenkle lovgivning. Relevante lovtiltag af central betydning kan blive nødvendige, når alt for store forskelle hæmmer den økonomiske performans og bliver en kilde til anspændte relationer mellem medlemsstater.

5.5 EØSU understreger den sociale dialogs særlige og betydningsfulde rolle på alle niveauer både i forbindelse med analysen af sociale forhold og i forbindelse med lanceringen af initiativer med henblik på fælles problemløsninger. På europæisk plan bør den i traktaten nævnte sociale dialog udnyttes til fulde. Udvalget støtter de europæiske arbejdsmarkedsparters treårsprogram og noterer sig med tilfredshed, at EU støtter den sociale dialog i de nye medlemsstater.

5.6 Deltagelsen af andre repræsentanter for civilsamfundsorganisationer i politikudformningen bør fremmes. Civilsamfunds-

organisationer er aktive på alle samfundsområder og på alle niveauer, hvor de viderebringer borgernes synspunkter og mobiliserer borgerne til kollektiv handling med henblik på at forbedre livsvilkårene. Deres rolle bør anerkendes i forbindelse med både statusopgørelsen og forvaltningen af socialpolitikker. Endvidere skal den sociale økonomis betydning for organisationen af produktion og tjenesteydelser på en måde, som svarer til borgernes behov og forbedrer deres livsvilkår, trækkes bedre frem.

5.7 Når konklusionerne skal drages af statusopgørelsen, foreslår EØSU, at Kommissionen afholder et »borgertopmøde« om sociale forhold med deltagelse af samtlige aktører. Kommissionen spiller en afgørende rolle i forbindelse med identifikationen af, hvilke sociale spørgsmål det er bedst at behandle på EU-plan. Det organiserede civilsamfund, de nationale parlamenter og de regionale myndigheder bør opfordres til at formulere deres egne forslag. Som opfølgning foreslår EØSU, at den europæiske socialmodel sættes på dagsordenen for endnu et særligt møde i Det Europæiske Råd (et Hampton Court 2).

5.8 Som grundlag for en ny konsensus om de sociale udfordringer i Europa bør der udarbejdes et »socialt handlingsprogram«, der tager hensyn til både økonomiske forhold og forventninger på det sociale område. Udvalget henleder opmærksomheden på, at 80'ernes strategi for indførelsen af det indre marked i 1992 var ledsaget af et sådant program, og at Kommissionen nu ønsker en social dimension parallel med og i nær tilknytning til evalueringen af det indre markeds tilstand.

5.9 Programmet skal baseres på fælles værdier, en stærk bekræftelse af forbindelsen mellem fremskridt på henholdsvis det sociale og det økonomiske område og en (evt. ny) definition af det fælles bånd, som binder borgerne og medlemsstater sammen i det europæiske samfund og skaber social kapital på højt plan. Programmet skal ledsages af en kort og præcis dagsorden, der kan få de forskellige aktører til sammen at overveje effektiv anvendelse af eksisterende EU-instrumenter, drøfte sociale behov og forventninger på såvel EU-niveau som medlemsstatsniveau under indtryk af globaliseringen og inden for den bredere ramme af den eksisterende europæiske socialmodel.

Bruxelles, den 18 januar 2007

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg